اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

یکشنبه
• ۱۰ اردیبهشت ۱۴۰۲
• ۹ شوال ۱۴۴۴
• ۳۰ آوریل ۲۰۲۳

• سال سی‌ودوم شماره پیاپی ۳۶۲۵ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۳۰۷ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۵۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

لزوم ارتباط مستقیم درآمد با کار

رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار بیش از هزار نفر از کارگران، اعضای تشکل‌های کارگری و مسئولان وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با تاکید بر لزوم انجام شدن یک حرکت محسوس برای ارتقای سطح زندگی کارگران، جامعه کارگری و مقابله هوشیارانه کارگران با تحریکات دشمنان را تحسین کردند و فرهنگ‌سازی درباره «رابطه مستقیم درآمد و ثروت با کار و تلاش» را نیاز حقیقی کشور و جامعه خواندند. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای هدف از دیدار سالانه با کارگران را برجسته شدن ارزش کارگر در جامعه برشمردند و افزودند: «کار» به علت تامین کردن همه نیازها و لوازم زندگی مردم و کشور، در واقع حیات جامعه است اما اگر کارگر نباشد، از کار و آثار آن و پیشرفت و شکوفایی کشور خبری نیست؛ بنابراین ارزش کارگر، ارزش حیات جامعه و زندگی مردم است.

۲

صمت طرح دوفوریتی اخذ مالیات از معاملات مکرر مسکن را بررسی کرد

لرزه در قلمرو سوداگران ملک

سوداگری در بازارهای مالی همیشه منافع زیادی برای سودجویان داشته است، به‌گونه‌ای که این افراد با بر هم زدن نظم بازارهای مختلف درصدد پر کردن جیب خود و ماهیگیری از آب گل‌آلود هستند. یکی از این بازارها که چندین سال است از وجه مصرفی به‌سمت سرمایه‌ای حرکت کرده، بازار مسکن است که سیاست‌گذاری‌های غلط و دلال‌بازی و سوداگری‌های پی‌درپی وضعیت آن را روزبه‌روز بغرنج‌تر می‌کند. در این بازار پرتشنج، هیچ‌کدام از تلاش‌ها برای بهبود اوضاع نتیجه مطلوبی رقم نزد و گرهی از مشکلات باز نکرد، اما به‌تازگی سرپرست دفتر اقتصاد مسکن وزارت راه و شهرسازی با بیان اینکه معاملات مکرر مسکن مشمول ۶۰ درصد مالیات می‌شود، امیدها را برای خلاصی از این شرایط پرتلاطم زنده کرده و ادامه فعالیت سوداگران در بازار ملک را با اماواگرهایی مواجه ساخته است. بسیاری امیدوارند این بازیگران بازار دیگر نتوانند با معاملات صوری و خریدوفروش‌های منفعت‌طلبانه نرخ مسکن را در قلمرو محتکرانه خود زندانی کنند.

۱۰

عکس: آیدا فریدی

وضعیت ذخیره دارویی کشور در حال ورود به مرحله بحرانی

صدای زنگ هشدار را می‌شنوید؟

۷و۸

سرمقاله

آینده نفت و گاز ایران و رقابت‌های منطقه‌ای

۲

گفت‌وگوها

دستاورد یکدست شدن قدرت، عمیق‌تر شدن مشکلات است

۱۲

دارایی‌های نامشهود معلق بین زمین و هوا

۱۳

گزارش‌های روز

بی‌ثباتی، پاشنه آشیل تحقق برنامه‌ها

۶

اکوسیستم خلیج‌فارس در مسیر زوال

۹

اقتصاد، گروگان نقدینگی

براساس ادعای جدید بانک مرکزی رشد نقدینگی در کشور آهنگ کاهشی به خود گرفته است. این نهاد اعلام کرده بررسی وضعیت نقدینگی ریالی بخش غیردولتی در هفته منتهی به ۱۱ اسفند ۱۴۰۱ نشان می‌دهد نرخ این شاخص از ۳۲.۵ درصد در ۱۱ اسفند ۱۴۰۰ به ۲۷.۸ درصد در ۱۱ اسفند ۱۴۰۱ کاهش یافته است. این در حالی‌است که کارشناسان اقتصادی تاکید دارند اگر نقدینگی کاهش یافته بود، به‌طور قطع سایر شاخص‌های وابسته را نیز نزولی می‌کرد.بنابراین این گروه از کارشناسان می‌گویند از آنجایی که نرخ تورم از اسفند گذشته کاهش نیافته به‌نظر می‌رسد خلاف ادعای دولت پایه پولی رشد کرده است.

۴

مناقصه عمومی

صبانور

شرکت توسعه معدنی و صنعتی صبانور قصد دارد نسبت به خرید اقلام و قطعات مصرفی دستگاه heater هیتر القایی و کمربند لیفت بیرینگ و ریموت برای کارخانجات خود را به تامین کننده واجد شرایط واگذار نماید. لذا تامین کنندگان واجد شرایط می‌توانند جهت دریافت اطلاعات بیشتر با شماره ۰۲۱۲۷۶۴۵۳۳۳ تماس گرفته و یا به آدرس اینترنتی www.sabanour.com قسمت فراخوان - مناقصه مراجعه نمایند و پیشنهاد مالی و فنی خود را بصورت دربسته مهرو موم شده، (سه پاکت مجزا الف: ضمانتنامه ب: فنی ج: مالی) حداکثر تا ۱۰ روز کاری از تاریخ درج آگهی به آدرس تهران سعادت‌آباد نرسیده به خروجی هاشمی‌رفسنجانی شرق - خیابان ۶۲ (حق‌طلب غربی) پلاک ۴۹ - طبقه سوم (بخش بازرگانی) تحویل نمایند. مناقصه گزار اختیار کامل در زمینه رد یا قبول هر یک یا تمامی پیشنهادات را داشته و هیچگونه ادعا و اعتراضی در این زمینه مسموع نخواهد بود.

شرکت توسعه معدنی و صنعتی صبانور

شرکت صنایع مس

آگهی مناقصه عمومی تجدیدشده
شماره ۱۴۰۱/۶۵/ع (نوبت دوم)

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر (سهامی عام) در نظر دارد پروژه "پیاده‌سازی سیستم مدیریت امنیت اطلاعات" خود را از طریق برگزاری مناقصه عمومی به شرکت مهندسین مشاور واجد شرایط و دارای گواهی شورای عالی انفورماتیک با رتبه حداقل ۳ در رشته امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات و گواهی افتا در گرایش مشاوره و استقرار استانداردهای امنیت اطلاعات و ارتباطات از سازمان فناوری اطلاعات کشور واگذار نماید. لذا متقاضیان می‌توانند جهت اخذ اسناد مناقصه به وب‌سایت این شرکت به نشانی WWW.GEG.IR بخش مناقصه و مزایده مراجعه و اسناد مذکور را به همراه فرم پرسشنامه ارزیابی تأمین‌کنندگان دانلود نمایند. آخرین مهلت تحویل پاکات ساعت ۱۴:۰۰ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۲۴ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران می‌باشد. بازدید از محل اجرای موضوع مناقصه و حضور در جلسه پرسش و پاسخ روز شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۱۶ مقرر شده است. شایان ذکر است فرمت ضمانت‌نامه‌های مورد تهیه می‌بایست عیناً مطابق با فرمت ارائه شده در اسناد مناقصه باشد. شرکت معدنی و صنعتی گل گهر در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

آگهی دعوت به مجمع عمومی عادی سالیانه
شرکت بازرگانی توکا تدارک (سهامی خاص)

بدینوسیله از کلیه سهامداران محترم شرکت بازرگانی توکا تدارک (سهامی خاص) به شماره ثبت ۷۹۲۱ و شناسه ملی ۱۰۲۶۰۲۹۰۲۴۷ دعوت بعمل می‌آید در جلسه مجمع عمومی عادی سالیانه شرکت که در ساعت ۰۹:۰۰ صبح روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۲۰ در محل اصفهان- میدان آزادی - خیابان هزار جریب - خیابان ششم ملاصدرا - پلاک ۱/۱۲ تشکیل می‌گردد حضور بهم رسانند.

دستور جلسه:

۱- استماع گزارش هیات‌مدیره
۲- استماع گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی
۳ - بررسی و تصویب تراز مالی و صورت‌های مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹
۴- انتخاب اعضای هیات‌مدیره
۵ - انتخاب حسابرس مستقل و بازرس قانونی اصلی و علی‌البدل
۶ - انتخاب روزنامه کثیرالانتشار جهت درج آگهی‌های شرکت
۷- اتخاذ تصمیم درخصوص تقسیم سود
۸- تعیین پاداش هیات‌مدیره و حق حضور اعضای غیرموظف هیات‌مدیره
۹- تصویب معاملات مشمول ماده ۱۲۹ قانون تجارت
۱۰ - سایر مواردی که در صلاحیت مجمع عمومی عادی سالیانه باشد.

هیات‌مدیره شرکت بازرگانی توکا تدارک (سهامی خاص)

سر مقاله

آینده نفت و گاز ایران و رقابت‌های منطقه‌ای

رضا پدیدار
رئیس کمیسیون انرژی و محیط‌زیست اتاق تهران

افزایش سرمایه‌گذاری در پروژه‌های اکتشاف و تولید نفت و گاز در ایران می‌تواند زمینه‌ساز رشد سالانه حداقل ۳.۴ درصدی صنعت انرژی در ۵ سال آینده باشد.

در این زمینه اداره اطلاعات انرژی امریکا و موسسه پژوهشی اوپک، نرخ رشد سالانه صنعت نفت و گاز ایران را بین سال‌های ۲۰۲۲ تا ۲۰۲۷ حداقل در دامنه ۲ تا ۴ درصد اعلام داشته‌اند. همچنین پیش‌بینی می‌شود عواملی مانند افزایش ظرفیت خط لوله گاز طبیعی و بالا رفتن تقاضا برای محصولات نفتی منجر به توسعه بازار انرژی در ۵ سال آینده شود.

هرچند ممکن است بی‌ثباتی بالای نرخ نفت خام، رشد بازار نفت و گاز ایران را با کندی مواجه کند، اما براساس اعلام مقامات، ظرفیت تولید نفت ایران به‌دنبال توسعه چندین پروژه نفت وگاز رو به افزایش است و انتظار می‌رود بخش اکتشاف و تولید حوزه گاز نیز به موفقیت‌های چشمگیری دست یابد.

در این راستا طرح‌های قابل‌توجه بسیاری در زمینه اکتشاف هیدرات گاز در خلیج‌فارس انجام شده است. این فرآیند فرصت خوبی را برای شرکت‌های نفتی فراهم آورده و می‌تواند تولید گاز طبیعی ایران را به نحو شایسته‌ای افزایش دهد. همچنین با تعادل‌بخشی تولید و مصرف داخلی و نیز بازارهای منطقه، پیش‌بینی می‌شود، در ۲ دهه آینده تقاضای انرژی در ایران رشد قابل‌توجهی داشته باشد، چراکه افزایش تقاضای ناشی از افزایش جمعیت و بهبود استانداردهای زندگی و همچنین برداشته شدن احتمالی تحریم‌ها و بهره از ظرفیت‌های بالقوه بخش خصوصی می‌تواند زمینه‌ساز جلب سرمایه‌گذاری‌های ملی و بین‌المللی شود.

آنچه مسلم است برای تداوم این مسیر باید در حفظ رقابت‌های منطقه‌ای کوشید، این در حالی است که ایران در بین ۱۵ کشور منطقه خاورمیانه و در بین ۸ کشور فعال در حوزه‌های نفت و گاز کمترین سرمایه‌گذاری‌های سطح نگهداشت و نیز توسعه‌ای را داشته و نیازمند تحول و توسعه در بهره‌برداری از ظرفیت‌های بالقوه است. بر همین اساس ایران قصد دارد برای افزایش تولید نفت، برداشت از میدان نفتی آزادگان جنوبی را تا ۳۲۰ هزار بشکه در روز افزایش دهد.

درعین حال میادین نفتی قدیمی با کاهش تولید مواجهند. برای مثال میدان نفتی آغاجاری تاکنون ۹۹.۵ درصد از کل ذخایر خود را برداشت کرده است.

این میدان در سال ۱۹۷۳ میلادی به اوج تولید خود یعنی روزانه حدود یک میلیون و ۲۵ هزار بشکه نفت خام و میعانات گازی رسید و پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۲۴ میلادی به پایان فعالیت خود برسد؛ بنابراین باتوجه به مختل شدن بسیاری از برنامه‌های توسعه‌ای در سایه تحریم، برای حفظ رقابت با کشورهای نفت‌خیز منطقه، باید جذب سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های نفت و گاز با جدیت بیشتری دنبال شود. همین روند در تولید و مصرف انرژی گاز نیز حاکم است.

ایران در سال ۲۰۲۰ معادل ۲۵۰ میلیارد مترمکعب گاز طبیعی تولید کرده که رقمی بالاتر از ۲۴۱ میلیارد مترمکعب تولیدشده در سال ۲۰۱۹ بوده و باتوجه به افزایش تقاضا برای گاز طبیعی در بازارهای جهانی، این روند طی ۵ سال آینده نیز قطعا ادامه خواهد داشت؛ بنابراین افزایش سرمایه‌گذاری در پروژه‌های اکتشاف و تولید و خطوط لوله نفت و گاز موجب رشد بازار انرژی ایران در مقایسه با کشورهای منطقه خواهد شد.

باید توجه داشته باشیم دنیای امروز دنیای انتظار نیست و باید درباره آینده اقتصاد انرژی تصمیم قاطع گرفت و براساس آن برنامه‌ریزی کرد.

تاخیر در به نتیجه رسیدن مذاکرات نیز مشکلات جدی در این حوزه ایجاد کرده، به‌طوری که کشورهای اروپایی به این نتیجه رسیده‌اند که نباید منتظر توافق با ایران باشند و برای تامین امنیت انرژی باتوجه به چالش با روسیه باید حرکت و برنامه‌ریزی جدیدی را در نظر بگیرند. از سوی دیگر کشورها براساس منافع ملی به انتخاب شرکا دست می‌زنند و با در نظر گرفتن منافع ملی و امنیت تامین انرژی، اقدام به سرمایه‌گذاری می‌کنند.

باتوجه به موارد یادشده، باید برای حفظ بازار انرژی ایران، بازار منطقه‌ای ایجاد کنیم؛ همان‌گونه که کشورهای منطقه نظیر عربستان، کویت، امارات و قطر کرده‌اند. باید برنامه‌ریزی در زمینه تولید و مصرف گاز به‌صورتی باشد که در فصل سرما با کمبود گاز برای تامین داخلی مواجه نشویم و خللی هم در اجرای تعهدات قراردادهای فروش بین‌المللی ایجاد نشود.

با استفاده از توان شرکت‌های داخلی و خارجی می‌توان حضور ایران در بازار انرژی با اولویت منطقه‌ای را تضمین کرد و در گام بعد به تحقق اهداف موقعیت‌های استراتژیک همچون اوراسیا و اروپا فکر کرد.

بسیاری معتقدند در شرایط فعلی باتوجه به برابری تولید و مصرف انرژی نمی‌توان از ظرفیت صادرات بهره مناسب برد، این درحالی است که قوانین بهینه‌سازی مصرف انرژی و نیز سیاست کلان انرژی در کشور پیاده‌سازی نشده است.

در نهایت اینکه آینده صنعت نفت و گاز ایران نیازمند یک برنامه و مدل رقابتی در منطقه است که باید با جدیت تدوین و اجرا شود.

رهبر انقلاب اسلامی در دیدار بیش از هزار نفر از کارگران تاکید کردند

لزوم ارتباط مستقیم درآمد با کار

رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار بیش از هزار نفر از کارگران، اعضای تشکل‌های کارگری و مسئولان وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با تأکید بر لزوم انجام شدن یک حرکت محسوس برای ارتقاء سطح زندگی کارگران، جامعه کارگری و مقابله هوشیارانه کارگران با تحریکات دشمنان را تحسین کردند و فرهنگ‌سازی درباره «رابطه مستقیم درآمد و ثروت با کار و تلاش» را نیاز حقیقی کشور و جامعه خواندند.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای هدف از دیدار سالانه با کارگران را برجسته شدن ارزش کارگر در جامعه برشمردند و افزودند: «کار» به علت تامین کردن همه نیازها و لوازم زندگی مردم و کشور، در واقع حیات جامعه است اما اگر کارگر نباشد، از کار و آثار آن و پیشرفت و شکوفایی کشور خبری نیست بنابراین ارزش کارگر، ارزش حیات جامعه و زندگی مردم است.

ایشان درک اهمیت کار و کارگر را موجب تلاش برای تولید کار حقیقی و مفید دانستند و گفتند: نیاز حیاتی کشور و جامعه به کار، نیاز کارگر به کار برای اداره زندگی، نیاز روحی انسان به کار و تاثیر کاملا محسوس کار در رفع و جلوگیری از بروز انواع فساد، نشان‌دهنده اهمیت فراوان برنامه‌ریزی، سرمایه‌گذاری و اقدام برای تولید کار و اشتغال حقیقی است.

■ فرهنگ ثروت‌های بادآورده باید متوقف شود

رهبر انقلاب با استناد به آیات قرآن مجید، به تبیین رابطه مستقیم درآمد و کار و ضرورت فرهنگ‌سازی در این زمینه پرداختند و افزودند: از نگاه اسلام، درآمد باید ناشی از سعی و کار و تلاش باشد؛ بنابراین پول‌ها و ثروت‌های بادآورده، واسطه‌گری، سوداگری، دلال‌بازی، رشوه، ویژه‌خواری به علت ارتباط با فلان شخص و رباخواری، مخالف منطق قرآنی و دستور پروردگار است.

ایشان وجود مصادیقی از مُترَفین و انسان‌های غرق در ثروت و فساد و غرور در جامعه را ناشی از قطع شدن ارتباط درآمد با کار و تلاش دانستند و افزودند: فرهنگ‌سازی در این زمینه، کار بسیار دشوار و بلندمدت اما کاملاً ضروری است و هر گام در مبارزه با فساد، گامی در ایجاد این فرهنگ است.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با اشاره به فرمان ۲۰ سال قبل خود درباره ضرورت مبارزه همه‌جانبه با اژدهای هفت سر فساد گفتند: اگر از آن زمان، دولت‌ها و مسئولان اقدام می‌کردند، امروز وضع بهتری داشتیم که امیدواریم دولت و مجلس این مبارزه را جدی دنبال کنند.

ایشان نداشتن جرأت مبارزه با مفسد داخلی را موجب سلب شجاعت مبارزه با زورگویی‌های دشمن خارجی دانستند و افزودند: اگر مسئولی به عنوان مثال، جرأت مقابله با سوءاستفاده‌کنندگان از تجارت یا اعتبارات بانکی را نداشته باشد و با بدهکاران عمده بانکی مقابله نکند، در مقابل خواسته‌های دولت زورگویی مثل امریکا هم جرأت مقابله نخواهد داشت.

■ کارگران ستون فقرات تولید

بخش دیگری از سخنان رهبر انقلاب به بیان وظایف مسئولان در قبال جامعه کارگری اختصاص داشت. ایشان تعریف زبانی از کارگران را خوب اما ناکافی خواندند و به مسئولان و کارآفرینان و سرمایه‌گذاران خاطرنشان کردند: ارتقاء زندگی کارگر و اطمینان خاطرش به امنیت شغلی و چرخیدن راحت چرخ زندگی، باعث افزایش کیفیت کار و محصول می‌شود بنابراین، هر تلاشی برای ارتقاء زندگی کارگران، در واقع سرمایه‌گذاری برای سود بیشتر است.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای تولید را ستون فقرات کشور و کارگران را ستون فقرات تولید برشمردند و گفتند: بخش مهمی از شعار امسال یعنی رشد تولید، به جامعه کارگری مربوط می‌شود و کارگران برای انجام وظایف در این زمینه باید با دلگرمی و اطمینان خاطر پای کار بیایند.

«سهم‌بری عادلانه از درآمد کار» نکته دیگری بود که رهبر انقلاب با تأکید بر آن گفتند: سهم کارگر در ایجاد ارزش برای محصول بیش از عناصر و عوامل دیگر است، بنابراین برای ایجاد ارزش بالا برای محصولات باید در زمینه آموزش، مهارت‌آموزی و تجربه‌اندوزی کارگران برنامه‌ریزی جدی شود.

■ کارآفرین و کارگر هر دو به یکدیگر احتیاج دارند

ایشان توجه به سهم کارگر را به معنای نادیده گرفتن سرمایه‌گذار و ایجاد جبهه در مقابل آن ندانستند و خاطرنشان کردند: کارآفرین و کارگر هر دو به یکدیگر احتیاج دارند و بر خلاف کمونیست‌ها که با دروغ و شعار بدون عمل، به دنبال ایجاد فضای جنگ و تضاد در روابط کار بودند، آنچه موجب تأمین سهم عادلانه در روابط کار می‌شود، انصاف، همراهی، همدلی و ناظر دانستن خدا است.

رهبر انقلاب در این زمینه افزودند: البته در مواردی ابزار سرمایه موجب تضییع حقوق کارگر می‌شود که جلوی آنها باید گرفته شود، ضمن اینکه محدودیت‌های احتمالی سرمایه‌گذار و کارآفرین هم باید مورد توجه باشد.

ایشان بالا بردن توانایی‌های کارگران را وظیفه خواندند و با اشاره به روایتی که «ظلم به کارگر را موجب نابودی همه اعمال خیر و حرام شدن بوی بهشت می‌داند»، گفتند: ظلم به کارگر فقط دستمزد ندادن نیست بلکه اقدام نکردن در زمینه بیمه، بهداشت، آموزش، ابتکار، مهارت‌افزایی، سلامت خانوادگی و امنیت شغلی نیز ظلم به کارگران است.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای ۱۴ هزار شهید جامعه کارگری را ۱۴ هزار پرچم افتخار در دست کارگران خواندند و با اشاره به وفاداری کارگران به انقلاب و نظام، افزودند: مهم‌ترین نشانه وفاداری جامعه کارگری به نظام، رفتار هوشمندانه آنها در این چند دهه یعنی ناکام گذاشتن تلاش‌های گروهک‌ها در اوایل انقلاب برای زمین‌گیر کردن نظام از طریق به تعطیلی کشاندن کارگاه‌ها

و همچنین ایستادگی هوشمندانه در مقابل تبلیغات انبوه بدخواهان خارجی برای قرار دادن جامعه کارگری در مقابل نظام است.

ایشان هوشیاری و تأثیرناپذیری کارگران از تحریکات بیگانگان را «جهاد بزرگ جامعه کارگری» خواندند و تاکید کردند: تا امروز نتوانستند و بعد از این نیز به حول و قوه الهی نخواهند توانست جامعه کارگری را در مقابل نظام قرار دهند.

■ حق با کارگران است

رهبر انقلاب در عین حال برخی اعتراض‌ها در محیط کارگری از جمله اعتراض به تاخیر در پرداخت حقوق‌ها و یا واگذاری‌های غلط و فاسد را بجا دانستند و گفتند: این اعتراض‌ها در واقع کمک به دولت و نظام و آگاه کردن آنها است و در این موارد نیز هر جا دستگاه‌های مسئول مانند قوه قضاییه وارد شدند، دیدند که حق با کارگران است.

ایشان در همین زمینه افزودند: خوشبختانه در همه قضایای اعتراضی، جامعه کارگری با مرزبندی و اعلام مرزبندی با دشمن و تاکید بر همراهی و رفاقت با نظام نگذاشته است بدخواهان از اعتراض و تجمع سوء استفاده کنند.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در بیان نکته‌ای دیگر، ایجاد اشتغال برای جوانان تحصیل‌کرده اما بیکار یا دارای مشاغل نامربوط و همچنین جوانانی را که اساسا به دنبال تحصیل و اشتغال نیستند، ضروری خواندند و گفتند: همه این جوانان سرمایه‌های کشور هستند و صاحبنظران سیاسی، اقتصادی و اجتماعی باید برای جلوگیری از معطل ماندن این سرمایه‌ها به دولت کمک فکری کنند.

ایشان همچنین گزارش وزیر کار را حاوی نکات مهمی دانستند و با اشاره به سوابق خوب آقای مرتضوی در مسئولیت‌های قبلی و ضرورت پیگیری برنامه‌های اعلام شده، گفتند: باید در اعلام هرگونه آمار به‌خصوص در موارد مهمی همچون اشتغال، مسکن و بیمه دقت کامل کرد تا برخلاف برخی دولت‌های قبلی، همه آمارهای ارائه شده دقیق و بدون مسامحه و سهل‌انگاری باشد.

در ابتدای این دیدار، صولت مرتضوی وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی به بیان گزارشی از برنامه‌ها و فعالیت‌های این وزارتخانه از جمله در زمینه ایجاد اشتغال، آموزش و مهارت‌افزایی کارگران، توسعه بخش تعاونی، افزایش حمایت از مددجویان، گسترش تأمین اجتماعی و حمایت‌های بیمه‌ای پرداخت.

رئیس جمهوری در نشست خبری مشترک با همتای عراقی:

کشورهای منطقه به حقابه‌ها متعهد باشند

رئیس‌جمهوری گفت: در حوزه‌های سیاسی، اقتصادی و تجاری و حوزه‌های فرهنگی بین ایران و عراق مناسبات خوبی تاکنون رقم خورده و اراده دو کشور برتوسعه روابط و مناسبات است.

به گزارش ایرنا، آیت الله سید ابراهیم رئیسی پس از مذاکرات خصوصی با «عبداللطیف رشید» رئیس‌جمهوری عراق، در نشست مطبوعاتی مشترک ضمن خوشامدگویی به وی و هیات همراه اظهارکرد: مذاکرات خوبی در زمینه‌های مختلف بین جمهوری اسلامی ایران و عراق انجام شد.

■ ارتقای روابط ۱۰ میلیارد دلاری بین ایران و عراق

آیت الله رئیسی با بیان اینکه اراده دو کشور بر توسعه مناسبات است، بیان کرد: در حوزه‌های سیاسی، اقتصادی و تجاری و حوزه‌های فرهنگی بین تهران و بغداد مناسبات خوبی تاکنون رقم خورده و اراده دو کشور برتوسعه روابط و مناسبات است.

رئیس‌جمهوری روابط تهران و بغداد را فراتر از روابط سایر کشورها و روابطی راهبردی توصیف کرد و گفت: سطح روابط تجاری و اقتصادی ایران و عراق بیش از ۱۰ میلیارد است و این رقم می‌تواند به سطح بالاتری ارتقا یابد.

رئیس‌جمهوری افزود: روابط دو کشور در حوزه مسائل زیرساختی، آب و برق و گاز و انرژی ادامه دارد به شکلی که بتوانیم با استفاده از ظرفیت‌های موجود، تبادلات بین دو دولت صورت گیرد تا نیازها مرتفع شود.

رئیس‌جمهوری با اشاره به انعقاد تفاهمنامه امنیت بین دو کشور که اسفند ماه سال گذشته امضا شد، بیان کرد: تفاهم امنیتی بین دو کشور برقرار شده است و کوچکترین ناامنی در عراق، ناامنی در ایران محسوب می‌شود؛ امنیت عراق برای ایران مهم است واین تفاهم امنیتی به امنیت منطقه کمک خواهد کرد.

آیت الله رئیسی همچنین به حضور نیروهای امریکایی در منطقه اشاره کرد و افزود: به همان میزان که انجام مذاکرات بین کشورهای منطقه را مفید می‌دانیم، حضور نیروهای خارجی در منطقه را مفید نمی‌دانیم و حضور امریکایی‌ها را مخل امنیت منطقه تلقی می‌کنیم.

وی خاطرنشان کرد: ارتباطات ایران با عراق و کشورهای منطقه با نگاه به منافع مشترک برقرار است ولی امریکا به منافع خود می‌اندیشد.

رئیس‌جمهوری گفت: روابط خوبی که امروز بین ایران وعراق برقرار شده فقط در سطح همکاری‌های دوجانبه نیست بلکه به همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی خواهد انجامید. امروز برای مردم منطقه و جهان روشن است که خط مقدم مبارزه با مواد مخدر ایران است. در این زمینه شهدای زیادی را تقدیم کردیم.

■ مبارزه با جرایم سازمان یافته

رئیس‌جمهوری در ادامه بر همکاری کشورهای منطقه برای مقابله با جرایم سازمان یافته و مواد مخدر تاکید کرد و گفت: روزی به اروپایی‌ها گفتیم اگر جمهوری اسلامی جلوی مواد مخدر را نمی‌گرفت، امروز تمام اروپا را مواد مخدر برمی‌داشت و امروز شما باید قدردان ایران باشید.

آیت الله رئیسی بیان کرد: ایران کارنامه درخشانی از ابتدای انقلاب تاکنون در مبارزه با مواد مخدر دارد. باید کشورهای منطقه همکاری واقعی برای مبارزه با جرایم سازمان یافته و مواد مخدر داشته باشند.

رئیس‌جمهوری وظایف سازمان ملل در حمایت از کشورها برای مقابله با جرایم سازمان یافته و مواد مخدر را یاد آور شد و گفت: تاکنون حمایت‌های سازمان ملل در حد حرف و تشکر از ستاد مبارزه با مواد مخدر بوده است ولی این کار یک حمایت واقعی می‌طلبد. وی در ادامه افزود: اینکه عراق نیز در زمینه مبارزه با مواد مخدر مصمم است، باعث خرسندی است.

■ حقابه ایران و عراق محفوظ است

رئیس‌جمهوری با اشاره به موضوع آب و حقابه کشورها از ذخایر آبی منطقه اظهارکرد: کشورهای منطقه نسبت به آب و میزان ذخایر آبی منطقه حقوقی دارند و حقابه‌ای تعیین شده‌است و باید به این حقوق پایبند و متعهد بود.

نسبت به حقابه ایران و ذخایر آبی منطقه تاکید داریم و معتقدند حقابه کشورهای منطقه مثل دخایر محترم شمرده شود.

آیت الله رئیسی بیان کرد: همچنان که بر بهره‌برداری ایران از اروند تاکید داریم، حقابه عراق هم طبق قراردادهایی که در گذشته به امضا رسیده، محفوظ است. حتما هرکدام از دو کشور باید به آن حق متعهد و پایبند باشند تا مشکل و اخلالی ایجاد نشود.

رئیس‌جمهوری اظهارکرد: در نشست با رئیس‌جمهوری عراق و هیات عالی رتبه عراقی مقرر شد پیرو مذاکرات وزرای نیروی دو کشور، مذاکرات بین دو وزیر ادامه یابد تا بتوانند مسائل فیمابین را چه فنی و چه مسائل حقوق و مدیریتی حل کنند و در این‌جهت همه نوع همکاری را با عراقی‌ها خواهیم داشت.

آیت الله رئیسی در پایان ابراز امیدواری کرد که سفر رئیس‌جمهوری عراق به تهران نقطه عطفی در جهت ارتقای روابط دو کشور باشد.

ویژه‌تر از خبر

شوراها زمینه ایجاد قانون را فراهم کنند

رئیس‌جمهور با بیان این‌که «در سال‌های پس از انقلاب اسلامی کارهای زیادی انجام شده است»، متذکر شد کارهای زیادی هم باید انجام شود و نیازمند کار جمعی و مشارکت عمومی هستیم و بهترین مسیر برای فعال کردن و نقش دادن هر چه بیشتر به مردم، نهاد شوراهاست.

به گزارش ایسنا، سید ابراهیم رئیسی در همایش ملی روز شوراها که با حضور ۳ هزار نفر اعضای منتخب شوراهای اسلامی شهرها و روستاهای سراسر کشور در تالار بزرگ وزارت کشور برگزار شد، شوراها را نماد روشن مردم‌سالاری دینی و تحقق اراده مردم دانست و از حمایت تمام قد دولت از این نهاد مدنی سخن گفت. وی با بیان این‌که «شوراها به عنوان مجمعی از فرهیختگان و برجستگان و نمایندگان مردم ظرفیت عظیم و بی‌بدیلی دارند که می‌توانند کارهای بسیاری انجام دهند»، اظهارکرد: شوراها با مردم و لایه‌های اجتماعی در ارتباط هستند و خواست و نیاز مردم را به خوبی می‌شناسند و راهکارهای برون‌رفت از مشکلات را می‌دانند.

رئیس‌جمهوری در بخش دیگری از سخنانش با اشاره به ایرادات توسعه‌یافتگی در برخی کشورها، اظهارکرد: امروز بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته در حوزه اقتصادی و تولیدی پیشرفت کردند، اما ممکن است در مسائل اجتماعی و اخلاق و معنویت موفق نباشند. وی با اشاره به نقش شوراها در تصمیم‌گیری‌های کلان گفت: مدیریت شهری و روستایی ابعاد مختلف دارد که یک بخش آن خدمات عمومی است و شوراها باید در سایر حوزه‌های اجتماعی و فرهنگی و اقتصادی و رفع آسیب‌های اجتماعی که مردم را رنج می‌دهد هم نقش‌آفرین باشند.

رئیسی بر همین اساس از شوراها خواست که تلاش کنند، شهرداری‌ها به سازمانی چابک و فعال تبدیل شوند و اگر کسی برای اشتغال به شوراها مراجعه می‌کند و اعضای شوراها نسبت به او احساس مسئولیت می‌کنند، به همین اندازه برای همه مردم و کشور نیز احساس مسئولیت کنند.

رئیس‌جمهوری از ضرورت ثروت‌آفرینی در کشور نیز سخن گفت و اظهارکرد: شوراها با برنامه‌ریزی برای راه‌اندازی تولید، ایجاد بازارچه‌های مرزی و توجه به اقتصاد دریا و اقتصاد گردشگری، توسعه فعالیت‌ها در حوزه آبزیان و رونق معادن و کشاورزی، می‌توانند ثروت‌های هنگفت موجود در کشور را از قوه به فعل برسانند. وی با بیان این‌که «دولت خود را ملزم به حمایت از شوراها می‌داند» تاکید کرد: هر جا نیاز به اصلاحات ساختاری از طریق قانون‌گذاری باشد، دولت موضوع را از مجاری قانونی دنبال کرده و تلاش می‌کند وضعیت شوراها در سال آینده با امسال متفاوت شود و این نهاد مردمی بیش از پیش ارتقا یابد تا شوراها هم با تمام وجود از کشور و ملت حمایت کنند.

تحقق رشد اقتصاد با اصلاح ساختار مالیاتی

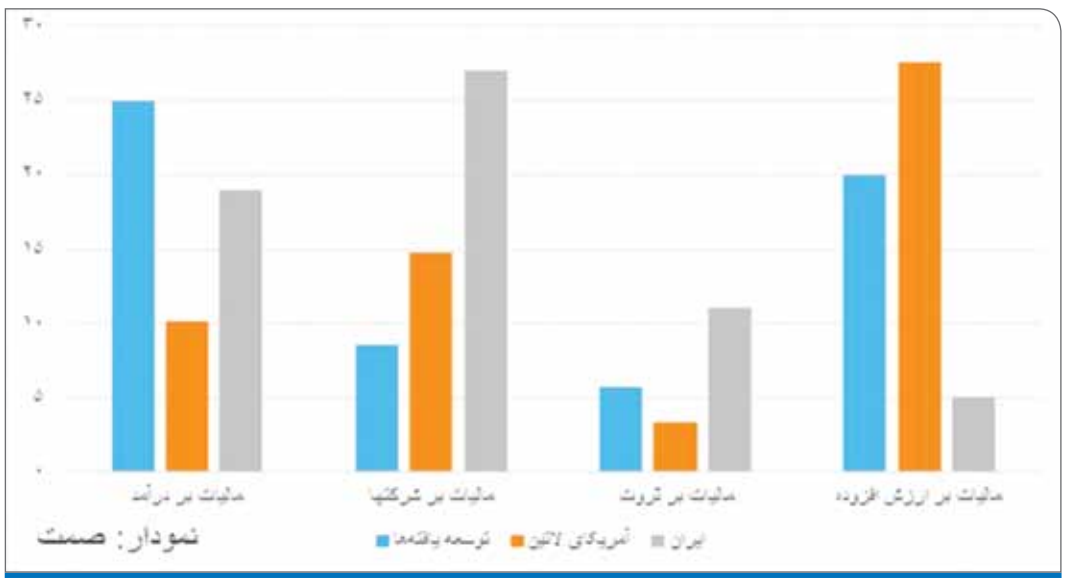
عکس: آیدا فریدی

امیرعباس آذرموند: ساختار پایه‌ها و نرخ‌های مالیاتی در ایران نشان می‌دهد این شاخص در کنار عواملی مانند گستردگی معافیت‌ها و مشوق‌های مالیاتی، گسترش اقتصاد غیررسمی، شفافیت پایین و عدم‌تکمیل نظام جامع اطلاعات اقتصادی و فرار و اجتناب مالیاتی سبب شده نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی به‌عنوان مهم‌ترین شاخص ارزیابی عملکرد مالیاتی کشور، در سطح بسیار پایین‌تری نسبت به سایر کشورها قرار گیرد.

آن‌طور که در یک گزارش پژوهشی آمده، در بیشتر کشورها، درآمدهای مالیاتی، مهم‌ترین منبع درآمدی دولت است. به گزارش صمت، در ایران به‌طور تاریخی، مالیات پس از درآمد حاصل از فروش نفت خام، همواره بیشترین سهم را در ترکیب درآمدهای دولت به‌خود اختصاص داده است. در سال‌های گذشته به‌دلیل تحریم نفت، مالیات دوباره در کانون توجه سیاستگذاران قرار گرفته؛ از این‌رو، در شرایطی که اقتصاد کشور بیش از هر زمان دیگری به انواع محرک‌ها برای خروج از بحران نیاز دارد، بازبینی در سیاست‌های مالیاتی به‌منظور افزایش رشد اقتصادی و رشد منابع دولت، اجتناب‌ناپذیر است.

در ایران در دوره ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰ سهم مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی به استثنای سال آخر افزایش یافته است. در این دوره سهم مالیات بر ارزش‌افزوده در ابتدا روند افزایشی داشته و در سال‌های پایانی دهه مورد بحث، ثابت مانده است. در سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۹ سهم مالیات بر ثروت روند افزایشی داشته، ولی در سال ۱۴۰۰ این سهم کاهش یافت.

بررسی ترکیب درآمدهای مالیاتی ایران با کشورهای توسعه یافته، امریکای لاتین، افریقا و آسیا در سال ۲۰۲۰ نشان می‌دهد سهم مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی در ایران برابر با ۱۹ درصد است که نسبت به کشورهای توسعه‌یافته کمتر است.

مشکل کجاست؟

به‌دلیل تاثیرات متقابل مالیات و فعالیت‌های اقتصادی، نحوه اصلاح ساختار مالیات‌ها برای دستیابی به یک رشد اقتصادی حداکثر و پایدار از یک سو و افزایش سهم مالیات در ترکیب درآمدهای دولت از سوی دیگر، از اهمیت زیادی برخوردار است. به‌لحاظ نظری در میان تمام انواع مالیات‌ها، مالیات شرکت‌ها به‌عنوان یکی از مالیات‌های محدودکننده رشد اقتصادی قلمداد می‌شوند و پس از آن به‌ترتیب مالیات بر درآمد شخصی و مالیات بر مصرف قرار دارند. بر این اساس، یک برنامه اصلاح درآمد-خنثی که ترکیب مالیات‌ها را به‌نفع مالیات بر مصرف و مالیات مکرر بر املاک مسکونی تغییر دهد، می‌تواند در میان‌مدت موجب افزایش رشد اقتصادی و احتمالا افزایش درآمدهای مالیاتی دولت شود.

اگر چه در طول یک دهه اخیر به‌دلیل گسترش مالیات بر ارزش‌افزوده، از سهم مالیات بر شرکت‌ها در ترکیب درآمدهای مالیاتی کشور کاسته شده، اما با این وجود، سهم این مالیات از مالیات‌های مستقیم و کل مالیات هنوز بسیار بالاست. در سال ۱۴۰۰ سهم این مالیات از کل درآمدهای مالیاتی ۳۵ درصد بوده است. این در شرایطی است که سهم این مالیات در کشورهای توسعه‌یافته برابر با ۸.۶ درصد درآمدهای مالیاتی بوده است. به‌نظر می‌رسد اغلب کشورها با آگاهی از اثرات نامطلوب این مالیات بر رشد اقتصادی، ساختار مالیاتی خود را در دو دهه اخیر به نفع تولید و رشد اقتصادی اصلاح کرده‌اند.

بررسی رابطه میان ساختار یا ترکیب درآمدهای مالیاتی و نسبت مالیاتی نشان می‌دهد، کشورهایی که سهم مالیات بر درآمد افراد در ترکیب درآمدهای آنها بالاست، دارای نسبت مالیاتی بالاتری هستند، کشورهای توسعه‌یافته به‌طور متوسط بالاترین سهم از مالیات بر درآمد افراد را دارند. دلیل آن ممکن است به‌نقش بازتوزیعی این مالیات ارتباط داشته باشند.

نرخ‌های مالیاتی در کشور هم در بالاترین نرخ و هم پایین‌ترین با کشورهای توسعه‌یافته فاصله دارد. به این ترتیب که بالاترین نرخ مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی در ایران با ۲۵ درصد کمتر از سایر کشورها و پایین‌ترین نرخ نیز از بقیه کشورها بیشتر است که به‌ویژه از زاویه عدالت اجتماعی قابل تامل است. همچنین نرخ مالیات بر ارزش‌افزوده در ایران بسیار اندک بوده و فاصله قابل‌توجهی با کشورهای مختلف دارد.

نگاهی به یک پایه مغفول

در رابطه با ایران، برخی پایه‌های مالیاتی ظرفیت‌های بیشتری دارند که می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد، از جمله مالیات بر درآمد اتفاقی. نظام مالیاتی علاوه بر تامین منابع مالی و بودجه دولت، نقش تعیین‌کننده‌ای در تنظیم امور اقتصادی، رشد و توسعه اقتصادی و به‌ویژه تحقق عدالت اجتماعی از طریق تخصیص و توزیع مجدد درآمد و ثروت در جامعه دارد. این میان، مالیات بر درآمد اتفاقی و مالیات بر عایدی سرمایه که به‌عنوان مالیات‌های سوداگران و سرمایه‌داران شناخته می‌شوند، اهمیت مضاعفی در تحقق عدالت مالیاتی و تنظیم نبض اقتصاد کشور دارد.

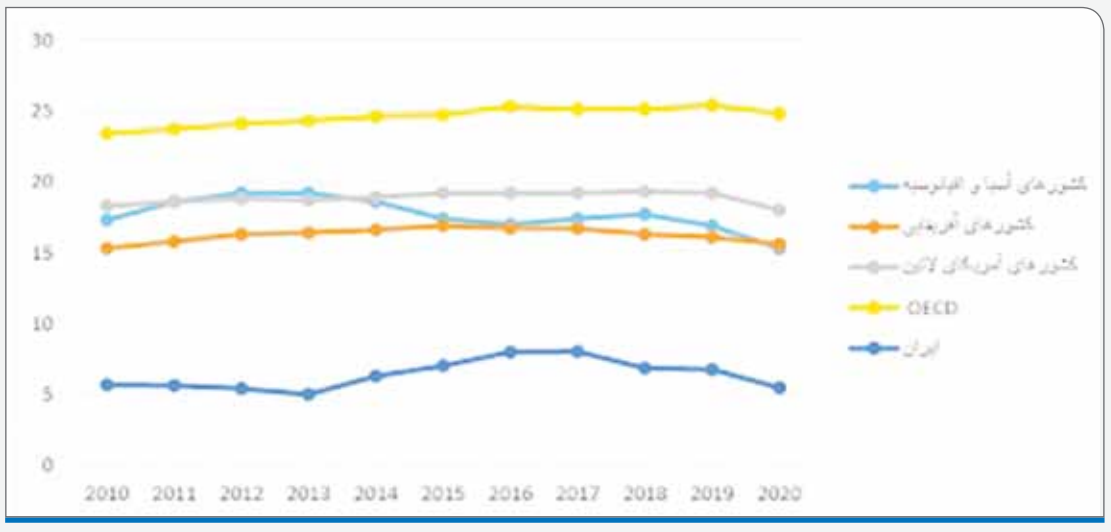
با توجه به حجم فعالیت‌های غیررسمی، در سال‌های گذشته اقداماتی در راستای افزایش درآمدهای دولت از طریق ارتقای مالیات بر درآمد انجام‌شده است. در پیش‌نویس لایحه اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم، یکی از محور اصلی مطرح شده مربوط به «اجرای سیستم مالیات بر مجموع درآمد اشخاص حقیقی» است. در این لایحه تلاش شده طبق الگویی جهانی و با تغییر الگوی مالیات سنتانی از منبع محور به شخص محور، ضمن ارتقای سطح درآمدهای مالیاتی برخی از مشکلات نظام موجود هم برطرف شوند. هدف این لایحه و همچنین طرح مالیات بر عایدی سرمایه، شناسایی و وصول مالیات از درآمدهای غیرشفاف و بادآورده‌ای است که اشخاص از راه سوداگری چون خرید و فروش املاک، خودرو و فعالیت‌های مشابه به‌دست می‌آورند. متاسفانه در غیاب مالیات بر مجموع درآمد و عایدی سرمایه، ظرفیت‌های لازم برای وصول مالیات در آن بخش‌ها محدود و یا هزینه‌های مالیات ستانی از آنها بسیار زیاد است. در شرایطی که هنوز نظام مالیات بر مجموع درآمد و عایدی سرمایه پیاده‌سازی نشده به نظر می‌رسد یکی از راهکارهای اخذ مالیات از این فعالیت‌ها، بسط و گسترش پایه مالیات بر درآمد اتفاقی است.

نسبت ناچیز مالیات از کل تولید

در ایران به‌دلیل فقدان نظام مالیات بر مجموع درآمد اشخاص حقیقی، منابع مختلف درآمدی به‌طور جداگانه با نرخ‌های متفاوت مشمول مالیات هستند: بنابراین برای مقایسه نرخ‌های مربوط از نرخ مالیات بر درآمد مشاغل استفاده می‌شود. نرخ مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی در کشورهای توسعه‌یافته به طور تصاعدی بوده و بیشتر در بازه ۱۵ تا ۵۰ درصدی قرار دارد. این در حالی است که نرخ مالیات بر درآمد شرکت‌ها و ارزش‌افزوده در این کشورها به ترتیب ۲۱ و ۲۰ درصد است.

نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی یکی از شاخص‌های بسیار مهم ارزیابی عملکرد کلان نظام مالیاتی کشورها به‌شمار می‌رود و سنجه خوبی برای سنجش بار مالیاتی اقتصاد کشور و جامعه و همچنین معیاری برای ارزیابی میزان کارایی نظام مالیاتی است. نسبت مالیاتی به تولید ناخالص داخلی در ایران و در میان سال‌های ۹۲ تا ۱۴۰۰ میان ۵.۴ تا ۸.۹ درصد در نوسان بوده است. نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی در ایران نسبت به سایر کشورها بسیار اندک است. مواردی مانند محدود بودن پایه‌های مالیاتی مانند مالیات بر عایدی سرمایه، عدم‌استفاده از سیستم مالیات بر مجموع درآمد اشخاص حقیقی، گستردگی معافیت‌ها و مشوق‌های مالیاتی، فرار و اجتناب مالیاتی از مهم‌ترین عوامل پایین بودن نسبت مالیاتی در ایران در قیاس با کشورهای دیگر است.

یادداشت

کارنامه موفق ایجاد شهرک‌های صنعتی

صادق نجفی
کارشناس حوزه صنعت

در کشور ما صنعتگران از فعالیت در شهرک‌های صنعتی به‌دلیل مزایای زیادی که دارد، استقبال می‌کنند. البته در کنار مزایایی که در این شهرک‌ها تعریف شده، بعضا مشکلاتی نیز گریبانگیر صنعتگران است. فراهم بودن زیرساخت‌های موردنیاز از برق، آب و گاز گرفته تا ایمنی و امکانات رفاهی به‌طور یکپارچه در شهرک‌های صنعتی، فعالیت را برای صنعتگران تا حدودی تسهیل می‌کند.

در دوره‌ای در این شهرک‌ها زمین با نرخ مناسب در اختیار صنعتگران قرار می‌گرفت و استقبال خیلی خوبی ازسوی صنعتگران برای فعالیت در این شهرک‌ها می‌شد که در حال حاضر هم این استقبال را شاهد هستیم. البته قبلا منابع طبیعی و امور اراضی زمین‌هایی را به‌راحتی در اختیار شرکت شهرک‌های صنعتی قرار می‌دادند، اما تامین زمین کمی سخت شده و در این زمینه شاهد سختگیری‌هایی هستیم. نرخ خرید زمین برای شرکت شهرک‌ها هم بالاست که اگر در این زمینه تمهیداتی اندیشیده شود به‌عنوان نمونه، دولت در این زمینه مساعدت کند و با ارائه یارانه یا تسهیلات خاصی به شهرک‌های صنعتی این شهرک‌ها بتوانند زمین موردنیاز را تامین کنند و با نرخ به‌نسبت ارزان‌تر یا با شرایط حمایتی در اختیار واحدهای صنعتی قرار دهند تا صنعتگر در شروع کار مجبور نباشد بخش قابل‌توجهی از سرمایه‌ای که در اختیار دارد را صرف خرید زمین کند، بسیار کمک‌کننده خواهد بود.

اگر زمین ارزان‌تر در اختیار شرکت شهرک‌ها قرار بگیرد، دست آنها برای ارائه تسهیلات به صنعتگران در تامین زمین بازتر خواهد بود. به‌عنوان نمونه، شرکت شهرک‌ها می‌تواند فقط ۱۰ تا ۱۵ درصد هزینه زمین را از صنعتگر دریافت کند و مابقی آن در طول زمان مشخصی در قالب اقساط بلندمدت پرداخت شود. در این صورت، صنعتگر مجبور نیست میلیاردها تومان از سرمایه تولید را در ابتدای فعالیت بابت تامین زمین پرداخت کند و نقدینگی که در اختیار دارد را در احداث واحد صنعتی و خرید تجهیزات هزینه خواهد کرد.

از جمله مزایای خاص و قابل‌توجه فعالیت در شهرک‌های صنعتی، تامین زمینی است که در آن همه امکانات از راه گرفته تا آب، برق و تاسیسات اولیه و سایر زیرساخت‌ها فراهم و نرخ آن نسبت به خارج از شهرک‌های صنعتی مناسب‌تر است. اینکه امکاناتی فراهم است و صنعتگر مجبور نیست هزینه مجزایی برای ایجاد آنها پرداخت کند، یک مزیت بزرگ فعالیت در شهرک‌های صنعتی است.

بسته به محدوده فعالیت شهرک‌های صنعتی، تسهیلات و مزایایی مانند تسهیلات و بخشودگی مالیات و... که به تولیدکنندگان فعال در این شهرک‌ها تعلق می‌گیرد، متفاوت است. شهرک‌های صنعتی که در فاصله ۵۰، ۱۰۰ تا ۱۵۰ کیلومتری مناطق محروم قرار دارند، دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌های متفاوتی دارند که مربوط به مالیات و موارد مشابه می‌شود و شامل یک دستور ثابت نیست و براساس مقرراتی که دولت تصویب کرده شامل مزایای خاصی می‌شوند. یکی از مشکلات مربوط به نرخ بالای زمین است. در حال حاضر هزینه ماشین‌آلات، کارگر، راهسازی و تامین آب، برق و گاز برای شرکت شهرک‌های صنعتی گران تمام می‌شود و به‌تبع آن زمین گران به صنعتگر داده خواهد شد. موضوع دوم اینکه احداث واحد صنعتی نیازمند نقدینگی بسیار زیادی است و در این زمینه عدم‌همکاری بانک‌ها در ارائه تسهیلات هم مطرح است. صنعتگر باید سند زمین و پروانه فعالیت را بگیرد و بعد برای دریافت تسهیلات اقدام کند که فرآیند سخت و پیچیده‌ای است. در بخشی هم مشکلات و محدودیت‌های زیرساخت‌هایی مانند آب، برق و گاز برای واحدهای صنعتی فعال در شهرک‌های صنعتی وجود دارد. گاه میزان تامین برق کم است و بیشتر شهرک‌های صنعتی مشکل تامین آب و نبود تصفیه‌خانه دارند.

صنعتگر برای احداث کارخانه ابتدا مجوز تاسیس از سازمان صنعت، معدن و تجارت می‌گیرد، سپس از شرکت شهرک‌ها تقاضای زمین می‌کند و شهرک‌ها براساس طرح ارائه شده، زمین را در اختیار صنعتگر قرار می‌دهد. در ادامه صنعتگر اقدام به احداث واحد تولیدی می‌کند تا بتواند پروانه بهره‌برداری دریافت کند.

طرح ایجاد شهرک‌های صنعتی در کشور، موفقیت‌آمیز بود. بیش از ۶۰ سال از ایجاد شهرک‌های صنعتی در ایران می‌گذرد و واقعیت این است که برای بخش تولید و صنعت کشور، ایجاد این شهرک‌ها اقدام بسیار خوب و تاثیرگذاری بوده است. در حال حاضر شهرک‌های صنعتی بزرگی در استان‌ها داریم که موقعیت‌های بسیار خوبی برای سرمایه‌گذاری به‌شمار می‌روند.

واردات خودروهای کارکرده تا یک ماه آینده عملیاتی می‌شود

سخنگوی وزارت صمت گفت: باتوجه به نگاه مثبت مجلس به واردات خودروهای کارکرده، انتظار می‌رود با تصویب سریع لایحه و تدوین آیین‌نامه اجرایی در دولت، تا یک ماه آینده شاهد عملیاتی شدن آن باشیم. به گزارش مهر، امید قالیباف اظهار کرد: در لایحه پیشنهادی وزارت صمت که باتوجه به حذف مجوز واردات این خودروها در بودجه ۱۴۰۲ و با قید دوفوریت از سوی دولت تقدیم مجلس شد، مواردی مانند انتقال فناوری و داشتن نمایندگی رسمی برای خودرو کارکرده از قانون ساماندهی صنعت خودرو مصوب سال ۱۴۰۱ حذف شده است. وی گفت: در لایحه دولت همچنین تاکید شده امکان استفاده از استانداردهای کشور مبدأ برای خودروهای وارداتی (کارکرده) با تایید سازمان ملی استاندارد و سازمان محیط‌زیست کشور قابل‌پذیرش باشد. مشاور وزیر صمت با اشاره به قید دوفوریت این لایحه تصریح کرد: در روند تصویب بودجه ۱۴۰۲ مشاهده شد نمایندگان مجلس نگاه مثبتی به واردات خودرو کارکرده دارند؛ از این رو انتظار می‌رود با تصویب سریع لایحه و تدوین آیین‌نامه اجرایی آن در دولت تا یک ماه آینده شاهد عملیاتی شدن آن باشیم. سخنگوی وزارت صمت گفت: به‌طور حتم بازار خودرو با واردات خودروهای وارداتی شاهد شکسته شدن قیمت‌های کاذب کنونی خواهد بود و از هم‌اکنون نیز کاهش قیمت‌ها اتفاق افتاده است. گفتنی است در لایحه دوفوریتی دولت با موضوع واردات خودرو کارکرده، شرایط برای واردات خودرو توسط اشخاص حقیقی تسهیل شده و محدودیت‌های قانونی برای واردات این خودروها به‌ویژه نرخ پایه آنها (که قبلا در قانون براساس قیمت‌های سال تولید مبنا قرار گرفته) حذف یا اصلاح شده است.

۴۴ درصد واحدهای صنعتی غیرفعال، مشکل کمبود نقدینگی دارند

به وقت عبور از رکود

شهناز صفایی
editor@smtnews.ir

تعداد قابل‌توجهی از واحدهای تولیدی با هدف توسعه اقتصادی کشور در شهرک‌های صنعتی ایجاد شده‌اند که در حال حاضر، بخش اعظم این واحدها باوجود چالش‌های متعدد در حال فعالیت هستند و بخشی هم بنا به دلایل درون‌بنگاهی و برون‌بنگاهی، دچار تعطیلی و رکود شده‌اند. از ابتدای دولت سیزدهم، فعال‌سازی واحدهای راکد براساس سیاست‌های دولت در دستور کار قرار گرفته تا با استفاده از ظرفیت‌های بخش خصوصی و دولتی تا سال ۱۴۰۴ واحدهای راکدی که تمایل به فعال‌سازی دوباره دارند در چرخه فعالیت قرار گیرند که در این راستا هم سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی و هم وزارت صنعت، معدن و تجارت، برنامه‌هایی را در قالب شناسایی و حمایت از فعال‌سازی این واحدها اجرایی کرده‌اند. صمت در این گزارش، وضعیت واحدهای تولیدی راکد در شهرک‌های صنعتی را بررسی کرده و درباره برنامه‌هایی که دولت در راستای احیا و فعال‌سازی این واحدها انجام داده و راهکارهایی که می‌تواند مسیر را برای فعالیت دوباره این واحدها آسان کند با صاحب‌نظران و فعالان این بخش به گفت‌وگو پرداخته که در ادامه می‌آید.

عکس: صمت

تامین مالی هم برای تامین مواد اولیه و نوسازی و بازسازی واحدهای فعال و هم برای بازفعال‌سازی واحدهای راکد، عامل تعیین‌کننده‌ای است

بهم‌رسانی واحدهای راکد و فعال در دستور کار است

علی رسولیان، مدیرعامل سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران درباره مهم‌ترین دلایلی که منجر به رکود فعالیت برخی واحدهای صنعتی در شهرک‌های صنعتی شده به صمت گفت: براساس سیاست‌های دولت سیزدهم و حسب دستورات وزیر صنعت، معدن و تجارت، از سوی سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران فرآیند شناسایی، ارزیابی و انتخاب واحدهای تولیدی راکد با عارضه‌یابی دقیق و واحد به واحد آغاز و طرح ارزیابی واحدهای صنعتی راکد به‌منظور بررسی دلایل توقف فعالیت و وضعیت کنونی آنها اجرایی شد. براساس نتایج حاصل از اجرای طرح پایش، مشخص شد ۱۲۰۶۷ واحد صنعتی و تولیدی در سراسر کشور راکد هستند و در بررسی علل مشخص شد ۴۴ درصد واحدهای غیرفعال مشکل کمبود نقدینگی (سرمایه ثابت، سرمایه در گردش و تخصیص ارز)، ۱۶ درصد مشکل عدم‌تقاضا و بازار، ۱۱ درصد مشکل کمبود مواد اولیه، ۱۰ درصد مشکل فرسودگی ماشین‌آلات، ۹ درصد مشکلات حقوقی با سازمان‌ها، ۸ درصد مشکلات زیرساختی و ۲ درصد مشکلات مالکیتی و سهامداری دارند.

رسولیان در ادامه درباره برنامه‌هایی که شرکت شهرک‌ها در راستای فعال‌سازی این واحد انجام داده یا در دست اقدام دارد، اظهار کرد: انتظار این است که بخش خصوصی عمده احیای این واحدها را انجام دهد و رویکرد درست هم همین است. در این میان، اقداماتی که ازسوی شرکت شهرک‌ها انجام می‌شود این است که پس از شناسایی واحدهای راکد، براساس نوع مشکل و تمایل صاحبان واحدهای صنعتی به راه‌اندازی دوباره واحد، مشاوران کلینیک‌های کسب‌وکار نسبت به ارائه خدمات مشاوره اقدام خواهند کرد تا بتوانیم حمایت‌های لازم را از این واحدها انجام دهیم و در ادامه به‌عنوان نمونه اگر واحدی با اعطای تسهیلات مشکلاتش برطرف می‌شود، می‌تواند درخواست تسهیلات ارائه دهد و گام اصلی در راستای فعال‌سازی واحد راکد برداشته شود.

وی افزود: راه‌اندازی واحدهای راکد با استفاده از روش‌هایی مانند اعطای تسهیلات، رفع مشکل بازار، رفع مشکلات زیرساختی، حل مشکلات حقوقی، تولید محصول جدید، تامین مواد اولیه، انتقال فناوری و بهینه‌کردن خط تولید، واگذاری توسط بانک به سرمایه‌گذار جدید، واگذاری توسط مالک اصلی به سرمایه‌گذار جدید و مشارکت با سرمایه‌گذار جدید دنبال می‌شود. سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی نهایت همکاری و کمک مالی لازم را از واحدهای تولیدی دارد، اما واقعیت این است که منابع مالی محدود است و مشکلات مربوط به تسهیلات بانکی در شرایط کنونی مسیر را کمی دشوار کرده است.

سهم صنایع کوچک از تسهیلات بانکی کم است

رسولیان ادامه داد: حدود ۲۲ درصد واحدهای راکد ازسوی بخش خصوصی بوده و ۱۱ درصد هم با مشارکت احیا شده است. وظیفه شرکت شهرک‌های صنعتی این است که زیست‌بومی را ایجاد کند تا واحدهای راکد به‌سرعت احیا شوند. در سال جاری هم برنامه ویژه سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی این است که بهم‌رسانی کنیم؛ یعنی واحدهای پیشرو و واحدهای راکد شناسایی‌شده را به هم متصل کنیم. این یک روش است که می‌تواند در راستای احیای واحدهای راکد به ما کند؛ ضمن اینکه رویکردی خوب و شدنی است و بر سرعت فعال‌سازی واحدهای راکد می‌افزاید. رسولیان در پایان با تاکید بر مشکلات خاص واحدهای کوچک و متوسط گفت: تامین مالی هم برای تامین مواد اولیه و نوسازی و بازسازی واحدهای فعال و هم برای بازفعال‌سازی واحدهای راکد، عامل تعیین‌کننده‌ای است. سهم صنایع کوچک از تسهیلات بانکی کم است و باید این سهم را بیشتر و برای واحدهای کوچک و متوسط تسهیلات خاصی را تعریف کنیم. مشکل مهم دوم تامین مواد اولیه به‌ویژه مواد پتروشیمی است که باید محدودیت‌های این بخش را تاجایی که ممکن است کم کنیم و حمایت‌های بیشتر در این زمینه از واحدهای تولیدی داشته باشیم. ناگفته نماند که بخشی از ادامه این رویکرد هم به مدیریت بنگاه اقتصادی برمی‌گردد. گاه بنگاه اقتصادی از شرایط رقابتی خارج شده و به‌عنوان‌مثال مجبور به تغییر نوع محصول تولیدی بدهد و...

سیاست‌ها به نفع تولید نیست

یکی از عمده‌ترین مواردی که در ارزیابی علل عدم‌فعالیت برخی واحدهای تولیدی در شهرک‌های عنوان شده و بیش از ۴۴ درصد به این دلیل دچار رکود شده‌اند، عدم‌تامین نقدینگی است؛ بنابراین رفع این مشکل بخش زیادی از مشکلات تولید را کم می‌کند. محمدمهدی شکورزاده، فعال و کارشناس حوزه صنعت درباره راهکارهای رفع مشکل نقدینگی واحدهای فعال در شهرک‌های صنعتی به صمت گفت: بخشی از مشکلات نقدینگی که بخش تولید و صنعت ما در سطح کلان با آن مواجه است، به سیاست‌های بانک مرکزی برمی‌گردد. این‌گونه به‌نظر می‌رسد که سیاست‌های بانک مرکزی تا حد زیادی به این سمت سوق داده شده که نقدینگی موردنیاز بخش تولید در دست بانک‌ها باشد؛ یعنی بانک مرکزی از جایگاه اصلی خود که باید از سیاست‌های کلان دولت و حاکمیت دفاع کند دور شده و در مقابل سیاست‌هایی در راستای دفاع از منافع بانکداری به‌ویژه بانکداری خصوصی برگزیده و به همین دلیل هم تمام تصمیماتی که در این بخش گرفته می‌شود، به‌شکلی منافع را به این سمت می‌برد. به‌عنوان نمونه، تصمیم بانک مرکزی برای خرید ارز واردکنندگان و تولیدکنندگان، اینکه چقدر در سیستم بانکی سپرده شود یا سپرده برای خرید خودرو و... در واقع جذب نقدینگی به سیستم بانکی بوده که متاسفانه به‌جای اینکه به سمت تولید برود، صرف تکالیفی می‌شود که دولت به بانک‌ها می‌دهد و بانک‌ها مجبورند وام‌ها و اعتباراتی در قالب‌های گوناگون مانند خرید مسکن، تعمیرات، ازدواج و... پرداخت کنند.

شکورزاده ادامه داد: یکی از سیاست‌های مناسب دنبال‌شده در سال‌های اخیر که در حال حاضر مشخص نیست متوقف شده یا سرعت آن کم شده، انتشار اوراق گام است تا منابع بانکی به‌جای اینکه در واقع در بانک‌ها رسوب کند یا به چرخه دلالی ورود کند، صرف تولید شود. این سیاست درستی ازسوی بانک مرکزی بود که تا حدودی فشار را از روی سیستم بانکی برداشت و به نفع واحدهای تولیدی بود. این فعال حوزه صنعت همچنین اظهار کرد: از جمله راهکارهای کوتاه‌مدتی که می‌تواند تا حدودی به تولید کمک کند این است که بانک مرکزی فشاری را که در زمینه محدودیت اعطای اعتبارات و سپرده‌کردن اجباری واحدهای تولیدی برای مواد اولیه دارد بردارد و انتشار اوراق گام را توسعه بدهد.

شکورزاده با اشاره به اینکه حمایت‌های بانکی درست می‌تواند خلأ نقدینگی را برطرف کند، گفت: درست است که بانک‌ها محدودیت منابع دارند، اما باید به آنها تکلیف شود که حجم زیادی از منابعی که دارند را به اجرای سیاست‌هایی که دولت دنبال می‌کند، اختصاص دهند. در حال حاضر اعتباراتی که برای حمایت از تولید داده می‌شود، چندان کارگشا نیست. واقعیت این است که بخش زیادی از منابع بانکی طبق تصمیماتی که گرفته می‌شود برای غیر از بخش تولید هزینه می‌شود. در کنار بانک‌ها، ابزارهای مالی غیربانکی مانند انتشار اوراق گام هم می‌توانند کمک‌کننده باشند.

وی در پایان با اشاره به سیاست‌های کلان برای کمک به بخش تولید گفت: سیاست‌های کلان بانک مرکزی در زمینه اوراق و ابزارهای مالی برای کمک به بخش تولید خوب و مثبت است و در صورتی که توسعه پیدا کند، فشار روی منابع بانکی نه‌تنها کم می‌شود، بلکه خود به ایجاد منابع برای بانک‌ها منجر می‌شود.

حمایت در حرف و مانع تراشی در عمل

حسن عبداللهی، صنعتگر فعال در شهرک‌های صنعتی نیز بیشترین مشکلات واحدهای صنعتی را مربوط به قوانین ناکارآمد و نادرست می‌داند. وی در این زمینه به صمت گفت: برخی موانع را دولت ایجاد می‌کند، مانند اینکه برای هر اقدامی باید مجوز گرفت و یک واحد تولیدی برای شروع فعالیت باید مجوزهای متعددی بگیرد. واقعیت این است که دولت در راستای بعضا حمایت از تولید با برخی سیاست‌ها و قوانین به ضرر واحدهای صنعتی اقداماتی انجام می‌دهد که فشار زیادی به تولیدکننده وارد می‌کند. یعنی در حرف حمایت می‌کند، اما در عمل مانع‌تراشی. در جایی که انتظار می‌رود دولت حامی تولید و تسهیل‌گر مسیر حرکت صنعت کشور باشد، این‌گونه مطرح می‌شود که دولت اگر کاری نکند، بهتر است و مشکلات ما پیچیده‌تر نخواهد شد.

قانون اصلاح شود

عبداللهی افزود: در بحث حقوق و دستمزد و ارائه تسهیلات بانکی همیشه شاهد این تضاد هستیم. تولیدکننده باید مالیات به دولت بپردازد، اما در ادامه نمی‌تواند انتظار همراهی و همکاری از دولت داشته باشد. صحبت از حمایت از تولید و ارائه تسهیلات است، اما در عمل شاهد نتیجه معکوس هستیم. وی با اشاره به اینکه برای حل مشکلات واحدهای صنعتی باید از نزدیک و رودررو به ارزیابی وضعیت آنها و چالش‌هایی که با آنها دست‌وپنجه نرم می‌کنند پرداخت، ادامه داد: بخشی از وضعیت یک واحد صنعتی به مدیریت آن برمی‌گردد، اما قوانین و مقررات هم نقش تاثیرگذاری در ادامه فعالیت یک واحد تولیدی دارند. برخی از قوانین صنعتی، کارشناسی‌شده نیست و خود مانعی در مسیر حرکت تولید است. در این زمینه انتظار این است که قوانین مربوط به واحدهای صنعتی و تولید مورد بازبینی قرار گیرند و در جاهایی که لازم است اصلاح شوند.

عبداللهی در پایان گفت: واقعیت این است که کارفرما نمی‌تواند با فراغ‌بال فقط فعالیتش را ادامه دهد و از سوی دیگر، دستمزد پایین و تورم بالا، انگیزه را از کارگر گرفته است. در چنین شرایطی، انتظار رونق تولید و ادامه فعالیت بیهوده است.

سخن پایانی

واحدهای راکد بخش قابل‌توجهی از فرآیند تولید از قبیل دریافت زمین، احداث ساختمان، تامین زیرساخت‌ها و نصب ماشین‌آلات را طی کرده‌اند و طبیعتا تامین منابع موردنیاز و رفع برخی از مشکلات آنها مانند استمهال وام و تقسیط بدهی به نهادهای اجرایی می‌تواند فرآیند ایجاد اشتغال را سرعت بخشد. هم‌اینک برخی از واحدهای تولیدی و بنگاه‌های اقتصادی مستقر در مناطق ویژه اقتصادی و شهرک صنعتی در زمینه تامین آب، برق و گاز با مشکلاتی مواجهند که برای رفع مشکل این واحدها باید اقدامات فوری انجام شود، این در حالی است که بازگشت واحدهای راکد به چرخه فعالیت علاوه بر رونق تولید، نقش بسیار چشمگیری در اشتغالزایی دارد که نباید نادیده گرفته شود؛ موضوعی که توجه بیش از بیش به رفع مشکلات واحدهای صنعتی را ضرورت می‌بخشد.

احیای معادن، چشم‌انتظار تدابیر کارشناسی

عکس: صمت

کتایون ملکی: فعال‌سازی معادن کوچک و متوسط مقیاس می‌تواند در افزایش تولید مواد معدنی و همچنین اشتغال‌زایی نقش به سزایی ایفا کند. این در حالی است که مشکلات تولید بسیاری از این معادن را غیرفعال کرده است. اما بااین‌همه بخش معدن برای توسعه هرچه بیشتر در سال‌های اخیر به سراغ فعال‌سازی معادن کوچک و متوسط مقیاس رفته است. صمت در این گزارش، به‌ضرورت فعال‌سازی این معادن پرداخته و با توجه به شعار سال برنامه افزایش احیای معادن تا پایان سال را بررسی کرده است.

بیش از ۹۰ درصد معادن کشور را معادن کوچک و متوسط تشکیل می‌دهند. درنتیجه این بخش در تولید و به‌ویژه اشتغال نقش مهمی ایفا می‌کند درنتیجه، غیرفعال شدن این معادن می‌تواند بخشی از اشتغال بخش معدن و توسعه آن را به خطر اندازد. این در حالی است که تحقق چشم‌انداز حوزه‌های مختلف صنایع معدنی، نیازمند افزایش تولید مواد اولیه است که بخشی از آن می‌تواند به کمک معادن کوچک و متوسط مقیاس جلو برود.

به همین دلیل توقف فعالیت این معادن می‌تواند خطری جدی برای بخش معدن محسوب شود.

با توجه به اهمیت این موضوع طرح فعال‌سازی معادن کوچک و متوسط در نقاط مختلف کشور باهدف کمک به احیای معادن بخش خصوصی، که به دلیل شرایط داخلی یا بین‌المللی نیمه فعال یا تعطیل‌شده‌اند، از آذرماه سال ۹۷ تعریف شد و از سال ۹۸ اجرا درآمد.

از این زمان دولت و تعدادی از انجمن‌های معدنی در تلاش بودند تا تعداد معادن کوچک و متوسط مقیاس غیرفعال را کاهش دهند. طبق برنامه‌ریزی انجام‌شده برای سال ۹۸ فعال‌سازی ۱۵۰ معدن با اشتغال سه هزار نفر در دستور کار قرار گرفت که بر اساس آمار شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران، تا سوم اسفند ۹۸ حدود ۱۴۵ معدن در مسیر فعال‌سازی قرار گرفت و ۳۲ معدن فعال شد.

خوشبختانه در سال جدید نیز این برنامه در دستور کار شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران قرارگرفته است.

▣ افزایش احیای معادن تا پایان سال

مدیر اجرایی طرح احیا، فعال‌سازی و توسعه معادن کوچک‌مقیاس گفت: در نظر داریم با همکاری استان‌ها، تا پایان امسال، احیای معادن راکد را نسبت به سال‌های گذشته به ۲ تا ۳ برابر افزایش دهیم. عباس جرجانی در جلسه طرح احیای معادن کوچک‌مقیاس در استان بوشهر ضمن بیان این مطلب اظهار کرد: فعال‌سازی معادن کوچک‌مقیاس و راکد، علاوه بر اشتغال‌زایی مناسب، ارزش‌افزوده قابل‌توجهی نیز برای معادن و منطقه ایجاد خواهد کرد. وی ادامه داد: از اقدامات مهم انجام‌شده در این زمینه طی سال گذشته، اجرای بسته‌های سرمایه‌گذاری معدنی شامل مجوزهای معدنی ازجمله پروانه بهره‌برداری، گواهی کشف و محدوده‌های اکتشافی بوده است که باهدف تشویق سرمایه‌گذاران به طرح‌های توسعه‌ای و ایجاد واحد فرآوری تدوین‌شده و در اختیار اداره کل صمت استان‌ها قرار گرفت. جرجانی گفت به‌رغم تعداد کم معادن در استان بوشهر اما بازهم این تعداد معادن راکد نسبت کل، قابل‌توجه است. وی افزود: در این استان، ۵۹ درصد معادن فعال و ۳۷ درصد معادن غیرفعال است. بخش بیشتر این معادن را کانی‌های غیرفلزی تشکیل می‌دهند. جرجانی با اشاره به اینکه خاک‌های صنعتی در بازارهای جهانی مورد استقبال زیادی قرار می‌گیرند گفت: ازاین‌رو راه‌اندازی معادن راکد استان می‌تواند ارزآوری داشته باشد.

مدیر اجرایی طرح احیا، فعال‌سازی و توسعه معادن کوچک‌مقیاس خاطرنشان کرد: در راستای همکاری با صندوق بیمه سرمایه‌گذاری‌های معدنی، آمادگی خود را برای سرمایه‌گذاری و یا تامین ماشین‌آلات معدنی موردنیاز استان، اعلام می‌کنیم.

▣ ایجاد ارزش‌افزوده و اشتغال

مهدی صفوی، مدیرکل صنعت، معدن و تجارت استان بوشهر نیز در این جلسه بابیان اینکه استفاده از ظرفیت معادن کوچک‌مقیاس، به‌عنوان یکی از ۱۰ طرح مهم تدوین‌شده طی سال گذشته در وزارت صمت بود، گفت: هدف ما، انجام همکاری و هماهنگی‌های لازم و برنامه‌ریزی برای اجرای این طرح در استان بوشهر است. وی ادامه داد: از مجموع ۲۶۰ واحد معدنی استان، حدود ۹۳ معدن راکد است که هدف ما از اجرای طرح مذکور، فعال‌سازی این معادن، اشتغال‌زایی و ایجاد ارزش‌افزوده در استان بوشهر است. صفوی بابیان اینکه در راستای این هدف طرح‌هایی را تعریف، پیشنهاد و اولویت‌بندی خواهیم کرد، توضیح داد: عمده معادن در استان با کمبود نقدینگی مواجه هستند و همین مسئله، انگیزه معدنکاران را برای ادامه کار تحت تاثیر قرار می‌دهد. وی افزود: موضوعاتی همچون کمبود سوخت، بیمه و تامین ماشین‌آلات ازجمله چالش‌های پیش روی معادن این استان است. مدیرکل سازمان صمت استان بوشهر تاکید کرد: یکی از مزیت‌های استان بوشهر، قرار گرفتن در حاشیه خلیج‌فارس است که می‌تواند به یک مرکز صادرات معدنی تبدیل شود. در پایان این جلسه تعدادی از فعالان معدنی استان به بیان مشکلات خود پرداختند و مقرر شد خانه معدن و نظام‌مهندسی استان بوشهر، مشکلات معادن استان با اولویت معادن راکد را به سازمان صمت اعلام کنند و پس‌ازآن، سازمان صمت موارد مشخص‌شده را به طرح احیا، توسعه و فعال‌سازی معادن راکد ارسال کند. درنهایت پس از جمع‌بندی نسبت به برگزاری جلساتی برای تک‌تک معادن مشکل‌دار در قالب ستاد تسهیل اقدام خواهد شد.

▣ رکود و چرایی آن

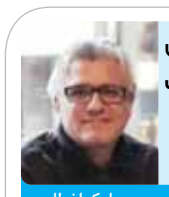
همان‌طور که مطرح شد تامین نقدینگی، ماشین‌آلات، بیمه و... از مهم‌ترین مشکلاتی به شمار می‌رود که بسیاری از معادن کوچک را از مدار تولید خارج کرده است. علاوه بر این وجود قوانین و مقررات دست‌وپا گیر هم باعث شد تا برخی از معدن کاران عطای این کار را به لقایش سپرده و از این حوزه خارج شوند. چندی پیش بهرام شکوری عضو هیات مدیره اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات معدنی ایران درباره این موضوع بیان کرد: امروز ۶ هزار معدن غیرفعال در کشور داریم که تا چندی پیش در مدار تولید قرار داشتند اما امروزه دچار رکود شده و از چرخه تولید خارج‌شده‌اند. وی با اشاره به اینکه تا علت اصلی مشخص نشود نمی‌توان درمانی برای حل این معضل پیدا کرد، ادامه داد: عارضه‌یابی در مورد تعطیلی این معادن را از چند سال قبل آغاز کردیم و درنهایت مشخص شد یکی از دلایل مهم برای توقف فعالیت این معادن، نبود نقدینگی است. شکوری بیان کرد: فراموش نکنیم ۹۸.۳ درصد معادن ما را معادن کوچک و متوسط تشکیل می‌دهند و این تعطیلی در بین این معادن صورت گرفته است. وی کمبود یا نبود ماشین‌آلات معدنی و تجهیزات را یکی دیگر از دلایل تعطیلی معادن دانست و گفت: امروز در معادن با بحث تعطیلی پنهان هم مواجه هستیم، به این معنا که معادن با ظرفیت کامل فعالیت ندارند. در دنیا بین ۳ تا ۵ درصد از ذخایر کشور را استخراج می‌کنند اما برای ایران این عدد کمتر از ۰.۵ درصد است که یکی از دلایل آن ماشین‌آلات فرسوده است. شکوری تصریح کرد: امروز ۴۵۰ میلیون تن ماده معدنی با ماشین‌آلات فرسوده تولید می‌شود، برای نوسازی این ماشین‌آلات به ۲ میلیارد دلار سرمایه نیاز داریم و باوجود بخشنامه‌های جدید همچنان این مشکل پابرجاست. وی با اشاره به ممنوعیت واردات ماشین‌آلات بیان کرد: گفته می‌شود این موضوع در راستای حمایت از تولید داخل است اما این ممنوعیت به‌ویژه در زمینه واردات ماشین‌آلات دست‌دوم موجب شده است دستگاهی که در خارج از کشور ۲۰۰ هزار دلار قیمت دارد با چندین برابر قیمت خریدوفروش شود اما اگر این محدودیت برداشته شود بدون شک نرخ ماشین‌آلات در ایران نیز متعادل می‌شود. وی در ادامه با اشاره به واگذاری معادن نیز اظهار کرد: اینکه قرار است به‌یک‌باره ۶ هزار معدن را در مزایده واگذار کنیم، خود حاکی از کارکرد نامناسب وزارت صمت است، چراکه این معادن به‌یک‌باره تعطیل نشده است. برخی مواردی هستند که سال‌ها فعالیت خود را متوقف کرده‌اند. وزارت صمت باید به سمت و سویی برود که در هر استان به‌محض آنکه معدنی تعطیل شد به‌سرعت آن را در مزایده قرار دهند. قانون نیز این موضوع را تکلیف کرده است. زمانی که ۶ هزار معدن به‌یک‌باره به مزایده گذاشته می‌شود، تعداد افراد محدودی می‌توانند در مزایده شرکت کنند.

سخن پایانی

درواقع امروز بخش عمده‌ای از این مشکلات با حمایت همه‌جانبه دولت از بخش معدن از میان برداشته می‌شود تا بتواند معادن غیرفعال را به چرخه تولید بازگرداند. برخی از موانع با بازنگری در قوانین و مقررات حل می‌شود و برخی دیگر نیازمند تامین نقدینگی و ارائه تسهیلات هستند. حال باید دید اولویت‌بندی ایمپاکسو برای سال جدید تا چه اندازی آمار را افزایشی می‌کند.

یادداشت

نقش مستندسازی در صنعت سنگ

سیامک اخطاری
فعال صنعت سنگ

حفـظ حقوق مالکیت معنـوی یکی از عوامل مهم در توسعه و رشد شرکت‌ها در صنعت سنگ ایران است. در واقع، این حقوق به شـرکت‌ها امکان می‌دهد که مزیت رقابتـی خـود را افزایش دهنـد و از تولید محصولات و خدمات نوآورانه اسـتفاده کنند. با حفظ حقوق مالکیت معنوی، شرکت‌ها می‌توانند به‌راحتی از نتایج تحقیقات و توسعه خود استفاده کنند و برای دستیابی به محصولات و خدمـات نوآورانه تلاش بیشـتری به‌خرج دهند و این محصـولات و خدمـات، به‌دلیل داشـتن مزیت رقابتی بیشـتر، می‌توانند به فروش بیشتر و در نهایت به توسعه و رشد شرکت کمک کنند.

همچنین، با حفظ حقوق مالکیت معنوی، شـرکت‌ها می‌توانند از کپی کردن محصولات و خدمات خود توسط دیگران جلوگیری کنند و مانع افت قابل‌توجه در فروش محصولات و خدمات خود شـوند. این امر باعث می‌شود که اعتماد مشـتریان به شرکت‌ها افزایش پیدا کند و در نتیجه، رشد و توسعه بیشتری حاصل شود.

این قاعده کلی در صنعت سنگ ایران هم صادق است و حفظ حقوق مالکیت معنوی به شـرکت‌های فعال در این زمینه کمک می‌کند تا با ارائه محصولات و خدمات نوآورانه، مزیت رقابتی خود را افزایش دهند و در نتیجه به توسعه و رشد بیشتری دست یابند. ضرورت به رسمیت شـناخته شدن حقوق مالکیت معنوی در کسب‌وکار در صنعت سـنگ ایران رفته‌رفته بیشـتر حس می‌شـود، زیـرا در دنیای تجـارت امروز متمایز بـودن در تولید، خدمات و کیفیت؛ امتیاز تجاری یک شـرکت است. اگر بـدون هیچ محدودیتی طراحی‌ها و نوآوری‌های برندی تقلید شـود، به‌دلیل بالا رفتن ریسک انتشار اطلاعات و طرح‌های نوآورانه رفته‌رفته میل و رغبت به شفاف‌سازی و ایجـاد طرح‌ها و ایده‌هـای نو کمرنگ‌تر و راه‌های یک رقابت سـالم دچار مسدود می‌شود. آنچه در کشورهای توسعه‌یافته امروز در حال اجرا است، حمایت همه‌جانبه از طرح‌ها و ایده‌ها و مالکیت معنوی و حقوقی آنها است. به‌نظر می‌رسد، چنانچه متولیان تصمیم‌سازی صنعت و معدن کشـور ما هم بتوانند با اسـتناد به آیین‌نامه‌های اجرایـی مدون به‌صـورت عملی و قاطعانـه از صاحبان ایده و ابداع‌کنندگان اولیه دفاع کنند، می‌توانیم امیدوار باشیم که بستر ایده‌پردازی و طرح‌های نوآورانه روزبه‌روز هموارتر شـود و حس اطمینان و اعتماد در همکاری‌ها برای سرمایه‌گذاری افزایش یابد.

بـرای حصول بـه نتیجه مطلوب یکـی از روش‌های متداول حقوقی در کشور آلمان، مستندسازی جلسات، نوشتارها و گفتارها در حضور طرفین و شاهدان طرح و بررسی ایده‌ها است. به‌عبارت‌دیگر، با تهیه صورت‌جلسه دقیـق از ایده، نام طـراح، صاحب ایده و امضای اعضای جلسه، مستندسازی دقیقی انجام می‌گیرد که در زمان بروز اختلافات یا سـرقت احتمالـی، دارای پایه حقوقی است و وکلای حفظ حقوق مالکیت می‌توانند با استناد به وجود چنین اسـنادی، ادعاها و اولویت‌ها را موردبررسی قانونی قرار دهند.

ثبـت ایـده در موسسـات مرتبط هم، یکـی دیگر از راه‌های ایجاد پایه حقوقی اسـت. بدون‌شـک در آینده نیازمنـد بانک اطلاعات قوی سراسـری از مسـتندات خواهیم بود و این شبکه باید قابلیت جست‌وجوی داده‌ها و اطلاعات سراسری را داشته باشد و به‌شکل هوشمندانه مانع ثبت تکراری ایده‌ها شود که این مهم با استفاده از فناوری‌های نوین و هوش‌مصنوعی قابل‌دسترسی است.

حفـظ مالکیـت معنـوی در توسـعه فضـای امن و اطمینان‌بخش اهمیت فراوان دارد، زیرا چنین محیطی نـوآوران و ایده‌هـا را به خود جذب می‌کنـد. بنابراین، مادامی‌که فضای رقابت برای صاحبان کسـب‌وکار ناامن است، نمی‌توان از رشد و توسعه صحبتی به‌میان آورد.

برخـی اصـول اولیه حفظ حقوق مالکیت شـخصی، معنوی عبارت است از:

ثبت اختراعات و طرح‌های صنعتی: با ثبت اختراعات و طرح‌های صنعتی می‌توان از حقوق مالکیت شـخصی خـود محافظت کرد. اسـتفاده از قراردادهای محرمانه: امضـای قراردادهای محرمانـه، راهی برای جلوگیری از انتشـار اطلاعات و محصولات اسـت. ایجاد برند و نشان تجاری: با ایجاد برند و نشـان تجاری، می‌توان از حقوق مالکیـت شـخصی محافظـت کرد و مانـع کپی کردن ایده‌ها شـد. حمایت از حقوق مالکیت فکری: با حمایت از حقـوق مالکیت فکری و اسـتفاده از مراکز حقوقی و قانونی، می‌توان درباره حفظ حقوق مالکیت شخصی در صنعت سنگ، بهترین تصمیمات را اتخاذ کرد.

مشـارکت با شـرکت‌ها و کارخانه‌ها دیگـر: از طریق اسـتفاده از تجربیـات شـرکت‌ها و کارخانه‌های دیگر می‌تـوان اطلاعـات مناسـبی برای حفاظـت از حقوق مالکیت به‌دست آورد.

انتشـار ایـده در جرایـد و روزنامه‌های رسـمی هم راهکار مناسـب دیگری است، مشروط بر اینکه پیش‌تر در یک نهاد و موسسـه رسمی ثبت شده و به‌شکل سند حقوقی درآمده باشـد. ثبت رسمی تولید انحصاری یک سـنگ خاص با نام مشـخص و اسـناد معتبر محضری، می‌تواند مانند لگوی تجاری و نام شرکت‌ها، مانع تقلید و کپی‌کاری در صنعت سنگ ایران شود.

انجام بزرگ‌ترین پیمایش زمین‌شناسی و اکتشافی

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت و رئیس سـازمان زمین‌شناسی از اجـرای بزرگ‌تریـن عملیـات پیمایـش زمین‌شناسـی از ابتدای اردیبهشـت امسـال خبر داد. به‌گفته علیرضا شهیدی؛ این عملیات با حضور دسـت‌کم ۲۰۰ متخصص زمین‌شناسـی و اکتشاف از سازمان زمین‌شناسـی و اکتشـافات‌معدنی کشـور در قالب اعـزام ۶۵ گروه عملیاتی در اسـتان‌های هدف انجام می‌شـود که باتوجه به کمیت و کیفیت برداشت و گستردگی آن، طی ۳ دهه اخیر بی‌سابقه است. وی با بیان اینکه در این پیمایش عملیات تولید اطلاعات پایه زمین‌شناسی و کشف ذخایر معدنی و همچنین برداشت داده‌های ژئوفیزیک هوابرد در مناطـق اجرای طرح تحول انجام می‌گیرد؛ افـزود: در این دوره از پیمایش مسـاحتی در حدود ۸۰ هزار کیلومتر مربع از سـطح کشور موردبررسـی‌های زمین‌شناسـی و اکتشـافی قرار خواهـد گرفت که امیدواریـم نتایـج این طرح موجب تحول چشـمگیر در بخش معدن و عمران کشـور و ورود سـرمایه‌گذاران برای تکمیل اکتشاف عمومی و تفصیلـی با اسـتفاده از اطلاعات پایه تولیدی این سـازمان شـود. معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت خاطرنشـان کرد: تهیه نقشه‌های زمین‌شناسـی، ژئوشـیمی و زمین‌شناسـی اقتصادی در استان‌های کردستان، آذربایجان‌غربی و بلوک تحول قم، مرکزی، اصفهان و البرز و همچنین عملیات برداشـت داده‌های ژئوفیزیـک هوایی در منطقه بردسـکن، کاشمر و سبزوار استان خراسان‌رضوی از جمله اهداف این پیمایش بزرگ است. شهیدی ضمن ابراز امیدواری از اجرای هدفمند و منظم طرح تحول زمین‌شناسـی و اکتشـاف ذخایر معدنی کشـور تصریح کرد: لازمه این امر، پشـتیبانی مناسب و تامین منابع موردنظر این طرح اسـت، به‌نحوی که روند تولید اطلاعات پایه زمین‌شناسـی و اکتشـافی و همچنین کشـف ذخایر پنهان و عمیق معدنی شـتاب مناسب و شایسته‌ای گیرد تا منجر به کاهش ریسک سرمایه‌گذاری در بخش عمران و معدن کشور شود.

در گزارش صمت درباره توسعه روابط معدنی با کشورهای حاشیه خلیج‌فارس مطرح شد

بی‌ثباتی، پاشنه آشیل تحقق برنامه‌ها

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

به‌مناسبت روز ملی خلیج‌فارس بنا داشتیم گزارش امروز صفحه معدن را به گسترش روابط معدنی با کشورهای حاشیه خلیج‌فارس اختصاص دهیم و از همین نقطه آغاز شد و حجت‌الله فیروزی، نماینده مجلس و عضو کمیسـیون صنایع و معادن و علی سـلگی، مدیرعامل یک هلدینگ معدنی درباره این موضوع نظرات خود را با ما در میان گذاشتند.

امـا وقتی پای معدن به میـان می‌آید، نمی‌تـوان از کنار موضوع اسـتیضاح وزیر صنعت، معدن و تجارت بی‌تفاوت گذشـت، به‌ویژه وقتی یکی از کارشناسان گزارش، نماینده موافق وزیر و مخالفان اسـتیضاح باشـد؛ زیرا هر تغییری در رأس وزارتخانه رخ دهد، بی‌شک همه زیرمجموعه‌هـا و برنامه‌های بلندمدت و کوتاه‌مدت آن را متاثر می‌کند. آنچه در پی می‌آید، گزارشـی است که برای بررسی توسـعه روابط معدنی با کشورهای حاشیه خلیج‌فارس آغاز شد و بااشاره به موضوع خودرو شاسی‌بلند، نرخ خودرو، تفکیک وزارتخانه و... ادامه یافت.

عکس: صمت

ما و کشورهای حاشیه خلیج‌فارس

حجت‌الله فیـروزی ـ نماینـده مجلـس و عضو کمیسـیون صنایـع و معادن: کشـور ما، هـم از نظر ظرفیت‌هـای معدنـی و هـم تنـوع انواع معـادن و هم حجـم پهنه‌هـای مختلف معدنـی، ظرفیت‌های بالایی دارد؛ ظرفیت‌هایی که کشـور مـا در زمینه‌های معدنی دارد، کم‌نظیر و در بعضی زمینه‌ها بی‌نظیر اسـت. بر این اسـاس، سال‌ها است که مسـئولان ارشد نظام و فعالان عرصه سیاسی و اقتصادی بر عدم‌وابستگی به نفت تاکید کرده‌انـد و یکی از ظرفیت‌های مهمی که می‌تواند پایدار باشـد و زیرساخت و شـرایط آن در کشور فراهم است، همیـن ظرفیت معدن اسـت، اما فعال‌سـازی آن چند الزام نیاز دارد. طبیعی اسـت که همه کشورها از ظرفیت سـرمایه‌گذاری خارجی استفاده می‌کنند و هر کشوری سـرمایه محدودی در اختیـار دارد و نمی‌تواند در همه زمینه‌ها، خود سرمایه‌گذاری کند. باتوجه به سرمایه‌های هنگفتی که به کشـورهای حاشـیه خلیج‌فارس سرازیر شـده اسـت، به‌ویژه در سـال‌های طولانی که ما تحریم بوده‌ایـم، امکانـات فراوانی در این کشـورها وجود دارد. با ایجاد تعامل با کشـورهای منطقـه می‌توان اقداماتی برای جذب سـرمایه‌گذاری در زمینـه معدن انجام داد. علاوه بر این، چون برخی از این کشورها سالیان متمادی اسـت که در حوزه معدن کار کرده‌اند، تجربیات زیادتر، ماشـین‌آلات مدرن‌تر یا بازار صـادرات و مصرف بهتری دارند. هر یک از این موارد را اگر مدنظر قرار بدهیم، عقل حکـم می‌کند از ظرفیتی که در قالب توافقات سیاسـی ایجادشده، بهره ببریم تا در زمینه سرمایه‌گذاری در حوزه معدن، که خیلی عقب‌تر از ظرفیت موجود است، تحولی ایجاد شود.

■ تسهیلگری و جلب امنیت

ما باید سرمایه‌گذاری را در کشور تسهیل کنیم و امنیت و اعتماد را در این زمینه افزایش دهیم تا بتوانیم اعتماد علاقه‌منـدان داخلی و خارجی به فعالیت را جلب کنیم. نکته دیگر، تسهیل مقررات سرمایه‌گذاری و ایجاد زمینه صادرات و واردات ماشین‌آلات موردنیاز حوزه معدن است. بدیهی است که در حوزه معدن تجهیزات کافی و مناسب در برخی زمینه‌ها وجود ندارد. البته مجموعه‌های داخلی هـم تلاش می‌کنند و حتما باید آنها را موردحمایت قرار داد، امـا در زمینه‌هایی که مقدورات ما جوابگو نیسـت، باید اجازه دهیم که با سـرعت بهتر و شـرایط آسـان‌تر تجهیزات معدنی وارد شود. بنابراین، باید سیاست‌گذاری روان شـود، در کنار آن، مجموعه‌های تولیدی داخل هم می‌توانند از فناوری‌هایی که وارد می‌شود، استفاده کنند، الگو بگیرند و تجهیزات مدرن‌تری بسـازند. علاوه بر این، ما در زمینه اکتشاف ایرادات مهمی داریم. روی پهنه‌های اکتشافی به‌خوبی کار نکرده‌ایم و عمق اکتشافات چندان زیاد نیسـت، زیرا با دستگاه‌ها و تجهیزاتی که داشته‌ایم، نتوانسـته‌ایم پهنه‌هـای معدنی جدید را کشـف کنیم. بنابرایـن، اگـر از ایـن فرصت بهبود روابط و گسـترش تعاملاتی که در حوزه سیاسی ایجاد شده است، استفاده شـود، می‌توانیم ظرفیت سرمایه‌گذاری در حوزه معدن، اکتشاف، جلوگیری از خام‌فروشی و تکمیل زنجیره و در نهایت صادرات را افزایش دهیم.

■ برنامه‌های مجلس

مجلس اصلاحیه قانون معادن را در کمیسیون صنایع اصلاحات به‌سرانجام رسانده و به‌شکلی مورد تجدیدنظر قرارگرفته اسـت تا بتوانیم سـرمایه‌گذاری، برداشـت و تکمیـل زنجیره ارزش و در نهایـت صادرات را در حوزه معدن تسـهیل کنیم. این اصلاحیه در نوبت صحن است و امیدواریم که به‌زودی طرح شـود و به تصویب برسـد. به‌نظر می‌رسـد که اصلاح قانون معادن می‌تواند ظرفیت خوبی برای سـرمایه‌گذاری و ایجاد تحول باشد، هرچند باید بعضی سـازکارهای اجرایی هم تغییر کند و در آنها تجدیدنظر شود.

■ تکرار استیضاح

ارزیابـی مـا از وزارت صمـت و از وزیر باید براسـاس شاخص‌هایی باشد و بر آن اساس، بسنجیم که آیا در یک سـال و نیم گذشته، ظرفیت تولید کشور افزایش داشته است یا خیر؟ برای مثال، ظرفیت راه‌اندازی مجموعه‌های صنعتـی، مجموعه‌های صنعتی راکـد تامین مواد اولیه موردنیاز تولید و صنعت و... در جهت بهبود حرکت کرده اسـت یا خیر. بررسی این شـاخص‌ها نشان می‌دهد که وزارت صمت در دوره آقای فاطمی‌امین به‌سمت مثبتی پیش رفته اسـت. در بخش خودرو هم که پاشنه‌آشـیل وزارت صمت است، باید این نکته را در نظر داشته باشیم که وقتی وزارتخانه به وزیر جدید تحویل داده شد، بیش از یک‌میلیون خودرو ناقص در پارکینگ‌ها وجود داشـت که در زمان ایشان قطعاتش تکمیل و به بازار عرضه شد و حـالا هم، آن روند گذشـته که خـودرو ناقصی تولید شود، نداریم و ظرفیت تولید هم افزایش پیدا کرده است. عـلاوه بر این، آنچه ما رصد کرده‌ایم، نشـان می‌دهد در زمینه کیفی‌سازی هم اتفاقات مثبتی رخ داده است. البته منظور این نیست که کیفیت به‌حد مطلوب رسیده است، اما باید ارزیابی نسبت به گذشته و مدتی باشد که ایشان این وظیفه را برعهده گرفته است. درباره نرخ خودرو، که شاید علت اصلی استیضاح وزیر باشد، به‌نظر من، وزارت صمـت موفق بوده و در حال حاضـر، نرخ کارخانه واقعا مناسـب است. کارخانه بنا به حسابرسی‌های انجام‌شده، ترازنامه‌های موجود، نرخ تمام‌شـده، اسناد و مدارکی که هرساله به‌صورت مستقل حسابرسی می‌شود و...، زیانده اسـت، اما وزارت صمت همچنان جلوی افزایش بی‌رویه نرخ کارخانه را گرفته است. نگرانی موجود مربوط به نرخ بازار است که ما هم آن را تایید نمی‌کنیم،اما آیا مسئولیت نرخ بازار، متوجه وزارت صمت است؟

موضوع بازار خودرو، مشکل اقتصاد کلان کشور است. وقتی برای سـرمایه‌های اندک مردم نسخه‌ای در کشور نداریم، طبیعی اسـت که این سـرمایه‌ها بـه بازارهای خودرو جلب می‌شـوند که بازار بسـیار پرسودی است و زمینه دلالی ایجاد می‌شود.

■ در عرصه معدن

به‌اعتقاد من، در حوزه معدن در یک سال و نیم گذشته تحولات مثبتی رخ داده اسـت و حتی در شـورای‌عالی معـادن که مـن یکی از اعضای آن هسـتم، پرونده‌های راکد درباره معدن که سـنوات زیـادی در وزارت صمت بلاتکلیـف مانده بود، به سـرانجام رسـید و ما هیچ کار معوقه در برنامه‌های شـورا نداریم و علاوه بر این، نسبت به معادن راکد، پروانه‌های بهره‌برداری بلااستفاده، معادن حبس‌شده و... در یک سال و نیم گذشته اقدامات خوبی انجام شـده، البته نمی‌خواهم بگویـم وضعیت مطلوب اسـت، امـا روندی روبه‌جلو اسـت. در زمینـه صادرات هم، شـاخص‌ها و آمارهای گمرک رشـد نشان می‌دهد و قابل‌ردیابی اسـت و این حوزه هم در یک سـال و نیم گذشـته، روند رو به رشدی داشـته که اینها همه نشان می‌دهـد کـه هدف‌گذاری‌ها و برنامه‌هایـی که از طرف وزیـر صورت گرفته، برنامه‌های خوبی بوده اسـت. البته امکان دارد که در برخی برنامه‌ها توفیقات کامل نباشـد که ما باید به‌نسـبت یک سال و نیم گذشته‌ای که ایشان مسئولیت داشته‌اند، قضاوت کنیم.

■ خودرو شاسی‌بلند

دربـاره فضـای ملتهبـی که شـایعه حوالـه خودرو شاسـی‌بلند ایجاد کرد، باید بگویـم این موضوع صحت ندارد و حراسـت مجلس و وزارتخانه به‌طوررسمی آن را رد کرده‌اند و قرار است، هیات نظارت بر رفتار نماینده‌ها، اظهاراتی را که همکار ما مطرح کرده اسـت، رصد کنند. مـن موافـق وزیر و برنامه‌های وی هسـتم و حاضرم که نهادهای مسئول بررسی کنند و اگر از خودروساز دولتی، غیردولتـی، خصوصـی یا هر طریق دیگـری خودرویی دریافـت کرده‌ام، علنی اعلام شـود تا مـردم در جریان قرار گیرند. درباره سـایر نمایندگان هم، همین موضوع صادق اسـت و باتوجه به اینکه موضوع به اعتبار مجلس گره خورده اسـت، رسـانه‌ها می‌توانند بررسـی کنند و اگر چنین چیزی بود، اعلام شـود تا پاسخ مطالبات افکار عمومی داده شود.

در سـوی دیگر هم، همکارانی که اسـتیضاح را مطرح کرده‌اند، انصافا در پی یافتن پاسخ به دغدغه‌ها و مطالبات مردم هسـتند و تلاش می‌کنند تا شرایط کشور را بهبود بخشـند، امـا باید این نکتـه را در نظر بگیریم که در ۱۰ سال گذشته، رشد تولید و رشد اقتصادی زیر یک درصد بـوده، یعنی در عمل درآمدهای مردم کاهش پیدا کرده اسـت و مردم فقیرتر شده‌اند. از طرف دیگر، تورم کشور هم در ۵ سال گذشته بالای ۳۰ درصد بوده و در حقیقت، هزینه‌ها بالا رفته و طبیعی است که ناترازی در درآمدها و هزینه‌ها ایجاد شده است. زندگی مردم سخت و سفره کوچک‌تر شـده است. اگر قرار اسـت، مشکلی در حوزه اقتصـاد حل شـود، با قربانی کردن وزیـری که صاحب اندیشه، تدبیر، توان و برنامه است، رخ نمی‌دهد. از اتفاق ما نباید این هزینه را برای کشور درست کنیم. بی‌ثباتی در این وزارتخانه بسـیار آسـیب‌زا اسـت. در ۳ سالی که از عمـر مجلس می‌گـذرد، ۲ تا سرپرسـت و یک وزیر، در دولـت گذشـته تغییر کرده‌اند و یـک وزیر در دولت جدیـد در خطر اسـتیضاح قـرار دارد. در عمل ۴ وزیر را در ۳ سـال گذشـته تجربه کردیم و این بی‌ثباتی یکی از مهم‌ترین عوامل مشکلات این وزارتخانه است؛ وزارتی با این عظمت اگر ثبات مدیریتی در آن نباشد، به سرانجام نمی‌رسد.

■ سرانجام تفکیک

به‌شخصه موافق تفکیک وزارتخانه هستم و به‌نظر من، دولـت به‌طورحتم باید لایحه ایجاد وزارت بازرگانی را به مجلس ارائه دهد. در دوره گذشـته، مجلس با تشـکیل سـازمان بازرگانـی موافقت نکرد و دلیلـش این بود که رئیس سـازمان، طبق قانون در مقابل مجلس پاسـخگو نیسـت. به‌این‌ترتیب، مجلس بـرای هر موضوعی باید از رئیس‌جمهوری درخواسـت پاسـخگویی کند و آن‌هم باتوجه به شـاکله کشور و وضعیت ساختار مملکت برای رئیس‌جمهوری و مجلس فراهم نیسـت، بنابراین اینکه مجلس با ایجاد سـازمان بازرگانی مخالفت کرد، به این معنا نیست که مجلس با تفکیک وزارتخانه مخالف است و اگر در قالب لایحه به مجلس ارائه شـود، مشـروط به اینکـه دولـت بتواند خوب موضـوع را منعکس کند و با نماینده‌ها تعامل کند، به‌نظر می‌رسد که موافقت مجلس را جلب کند.

> اگر قرار است مشکلی در حوزه اقتصاد حل شود، با قربانی کردن وزیری که صاحب اندیشه، تدبیر، توان و برنامه است، محقق نخواهد شد

سرمایه‌گذاری روی ترانزیت شمال ـ جنوب

علی سـلگی ـ مدیرعامل یک هلدینگ معدنی و کارشناس معدن: سـرمایه‌گذاری به‌ویژه در سواحل جنوبی کشور ما بسیار موردتوجه سرمایه‌گذاران جهانی اسـت، البته این موضوع مشروط به آن است که بتوانیم خطوط ترانزیت شـمال ـ جنوب، شـرق ـ غرب را فعال کنیـم و هم موانـع دولتی را از سـر راه سـرمایه‌گذار خارجـی برداریـم و راه را بـرای ورود سـرمایه‌گذاران هموار کنیم. به‌شـکل معمول، کشـورهای مختلف دنیا که به‌دنبال دسـتیابی به جایگاه برتر اقتصادی هستند، سعی می‌کنند سـرمایه‌گذاری در کشورهای دیگر را در دستور کار قرار دهند. اگر کشورهای حاشیه خلیج‌فارس و به‌ویژه عربستان در ایران سـرمایه‌گذاری کنند، برای کشور ما بسیار سودمند اسـت. به‌این‌ترتیب، هم روابط دوجانبـه و چندجانبه با کشـورهای منطقـه عمیق‌تر خواهد شد و هم سرنوشت منطقه بیش‌ازپیش منسجم می‌شود و امنیت آن خدشه‌ناپذیرتر خواهد شد و از این رهگذر، کشـورهای حاشـیه خلیج‌فارس همگی منافع سرشاری به‌دست می‌آورند.

■ دورخیز معدنی

در زمینـه معدن و صنایع‌معدنی هم، کشـورهای حاشـیه خلیج‌فارس به‌ویژه عربستان آمادگی زیادی دارند و برای جهـش در این زمینه دورخیز کرده‌اند. به‌این‌ترتیب، ما فرصت خوبی برای جذب سرمایه‌گذار معدنـی داریم و از سـوی دیگـر، می‌توانیم خدمات متعـددی را به این کشـورها صادر کنیـم و در یک تعامـل سـرمایه‌گذاری متقابل وارد شـویم و به این طریق، هم توسعه تجارت را ایجاد کنیم و هم توسعه امنیت را در منطقه. البته خطر جذب نیروی انسانی از ایران به کشورهای حاشیه خلیج‌فارس، همواره وجود داشته است، اما به‌این‌ترتیب شتاب بیشتری می‌گیرد. کارشناسان ایرانی که زمین‌شناسی منطقه زاگرس را مطالعه می‌کنند، با بخشی از زمین‌شناسی کشورهای حاشـیه خلیج‌فارس هم آشنایی پیدا می‌کنند و این موضوع زمینه و احتمال جذب نیروهای متخصص به کشـورهای منطقه را بیشـتر می‌کند، اما این جریان نیروی کار ممکن است برای کشور ما آسیب‌هایی به‌دنبال داشـته باشـد، زیرا در حال حاضر ما زمین‌شـناس برای کارهای معدنـی و نفتی کم داریـم و نمی‌توانیم از ظرفیـت نهایی خود در این ۲ حوزه استفاده کنیم.

سخن پایانی

قرار اسـت، امروز دوباره سـیدرضا فاطمی‌امین به‌پای میز استیضاح برود و مجدد شانس خود را برای جلب رضایت نمایندگان آزمایش کند، اما این تلاطم‌ها که وزارتخانه مدت‌ها اسـت با آن دسـت‌وپنجه نرم می‌کند، نباید زمینه‌ای فراهم آورد تا از فرصت‌های محدودی که در شرایط تحریم رخ می‌نماید، غافل شد و اجازه داد تا فرصت‌ها در تنور داغ سوال‌ها و جواب‌ها بسوزد.

مالیات ارزش‌افزوده تجهیزات پزشکی یک درصد شد

سخنگوی دولت از موافقت دولت با کاهش مالیات بر ارزش‌افزوده برای کالاهای اساسی و تجهیزات پزشکی از ۹ به یک درصد در جلسه هیات وزیران خبر داد. به گزارش ایرنا، علی بهادری‌جهرمی در حاشیه جلسه هیات دولت در جمع خبرنگاران گفت: هیات وزیران در راستای تحقق شعار سال به‌منظور جلوگیری از افزایش تورم یا کاهش آثار تورمی موجود با کاهش مالیات بر ارزش‌افزوده در حوزه کالاهای اساسی و همچنین تجهیزات پزشکی نرخ مالیات بر ارزش‌افزوده موافقت کرد. وی افزود: بر این اساس برای واردات کالاهای اساسی و تجهیزات پزشکی از ۹ درصد به یک درصد کاهش می‌یابد که سال گذشته نیز همین درخواست در دولت به تصویب رسیده بود. بهادری جهرمی تاکید کرد: لایحه دوفوریتی این موضوع به تصویب هیات وزیران رسیده که در صورت موافقت مجلس شورای اسلامی، این نرخ برای امسال نیز کاهش خواهد یافت. سخنگوی دولت با اشاره به تصویب لایحه تشکیل وزارت بازرگانی، توضیح داد: لایحه تشکیل وزارت بازرگانی امروز تقدیم مجلس شورای اسلامی می‌شود. وی با یادآوری اینکه دولت در گذشته بر اساس پیشنهاد مجلس لایحه تشکیل سازمان بازرگانی را تهیه و به مجلس ارسال کرده بود، افزود: اینکه «بازرگانی» به شکل وزارت یا سازمان باشد در اختیار مجلس است. بهادری جهرمی به اجرای قانون بودجه ۱۴۰۲ اشاره کرد و گفت که نکات متعددی برای هماهنگی دستگاه‌ها مطرح شد اما جداول سند بودجه هنوز از سوی مجلس به طور رسمی ابلاغ نشده و تقاضا می‌شود تا این امر تسریع شود و کارها بهتر پیش رود.

تامین ارز تجهیزات پزشکی در دستور کار قرار گیرد

جلوگیری از وقوع بحران در بیمارستان‌ها

چهارشنبه هفته گذشته هیات دولت مالیات ارزش‌افزوده تجهیزات پزشکی را از ۹ درصد به یک درصد کاهش داد. این در حالی است که در ۲ هفته اخیر هشدارها نسبت به بروز مشکلات جدی در حوزه دارو و تجهیزات پزشکی وارد فاز جدی‌تری شده است. دست‌اندرکاران حوزه تجهیزات پزشکی معتقدند سال ۱۴۰۲، با توجه به محدودیت‌های بودجه‌ای، حذف ارز ترجیحی، افزایش نرخ تورم، گرانی کالاها و...، سال سخت و شکننده‌ای برای آنها خواهد بود و لازم است که تدابیر لازم از هم اکنون، پیش‌بینی و اتخاذ شود. زیرا، اگر دولت توجهی به مسائل و مشکلات تولیدکنندگان و تأمین‌کنندگان تجهیزات و ملزومات پزشکی نداشته باشد، بازار تجهیزات پزشکی کشور؛ ملتهب و بحرانی خواهد شد. این نگرانی، باعث شد تا اعضای کمیسیون بهداشت و درمان مجلس، درچند مرحله از مسئولان دستگاه اجرایی بخواهند در یک نشست مشترک، وضعیت حوزه تجهیزات پزشکی را مورد بررسی قرار دهند. به نظر می‌رسد با توجه به هشدارهای کادر درمان برای کاهش اعتبار تامین بودجه تجهیزات پزشکی برگزاری این جلسات در دستور کار مجدد قرار گیرد.

صمت در این گزارش به آنچه برای تامین اعتبارات تجهیزات پزشکی گذشته پرداخته است.

عکس: صمت

تولیدکنندگان و تأمین‌کنندگان تجهیزات و ملزومات پزشکی معتقدند دولت در تأمین ارز نیمایی برای آنها، محدودیت‌هایی اعمال کرده و همین موضوع باعث بروز اختلال در روند تولید و تأمین تجهیزات پزشکی شده است

گروه تجارت
editor@smtnews.ir

بازار داغ سودجویان تجهیزات پزشکی

مشکلات مربوط به تجهیزات و اقلام مصرفی پزشکی شاید در حاشیه کمبودهای دارویی طی ماه‌های اخیر کمتر به چشم آمده باشد، اما آسیب‌های آن قابل انکار نیست؛ آسیب‌هایی که به‌گفته متخصصان حوزه درمان با افزایش واردات بعضی کالاهای بی‌کیفیت تشدید هم شده و استفاده از آنها خسارت‌های متعددی را برای بیماران رقم زده است؛ از نبود تشخیص و درمان به‌موقع بیماری‌ها تا آسیب‌های جسمی پس از درمان و عمل‌های جراحی و البته تحمیل هزینه‌های گزاف. بررسی‌های هم نشان می‌دهد که با توجه به نوساناتی که در بازار ارز و هزینه تمام‌شده تولید رخ داده، بازار سودجویان حوزه تجهیزات پزشکی بسیار داغ شده و واردات به‌صورت غیرقانونی و بی‌رویه در حال افزایش است، به‌گونه‌ای که برخی از این تجهیزات مورد استفاده در حوزه درمان نه‌تنها کمکی به روند بهبود بیمار نمی‌کند که منجر به آسیب هم می‌شود.

جالب اینجاست که برخی واردکنندگان تجهیزات پزشکی هم این مسئله را در تأیید می‌کنند و می‌گویند: به‌دلیل روند طولانی ثبت سفارش، زمان‌بر بودن ترخیص و هزینه‌های گران تعرفه‌های گمرکی ترجیح می‌دهند جنس ارزان‌تر را از کشورهای آسیایی مثل هند و چین وارد کنند و ریسک سرمایه‌گذاری با معطلی‌های چندماهه را نپذیرند.

هشدار کمیسیون بهداشت به دولت

۲۵ فروردین وضعیت بودجه و ارز تخصیصی به تجهیزات و ملزومات پزشکی در سال ۱۴۰۲، در نشست مشترک مسئولان دستگاه‌های مختلف اجرایی با اعضای کمیسیون بهداشت و درمان مجلس، مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

زهرا شیخی سخنگوی کمیسیون بهداشت و درمان مجلس، در ارتباط با جزییات این نشست، گفت: در این نشست درباره مواد اولیه و تجهیزات پزشکی دپو شده در گمرک و تخصیص ارز مکفی و به‌موقع برای واردات مواد اولیه و تجهیزات و ملزومات پزشکی اظهاراتی مطرح و تاکید شد که با توجه به افزایش نرخ ارز، تأمین سرمایه در گردش صنایع تولیدی با مشکل مواجه شده و می‌طلبد این مشکل هر چه سریع‌تر رفع شود. وی ادامه داد: مسئولان مربوطه در این نشست نسبت به قیمت‌های دستوری مواد اولیه و تجهیزات و ملزومات پزشکی بدون در نظر گرفتن رشد قیمت‌ها به دلیل افزایش نرخ دلار و مواد اولیه و همچنین معوقات قابل توجه دانشگاه‌ها به تولیدکنندگان و واردکنندگان تجهیزات و ملزومات مصرفی پزشک انتقاد کردند زیرا چندین سال است این موضوع بر زمین مانده و به آن توجه لازم نشده است. شیخی یادآور شد: به طور قطع اگر رئیس‌جمهور، وزیر اقتصاد و رئیس سازمان برنامه و بودجه در زمان مناسب ارز لازم را به تجهیزات پزشکی اختصاص ندهند و تصمیم‌گیری درستی در این رابطه نداشته باشند، احتمال کمبود قابل توجه ملزومات پزشکی دور از انتظار نیست و اعضای کمیسیون بهداشت و درمان مجلس تاکید کردند که باید به صورت عاجل مشکل حل شود تا تولیدکنندگان و واردکنندگان نسبت به ترخیص مواد اولیه اقدام کنند و شاهد کمبود و گرانی این کالاها نباشیم.

در همین حال، محمد رئیس‌زاده، رئیس کل سازمان نظام پزشکی ایران، در نامه‌ای به رئیس‌جمهور، نسبت به عدم شفافیت در نحوه تخصیص ارز تجهیزات پزشکی و سازوکار پرداخت مابه‌التفاوت آن در قانون بودجه سال ۱۴۰۲، ابراز گلایه کرده و نوشت: به یکباره و بدون اطلاع قبلی، اولویت‌های کالایی بسیاری از تجهیزات پزشکی از نیمه فروردین در سامانه جامع تجارت تغییر نموده که این مسئله باعث افزایش فزاینده نرخ تجهیزات پزشکی خواهد شد.

وی همچنین عنوان کرد: این در حالی است که سازکاری در خصوص پرداخت مابه‌التفاوت تغییر نرخ ارز تجهیزات پزشکی از سوی بیمه‌های پایه صورت نپذیرفته و اساساً در قانون بودجه سنواتی به جز مبلغ ۶۹ همت، محل دیگری جهت تأمین مابه‌التفاوت در نظر گرفته نشده است.

رئیس کل سازمان نظام پزشکی ایران، در ادامه به رئیس‌جمهور پیشنهاد داده است؛ به‌منظور جلوگیری از تبعات ناشی از تغییر نرخ ارز تجهیزات پزشکی، تغییر اولویت‌های کالایی اعمال شده در سامانه جامع تجارت، به الگوی سال ۱۴۰۱ تغییر یابد.

البته به دنبال نامه رئیس کل سازمان نظام پزشکی ایران به رئیس‌جمهور، روابط عمومی سازمان غذا و دارو، در خبری دو خطی، اعلام کرد: سیاست‌های ارزی در حوزه تجهیزات و ملزومات پزشکی همچون سنوات گذشته به قوت خود باقی است و هیچ‌گونه تغییری در سیاست‌های ارزی آن دسته از اقلام تجهیزات پزشکی که مشمول دریافت ارز ترجیحی بودند، صورت نگرفته است.

مشکلات مربوط به تجهیزات و اقلام مصرفی پزشکی شاید در حاشیه کمبودهای دارویی طی ماه‌های اخیر کمتر به چشم آمده باشد، اما آسیب‌های آن قابل انکار نیست

تجهیزات بی کیفیت مجوز نمی گیرند

در این بین یکی از مهم‌ترین مشکلات واردات کالاهای بی‌کیفیت به دلیل نبود اعتبار لازم است. سازمان غذا و دارو واردات اقلام بی‌کیفیت و ارزان پزشکی را تایید نمی‌کند، اما منکر ورود آن به‌صورت قاچاق هم نیست. روح‌الله مزینانی، مدیرکل سابق تجهیزات و ملزومات پزشکی سازمان غذا و دارو در این‌باره گفته بود: «در حوزه تجهیزات پزشکی ۳۸۷هزار کد وسیله پزشکی داریم که تعدادی از آنها، حدود ۶۰درصد برای اقلام مصرفی است و به‌صورت وارداتی تامین می‌شود، چراکه کفایت تولید در کشور را درباره این اقلام نداریم. حدود ۲هزار تولیدکننده و ۲هزار تامین‌کننده کالا و تجهیزات پزشکی هم در کشور فعال هستند. درصورتی که یک کالا به میزان مورد نیاز کشور تولید داخل داشته باشد، واردات درباره آن انجام نمی‌شود یا به‌صورت بسیار محدود صورت می‌گیرد. اما اگر تولیدکننده نداشته باشیم یا تولید داخل کفاف ندهد، واردات صورت می‌گیرد و این تامین واردات از تمامی کمپانی‌های اروپایی و آسیایی است که دارای گواهی فروش معتبر باشند. هرچند که این مقام مسئول تاکید می‌کند: قطعا کالاهایی وارد کشور می‌شود که در تمام دنیا مورد استفاده قرار می‌گیرند. انحصاری هم در این‌باره وجود ندارد، مگر اینکه تنها یک کمپانی، تولیدکننده خاص یک محصول باشد و در غیراین‌صورت تمامی کمپانی‌ها از لحاظ نرخ و اندیکاسیون مصرف رتبه‌بندی می‌شوند. به همین دلیل اینکه گفته می‌شود کالای بی‌کیفیت در حوزه پزشکی وجود دارد، اشتباه است. به‌هیچ‌عنوان به کالای بی‌کیفیت مجوز نمی‌دهیم. مزینانی با تاکید بر اینکه کلیه اقلام پزشکی مصرفی در کشور دارای برچسب اصالت و کد منحصربه‌فرد کالا هستند، بیان می‌کند: در حوزه تجهیزات پزشکی سامانه تی‌تیک، اصالت‌سنجی (کد وسیله پزشکی؛ IRC) و برچسب‌گذاری (کد منحصربه‌فرد کالا به نام UID) را داریم که در زمان مصرف اصالت دقیق آن قابل بررسی است. او همچنین در پاسخ به این سؤال که چه میزان کالاهای قاچاق در ورود تجهیزات بی‌کیفیت مؤثر است، عنوان می‌کند: کالایی که برچسب اصالت دارد، قاچاق نیست، اما در تجهیزات پزشکی اقلام بسیار زیادی وجود دارد و شاید برخی از آنها به‌صورت قاچاق وارد کشور شود. با توجه به قانون مبارزه با قاچاق ۱۰۰درصد کالاهای داخلی و وارداتی باید برچسب اصالت داشته باشند. در تجهیزات پزشکی اکنون برای تولید داخل این برچسب‌گذاری از ۷۰درصد به ۹۵درصد رسیده و درباره کالاهای وارداتی از ۹۰درصد به ۹۷.

ارز تجهیزات پزشکی ردیف دار شد

اول اردیبهشت، بهرام عین‌اللهی وزیر بهداشت، یک خبر خوش به دست‌اندرکاران حوزه تجهیزات پزشکی داد و گفت: با توافقی که با سازمان برنامه و بودجه داشته‌ایم، ۱.۵ میلیارد دلار ارز ترجیحی برای تجهیزات پزشکی و داروهای گران نرخ تصویب شد. از سوی دیگر، احسان خاندوزی وزیر اقتصاد، در نامه‌ای به رئیس‌جمهور، خواستار تعیین فهرست کالاهای اساسی، دارو، واکسن، تجهیزات پزشکی و...، همکاری فوری وزارتخانه‌های مختلف شد. شاید، یکی از نهادهای دولتی که از آن می‌توان به‌عنوان سوخت قطار تجهیزات پزشکی نام برد، بانک مرکزی است. زیرا، شرکت‌هایی که در این حوزه فعالیت دارند، برای تداوم فعالیت خود، نیازمند تزریق ارز هستند. حالا این ارز می‌تواند شرکت‌های تجهیزات پزشکی را از شرایط بلاتکلیفی خارج ساخته و قبل از اینکه وضعیت بیمارستان‌های کشور به لحاظ تأمین تجهیزات و ملزومات پزشکی مصرفی وارد بحران شود، نیازهای آنها توسط شرکت‌های تولیدی و وارداتی، تأمین گردد. رئیس انجمن صنفی تولیدکنندگان و واردکنندگان تجهیزات پزشکی، با اشاره به اختصاص ۱.۵ میلیارد دلار ارز ترجیحی برای تجهیزات پزشکی گفت: برای تامین به‌موقع ارز تجهیزات پزشکی، یک ستاد تشکیل شود. به گزارش سلامت نیوز مجید روحی، با اشاره به اهمیت تامین تجهیزات پزشکی در حوزه سلامت، افزود: تجهیزات پزشکی در دو بخش تولید و واردات تامین می‌شود. وی با عنوان این مطلب که میزان واردات در بخش‌های مختلف متفاوت است، ادامه داد: در خیلی از تجهیزات پزشکی، صد درصد نیاز کشور را در داخل تولید می‌کنیم. بالغبر ۵۰ درصد به طور متوسط از نظر حجمی تامین می‌کنیم. روحی گفت: در زمینه تجهیزات بیمارستانی، اتاق عمل، ای سی یو، سی سی یو و بخش‌های تصویربرداری، بخشی از آن در داخل کشور تولید می‌شود. وی افزود: تجهیزات پزشکی به دو بخش تجهیزات سرمایه‌ای و کالاهای مصرفی تقسیم می‌شود. روحی با اشاره به اختصاص ۱.۵ دلار ارز ترجیحی برای تجهیزات پزشکی و داروهای گران قیمت، گفت: موضوع تأمین بودجه آن از سازمان برنامه و بودجه و بانک مرکزی، خیلی مهم است. زیرا، یکی از چالش‌های حوزه تولید و واردات تجهیزات پزشکی، تأمین به‌موقع ارز مورد نیاز این بخش‌ها بوده است. وی ادامه داد: بحث ما این است که چه میزان ارز قرار است به تولید کشور کمک شود، به‌خصوص کالاها و تجهیزاتی که هنوز تحریم هستیم و مشکل واردات داریم. زمان تحویل تأمین کنندگان در کل دنیا الان بسیار افزایش پیدا کرده، تورم جهانی را داریم. روحی گفت: خواسته ما این است که ارز را ردیف دار کنند، بخش تولید را با انجمن تولیدکنندگان مشخص کنند و خود تولیدکنندگان و تشکل‌های مربوطه به یک جمع‌بندی برسند. وی افزود: پیشنهاد من این است که یک ستاد تشکیل شود که تجهیزات پزشکی را به‌موقع بتوانیم تامین کنیم

سخن پایانی

تجربه تلخ کمبود دارو و تجهیزات پزشکی در سال گذشته، پیش روی مسئولان وزارت بهداشت، سازمان غذا و دارو، سازمان برنامه و بودجه، بانک مرکزی و...، است. اگر نمی‌خواهیم قطار تامین تجهیزات پزشکی متوقف بماند، باید نیازهای ارزی شرکت‌های تجهیزات پزشکی را در حداقل زمان فراهم کنیم تا این قطار به حرکت خود ادامه دهد. زیرا، در غیر این صورت؛ شرایط برای بیمارستان‌ها و بیماران، وارد فاز بحرانی خواهد شد.

دریچه

چگونه از داروخانه متخلف شکایت کنیم؟

سارا سمیع شمس: شاید برای شما نیز اتفاق افتاده باشد که نرخ یک دارو در یک داروخانه با نرخ آن در داروخانه دیگر فرق داشته باشد و شاید شما هم ساعت‌ها در صف انتظار تحویل دارو گرفتار شده باشید. گسترش نیوز، سایت خبری تحلیلی موسسه مطبوعاتی صمت در این گزارش به مشکلات رایج در داروخانه‌ها و امکان شکایت از متخلفان آن پرداخته است. امکان تخلف و اشتباه در برخی مشاغل نسبت به سایر شغل‌ها توجیه‌پذیر نیست و خطر جبران‌ناپذیری دارد. طبعیتا قابل حدس است، مشاغلی که در زمینه درمان خدمات‌رسانی انجام می‌دهند و سر و کارشان با جان آدم‌ها است حساسیت بیشتری نسبت به دیگر مشاغل دارند. خدمات درمان از پزشک گرفته تا قسمت دارو و داروخانه که وظیفه نسخه‌پیچی بیماران را بر عهده دارند، دارای وظایف متعدد و مهمی هستند. حال تصور کنید بخش داروخانه با تخلف، کم‌کاری و یا زیر پا گذاشتن حقوق قانونی بیمار فعالیت داشته باشد، مشخص است که در این شرایط با نارضایتی و در برخی موارد آسیب‌های جبران‌ناپذیر به مراجعه‌کنندگان روبه‌رو خواهیم بود. حال این سوال مطرح می‌شود که در چه مواردی بیمار می‌تواند از داروخانه‌های متخلف شکایت کند و داروخانه چه وظایفی در قبال بیمار دارد؟ برای بررسی این موارد با این گزارش همراه باشید.

وظایف اصلی داروخانه‌ها

داروخانه برای هر بیمار وظیفه دارد نحوه و زمان مصرف دارو را توضیح دهد و اغلب اطلاعات ضروری در اختیار بیمار قرار می‌گیرد و می‌توان گفت این مهم‌ترین وظیفه در هر داروخانه است. نکته بعدی این است که توضیحات ارائه‌شده باید به زبان ساده و غیر تخصصی باشد و راهنمایی مشاور داروخانه باید برای بیمار قابل فهم باشد. در خصوص نوع اطلاعات دریافتی بیمار از داروخانه محدودیتی وجود ندارد و بیمار حتی در مورد هزینه‌های دارویی و مضرات دارو نیز می‌تواند از داروساز مشورت بگیرد. حتی در مواردی داروخانه باید اطلاعات را به صورت مکتوب به بیمار ارائه دهد. یکی از موارد شکایت همین می‌تواند باشد که بیمار در مورد نحوه مصرف دارو و یا هر نوع اطلاعات دیگر درباره دارو راهنمایی لازم و کافی را دریافت نکرده باشد.

شکایت رایج از داروخانه‌ها

اغلب شکایت‌های مردم در زمینه مغایرت قیمت‌ها در داروخانه‌های مختلف است اما در این بین مواردی عجیب هم پیدا می‌شود. به‌عنوان مثال شهروندی در شکایت از داروخانه گفته است: «من از یک داروخانه ۲ بار دارو گرفتم و هر ۲ بار دارو مولتی‌ویتامین اضافه داده بود. از دکترم پرسیدم گفت من ننوشتم. با شماره ۱۹۰ تماس می‌گیرم جوابگو نیست. بعدا شنیدم از مراجعه‌کنندگان به این داروخانه که این ترفند کار همیشگی آنها بوده و دارو اضافه می‌فروشند به مردم!»

فردی دیگر نیز در شکایت از داروخانه گفت: «یک داروخانه شبانه‌روزی در محلی که ساکن هستم، از ساعت ۱۰ شب به بعد نرخ داروها را ۲ برابر میکنه و کسی هم نیست رسیدگی کنه.»

فردی دیگر در مورد اطلاع‌رسانی ناقص یک داروخانه شکایت داشت و گفت: «دخترم بردم دکتر قطره چشم و قطره بینی داد. روی قطره بینی نوشتن یک هفته استفاده بشه بعد دو روز استفاده دخترم بی‌قراری می‌کرد، منم نمیدونستم دردش چیه! متوجه شدم روی قوطی استریل چشمی نوشتن هر ۶ ساعت یه قطره در هر بینی! من از مسئول داروخانه شکایت می‌کنم.»

این‌ها تنها مواردی محدود از خیل شکایت‌ها به داروخانه‌ها است و شاید اگر پرس‌وجو کنیم ببینیم که کمتر کسی از منشور حقوق بیمار اطلاعات کافی داشته باشد. حتی شاید اغلب ندانند فرآیندای قانونی در خصوص شکایت از داروخانه‌ها وجود دارد و در صورت رسیدگی به‌موقع سازمان تعزیرات، از ادامه فعالیت غیرقانونی این داروخانه‌ها جلوگیری خواهد شد.

با جست‌وجویی آنلاین درباره طرح شکایت از داروخانه‌ها به فرم ثبت شکایت معاونت غذا و دارو دانشگاه علوم پزشکی تهران می‌رسیم. در این صفحه اطلاعات خواسته شده را مرحله‌به‌مرحله پیش می‌بریم و درخواست خود را ثبت می‌کنیم. در صورت تایید موضوع شکایت از طرف کارشناسان نتیجه بررسی به فرد شاکی اطلاع‌رسانی خواهد شد.

همچنین تماس با شماره تماس ۱۹۰ نیز کمک‌کننده خواهد بود و مشاوران فعال در این سامانه راهنمایی لازم را خواهند داشت.

کلام آخر

طرح موضوع شکایت از داروخانه‌ها ابعاد مختلفی دارد و همیشه هم نمی‌توانیم انگشت اتهام را به سمت داروخانه ببریم. بحث الکترونیکی شدن نسخه‌های پزشکی باوجود زیرساخت‌های ناقص را نمی‌توانیم نادیده بگیریم. زمان‌بر بودن فرآیند نسخه‌پیچی با توجه به مشکلی که در زیرساخت‌های کشور داریم، اجتناب‌ناپذیر است و شاید در اغلب موارد از حوصله و صبر بیمار خارج شود.

بیمار به خودی خود از نظر روانی و جسمی با چالش گذراندن فرآیند درمان روبه‌رو است و شاید حل یک معضل دیگری که از اختیار بیمار و متصدی داروخانه خارج است، غیرممکن به نظر برسد. بنابراین از مسئولان مربوطه می‌خواهیم هر چه سریع‌تر به حل نواقص موجود در زمینه دارو و درمان بپردازند.

گپ‌وگفت

کمبود دارویی در راه است؟

کیمیا ملکی: کمبودهای دارویی به‌ویژه آنتی‌بیوتیک در سراسر کشور، از تیر سال گذشته شروع شد و در آبان به اوج خود رسید؛ به‌طوری‌که ذخایر دارویی یک‌ماهه کشور در وضعیت قرمز قرار گرفت و داروهای در دسترسی همچون شربت سرفه، سرم، شربت استامینوفن کودکان، قرص ایبوپروفن، قطره‌های چشم و... در برخی داروخانه‌ها نایاب شد. براساس اخبار در آن ایام گاهی برخی شهروندان مجبور بودند برای پیدا کردن ساده‌ترین داروها که همیشه در دسترس بود، تمام داروخانه‌های شهر را زیر پا بگذارند. در بازه زمانی دیگری، در ماه‌های پایانی سال برخی داروهای بیماران اعصاب و روان، اسپری‌های تنفسی و... در داروخانه‌ها کمیاب شد و شهروندان را با مشکلاتی مواجه کرد. همچنان نیز دارو به‌لحاظ موجودی در کشور در شرایط بدی قرار دارد، این در حالی است که هشدارهای بسیاری در این راستا توسط فعالان این حوزه به مسئولان داده شده بود.

صمت به‌منظور بررسی بیشتر وضعیت صنعت دارو به گپ‌وگفت با علی فاطمی، نایب رئیس انجمن داروسازان کشور پرداخت.

◉ تصویب یارانه دارو در بودجه سال می‌تواند پاسخگوی نیاز کشور باشد؟

بودجه‌ای که سازمان غذا و دارو، برای دارو پیش‌بینی کرده بود حدود ۱۰۵ تا ۱۱۰ هزار میلیارد تومان بود، اما چیزی که سازمان برنامه و بودجه در لایحه بودجه ارائه کرد خیلی ناچیز و حتی کمتر از بودجه سال ۱۴۰۱ است. ۶۹ هزار میلیارد تومان اصلا جوابگوی نیاز دارویی کشور نیست و شاید حدود ۶۰ درصد نیازها را پاسخگو باشد؛ با این بودجه فقط می‌توان نصف سال ۱۴۰۲ را سر کرد، این در حالی است که در جلسات متعدد، دولت متعهد شده در صورت کمبود بودجه دارو، این هزینه را از سایر قسمت‌ها جبران کند، اما اینکه تا چه اندازه این موضوع می‌تواند پاسخگوی مشکلات صنعت دارو باشد برای ما نیز مبهم است.

◉ اعتبار یارانه دارو چگونه تعیین می‌شود؟

در واقع باید بودجه تامین دارو، همان میزانی که سازمان غذا و دارو پیش‌بینی می‌کند، تعیین شود. اینکه در آینده در صورت کمبود اعتبار، این هزینه از سایر بخش‌ها جبران شود یا از محل صندوق ذخیره ارزی نسبت به تامین یارانه واردات دارو و تجهیزات پزشکی اقدام شود، قطعی نیست و به‌نظر می‌رسد، این روش خیلی پاسخگو نباشد. یک کارخانه تولیدکننده با هر تاخیر زمانی برای تامین اعتبار واردات مواد اولیه دچار اختلال در تولید می‌شود و یارانه دارو در بودجه سال ۱۴۰۲ بدون‌توجه به تمام این نگرانی‌ها و پیش‌بینی‌ها تصویب شد.

◉ تاخیر در تامین اعتبار واردات دارو چه آسیب‌هایی را به همراه دارد؟

هنگامی‌که تخصیص بودجه برای واردات مواد اولیه با تاخیر حتی یک‌ماهه مواجه شود، تولید دارو دچار اختلال می‌شود و در نتیجه شاهد کمبود دارویی خواهیم بود. در این صورت دولت سریع‌ترین راهکار خود که واردات داروی کامل است را اعمال می‌کند که این اقدام مشکلاتی را برای تولیدات داخلی به همراه خواهد داشت. این فرآیند برای صنایع داروسازی مضر است و این صنایع نه‌تنها با مشکل تامین مواد اولیه مواجهند، بلکه با مشکل از دست دادن بازار داخل نیز مواجه خواهند شد. از سوی دیگر هنگامی‌که به اجبار و با فوریت اقدام به واردات دارو می‌کنیم، باید چند برابر نرخ واقعی تولید داخل هزینه کنیم.

◉ کمبود اعتبار یارانه دارو و تجهیزات پزشکی برای صنعت دارو در سال جاری چه مشکلاتی را رقم می‌زند؟

بی‌شک مشکلاتی برای کارخانه‌های داروساز ایجاد می‌شود. علاوه بر محدودیت این منابع، محدودیت زمانی پرداخت ارز به تولیدکنندگان از موارد دیگری است که می‌تواند محل چالش شود. در واقع دولت به‌جای اینکه یارانه را به شرکت‌های تولیدکننده به‌عنوان حلقه اول تامین دارو پرداخت کند، آن را توسط بیمه‌ها به حلقه آخر زنجیره تامین که داروخانه‌ها هستند پرداخت می‌کند. وقتی دولت پولی نداشته باشد که بخواهد به داروخانه‌ها بپردازد، قطعا داروخانه‌ها نمی‌توانند با بیمه‌ها همکاری کنند. کاش مسئولان نگرانی مردم را درک می‌کردند و پیش‌بینی‌های لازم را انجام می‌دادند تا شاید امسال شاهد کمبود دارویی نباشیم.

سهم دهک‌های اول تا دهم در پرداخت حق‌بیمه چقدر است؟

مدیرکل بیمه‌گری و درآمد سازمان بیمه سلامت ایران گفت: بیش از ۳۲ میلیون بیمه‌شده رایگان در سایر صندوق‌های بیمه سلامت از خدمات بهره‌مند هستند. به گزارش مهر، حنان حاج‌محمودی اظهار کرد: پوشش همگانی بیمه سلامت از ۳ منظر جمعیت، پوشش خدمات و میزان پرداخت از جیب بیماران موردبررسی قرار می‌گیرد. سازمان بیمه سلامت ایران از منظر پوشش جمعیتی نسبت به بیمه کردن آحاد جمعیت اقدام کرده و یکی از وظایف سازمان اطمینان از پوشش همگانی جمعیت است. البته این امکان از طریق صندوق‌های مختلف در سازمان پیاده‌سازی شده است. وی ادامه داد: صندوق‌هایی که مشمول قوانین کار می‌شوند، مثل صندوق کارکنان دولت و تامین اجتماعی از طریق این دو سازمان و سایر گروه‌ها از طریق صندوق روستاییان، صندوق سایر اقشار و صندوق ایرانیان تحت پوشش قرار می‌گیرند. البته صندوق ایرانیان مربوط به افرادی می‌شود که هیچ بیمه‌گذاری ندارند؛ بنابراین از طریق دهک‌های درآمدی و با استعلام از وزارت تعاون، تحت پوشش بیمه قرار می‌گیرند. حاج‌محمودی افزود: میزان حق بیمه این افراد به‌صورت پلکانی تعریف شده؛ یعنی ۳ دهک اول رایگان، دهک چهارم ۱۰ درصد و دهک‌های بعدی به تناسب به حق بیمه آنها اضافه می‌شود، به‌طوری که دهک ۱۰ باید ۱۰۰ درصد حق بیمه را پرداخت کند.

وی گفت: بیش از ۱۰ میلیون بیمه‌شده در ۳ دهک در صندوق ایرانیان هستند، اما تعداد بیمه‌شدگان رایگان در کل صندوق‌ها بیش از ۳۲ میلیون نفر است.

وضعیت ذخیره دارویی کشور در حال ورود به مرحله بحرانی

صدای زنگ هشدار را می‌شنوید؟

کیمیا ملکی
editor@smtnews.ir

«اگر دردم یکی بودی چه بودی» صحبت از دردهایی است که درمان دارد؛ اما چه درمانی؟ اینجا درد بیماری شما را از پای در نمی‌آورد، بلکه هزینه‌های درمان بیماری امانت را می‌برد. در همین حوالی برخی از مردم باوجود بیماری هرگز خود را در مسیر دارو و درمان نمی‌اندازند، زیرا در پایان ممکن است مجبور به فروش فرش زیر پای خود شوند. البته شرط رسیدن به این مرحله وجود داروی موردنظر در بازار است. با کمبود داروهایی که درد امروز و دیروز بیماران و خانواده‌های آنها نیست و هر روز بر فهرست آنها افزوده می‌شود، بازار نسخه‌پیچان ناصرخسرو داغ شده است.

زنگ هشدار کمبود دارو چند سالی است که به صدا در آمده و در ماه‌های اخیر هم برخی مسئولان و شرکت‌های داروسازی درباره این کمبودها هشدار داده بودند. هشدارها شنیده شد، اما جدی گرفته نشد و اقدامی برای پیشگیری از کمبود دارو صورت نگرفت. بی‌توجهی به مشکلات حوزه دارو، امروز دامن بیماران بزرگسال و کودک را گرفته و در مواقعی شاهد مرگی غم‌انگیز هستیم؛ مرگی که علت آن قطعا بی‌تدبیری است. صمت در این گزارش به بررسی وضعیت وخیم ذخیره دارویی در کشور پرداخت.

عکس: آیدا فریدی

میزان مصرف دارو در کشور مشخص است و دستیابی به این آمار برای سازمان غذا و دارو کار زمان‌بری نیست

کمبود داروهای حیاتی به مرز هشدار رسید

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی بیان کرد: گرچه ذخایر دارویی ما به ۷۰ درصد رسیده، اما مشکلات دیگری در مرحله توزیع و بهره‌برداری داریم که بیشتر به منابع بازمی‌گردد و با توافقی که با سازمان برنامه و بودجه کرده‌ایم این مشکل در حال حل شدن است.

بهرام عین‌اللهی در گفت‌وگو با ایلنا، درباره اینکه عنوان می‌شود کمبود دارو از ۴۰۰ به ۷۰ قلم رسیده، گفت: در بحث دارو ۳ مرحله داریم؛ نخست مرحله تولید دارو است، سپس توزیع دارو و دیگری استفاده و بهره‌برداری در داروخانه‌ها. آن چیزی که ما می‌گوییم این است که کمبودهای ما در تولید به ۷۰ قلم رسیده است.

مجتبی بوربور، نایب رئیس اتحادیه واردکنندگان دارو با تایید خبر کمبود دارو، گفت: به‌نظر می‌رسد اگر دولت برای تامین دارو اقدام عاجل بین‌سازمانی انجام ندهد، در ۲ تا ۳ ماه آینده در زمینه داروهای بیمارستانی و ساده با کمبود جدی مواجه خواهیم شد. وی با اشاره به چالش‌های پیش روی صنایع دارویی کشور، گفت: کمبود نقدینگی، افزایش نرخ نهاده‌ها و مواد اولیه تولید، تاخیر در پرداخت بدهی ازسوی بدهکاران دولتی مانند تامین اجتماعی و دانشگاه علوم پزشکی را می‌توان به‌عنوان مهم‌ترین چالش تولید دارو در کشور معرفی کرد. تردید نداشته باشید که تولیدکنندگان تمایل به تولید دارند اما نمی‌توانند با این شرایط ادامه بدهند.

نایب رئیس اتحادیه واردکنندگان دارو مشکلات ایجادشده در صنعت دارو را فقط ناشی از کم‌کاری‌های وزارت بهداشت ندانست و افزود: سازمان برنامه و بودجه، بانک مرکزی و گمرکات نیز در چالش‌های پیش آمده نقش دارند. دولت همراهی نمی‌کند و تولیدکننده را در منگنه قرار می‌دهد، اما انتظار دارد تولید ادامه داشته باشد.

سازمان برنامه و بودجه را بازخواست کنید

همایون سامه‌یج، عضو کمیسیون بهداشت با اعلام دلایل کمبود دارو به صمت گفت: متاسفانه کمبود دارو چشمگیر است. هر بیمار برای تامین تمام اقلام دارویی نسخه خود باید به چندین داروخانه سر بزند. اصل راحتی و آرامش بیماران است، اما با این روش هیچ آرامشی وجود ندارد. تعداد داروهای کمیاب یا نایاب زیاد است، در حالی که اغلب این داروها، داروهای اساسی هستند. وی در ادامه با تاکید بر کمبود شدید دارو افزود: در حال حاضر داروهای تزریقی بسیار کمیاب شدند. حتی داروهایی که در گذشته به‌دلیل موجودی زیاد، تاریخ مصرف آنها می‌گذشت اکنون نایاب شده و جزو داروهای لوکس قرار گرفته‌اند.

▣ این جو روانی را از بین ببرید

عضو کمیسیون بهداشت در پیش‌بینی خود از آینده صنعت دارو گفت: پیش‌بینی ما این است که در ماه‌های آینده نه‌تنها مشکل دارو، بلکه مشکلات تجهیزات پزشکی هم به‌شدت زیاد خواهد شد. امیدواریم جوی که به‌دلیل کمبود بودجه برای دارو ایجاد شده، با افزایش بودجه ازسوی سازمان برنامه از بین برود. وجود این جو روانی باعث افزایش مشکلات می‌شود.

▣ سازمان برنامه و بودجه مقصر است

سامه‌یج با بیان اینکه نباید تنها وزارت بهداشت را در کمبود دارو مقصر دانست، افزود: نباید این مشکلات را تنها گردن وزارت بهداشت انداخت. وضعیت اقتصادی کشور و تصمیماتی که هیات دولت و سازمان برنامه و بودجه در تدوین برنامه بودجه اخذ کرده‌اند، باعث ایجاد چنین بحرانی شده است. همچنین متاسفانه بانک‌ها در حمایت از شرکت‌های داروسازی کم‌کاری می‌کنند و در بیشتر موارد وامی به شرکت‌های دارویی داده نمی‌شود؛ در نتیجه باید سازمان برنامه و بودجه و بانک مرکزی را موردبازخواست قرار داد.

▣ کمبود بودجه جبران می‌شود؟

عضو کمیسیون بهداشت ضمن تاکید بر کم بودن بودجه تصویب‌شده برای یارانه دارو به صمت گفت: مجلس ۶۹ هزار میلیارد تومان (همت) به‌عنوان یارانه دارو تصویب کرده است. در زمان تصویب بودجه مسئولان غذا و دارو اعلام کرده بودند نزدیک ۱۱۰ هزار میلیارد تومان باید برای دارو اختصاص داده شود و حدود ۴۰ هزار میلیارد تومان کسری داشتیم، اما باتوجه به تورمی که وجود دارد و افزایش قیمت‌های جهانی، پیش‌بینی می‌کنیم آنچه که برای دارو لازم است ۱۵۰ هزار میلیارد تومان است و آنچه که برای دارو تخصیص داده شده، نصف آن چیزی است که لازم است. هنگامی که بودجه در مجلس تصویب شد باتوجه به اینکه تبدیل به قانون می‌شود، تغییر آن به‌سختی انجام می‌شود و راحت نیست. در سال‌های گذشته بودجه‌ای برای دارو و تجهیزات پزشکی اختصاص پیدا می‌کرد که در ۳ ماه آخر سال این بودجه تمام می‌شد و طی رایزنی‌ها، سازمان برنامه و بودجه به اجبار مبلغی را در نظر می‌گرفت و مبلغی یا به دلار یا به ریال دوباره تخصیص داده می‌شد. امسال نیز براساس تجربیاتی که بنده دارم ممکن است این کمبود ازسوی سازمان برنامه و بودجه جبران شود.

در ۲ تا ۳ ماه آینده در زمینه داروهای بیمارستانی و ساده با کمبود جدی مواجه خواهیم شد

از شرکت‌های دارویی حمایت کنید

علیرضا رئیسی، سخنگوی سابق وزارت بهداشت درباره استفاده از ظرفیت بخش خصوصی برای کمک به بهبود شرایط بد دارو به صمت گفت: بخش خصوصی به دو دسته تقسیم می‌شوند؛ بخشی که در حال حاضر تولید دارند و درصد کمی از بخش خصوصی که به‌دلیل مشکلات ارزی مواد اولیه موردنیاز آنها تامین نمی‌شود. در حقیقت موضوع اصلی تخصیص ارز است و اگر دولت در این زمینه از بخش خصوصی حمایت کند، شرکت‌های دارویی توانایی خوبی در تولید دارو دارند.

وی ضمن تاکید بر اینکه مشکل کمبود دارو با تولیدات داخل رفع می‌شود، افزود: بخش خصوصی باوجود مشکلات بسیاری که در مسیر تولید دارو قرار گرفته، توانسته در روند تولید بسیار موفق عمل کند؛ بر همین اساس باید روی تولید داخلی دارو سرمایه‌گذاری بیشتری کرد.

▣ بیمه‌ها چه می‌کنند؟

سخنگوی سابق وزارت بهداشت با اشاره به نقش بیمه‌ها در مدیریت وضعیت بحرانی دارو اظهار کرد: اگر قرار است باتوجه به تغییرات نرخ ارز شاهد افزایش نرخ تمام‌شده دارو باشیم، این تفاوت نرخ نباید روی دوش مردم باشد و باید بیمه‌ها آن را پوشش دهند. شرکت‌های بیمه‌ای باید بالاخره تکلیف را روشن کنند.

▣ ۳ نکته کلیدی درباره داروها

رئیسی در تشریح عوامل تاثیرگذار بر کمبود دارو افزود: ۳ نکته کلیدی درباره داروها همیشه مطرح است؛ وجود دارو، کیفیت دارو و نرخ دارو که باید هر ۳ به‌صورت همزمان مدیریت شود؛ به‌بیانی دیگر دارو باید موجود، کیفیت خوبی داشته باشد و با نرخ مناسب به‌دست مصرف‌کننده برسد. در واقع هر ۳ مورد مذکور اثر مستقیمی در درمان بیمار دارد و خلل در هر یک می‌تواند ضربه بدی به این روند بزند. البته تجویز دارو نیز می‌تواند چهارمین عامل تاثیرگذار باشد.

▣ دخل‌وخرج‌ها جور در نمی‌آید

سخنگوی سابق وزارت بهداشت با اشاره به کمبود دارو در ۳ سال اخیر گفت: اتفاقی که در ۳ سال اخیر رخ داده، ناشی از تغییر نرخ ارز و کم‌وکیف تخصیص آن است. متاسفانه برنامه مشترکی بین سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، بیمه‌ها، سازمان غذا دارو و بخش خصوصی وجود ندارد. در بخش خصوصی به هماهنگی قوی‌تر، مدیریت تولید و مدیریت مالی به‌منظور تامین اعتبار نیاز داریم.

وی با اشاره به تاثیر قیمت‌گذاری دستوری بر شکل‌گیری کمبود دارو اظهار کرد: صحبت فقط تغییر نرخ مواد اولیه نیست، بلکه در کل هزینه تمام‌شده تولید دارو بسیار افزایش داشته و برخی از شرکت‌های دارویی به‌دلیل افزایش هزینه‌های تولید زیانده شده‌اند، این در حالی است که دولت با پافشاری بر قیمت‌گذاری دستوری باعث تعطیلی برخی از شرکت‌های دارویی که دخل‌وخرج آنها جور در نمی‌آمد، شد. هنگامی که برنامه مشخصی نداریم و نرخ ارز نیز ثبات ندارد، واضح است که با آشفتگی بازار دارو مواجه می‌شویم.

▣ راهکار چیست؟

رئیسی با بیان راه‌حلی برای مشکل کمبود دارو گفت: با در نظر گرفتن فصل و برخی از عوامل تاثیرگذار، میزان مصرف دارو در کشور مشخص است و دستیابی به این آمار برای سازمان غذا و دارو کار زمان‌بری نیست. همچنین تولید داخلی یا خارجی و نرخ دارو مشخص است. راهکار اصلی این است که با بررسی این آمار در نهایت هزینه‌های لازم برای تامین این مقدار دارو محاسبه و کنار گذاشته شود.

سخن پایانی

کمبود دارو درد همیشگی بیماران است که هیچ درمانی ندارد. سال گذشته در هر ماه کشور با کمبود نوعی از دارو مواجه بود و پس از گذشت مدتی صحبت از کمبود دارویی دیگر می‌شد. گاهی کمبود دارو جان عزیزی را می‌گیرد و گاهی تهدید از دست رفتن جان نیست، بلکه ادامه زندگی پر از رنج و مصیبت است.

برخی معتقدند مسئولان بی‌توجه به نگرانی‌ها و پیش‌بینی‌های صورت گرفته به‌جای بودجه ۱۰۵ تا ۱۶۰ هزار میلیارد تومانی یارانه دارو و تجهیزات پزشکی، به اختصاص بودجه ۶۹ هزار میلیارد تومانی رای دادند و این تراژدی را رقم زدند. نکته دردناک این است که به‌عقیده فعالان این حوزه به‌نظر می‌رسد اگر دولت برای تامین دارو اقدام عاجل بین‌سازمانی انجام ندهد، در ۲ تا ۳ ماه آینده در زمینه داروهای بیمارستانی و ساده با کمبود جدی مواجه خواهیم شد. به‌هرحال باوجود هشدارهایی که از سال ۱۴۰۱ داده شده بود، هیچ اقدامی صورت نگرفت و مسئولان محترم رویه «چو فردا شود، فکر فردا کنیم» را پیش گرفتند.

خبرنگار صمت پیگیری‌های زیادی از مسئولان مربوطه در سازمان غذا و دارو، وزارت بهداشت و برخی از اعضای کمیسیون بهداشت مجلس انجام داد. نکته جالب‌توجه این است که بیشتر این افراد پس از مطلع شدن از موضوع گزارش (کمبود دارو) به‌طرزی عجیب و ناگهانی در وسط جلسه‌ای قرار می‌گرفتند که در سکوتی کامل برگزار شده بود!

علت نام‌گذاری روز ملی خلیج‌فارس چیست؟

در ایران روز ۱۰ اردیبهشت روز ملی خلیج‌فارس نام‌گذاری شده که سالروز اخراج پرتغالی‌ها از تنگه هرمز و خلیج‌فارس است.

امروز در تاریخ ایران روز مهمی است. شاه عباس صفوی با کمک انگلیسی‌ها در این روز در سال ۱۶۲۱ میلادی توانست هرمز را از چنگ پرتغالی‌ها درآورد، تا همیشه به‌خاطر این اقدامش از او به نیکی یاد شود.

اما این روز در سال‌های اخیر شرایط دیگری پیدا کرده است. وجه اهمیت تاریخی این روز تحت‌الشعاع تصمیم شورای‌عالی انقلاب فرهنگی و دولت ایران قرار گرفته؛ تصمیمی که ۱۰ اردیبهشت را به روز ملی خلیج‌فارس بدل کرده است.

پس از ملی شدن نفت ایران و خلع ید از شرکت‌های انگلیسی و قطع روابط ایران و انگلیس ابتدا نماینده سیاسی انگلیسی مقیم بحرین از سال ۱۳۲۹ (۱۹۵۰ م.) عبارت ساحل عربی را برای منطقه جغرافیایی بخش جنوبی خلیج‌فارس که متعلق به عرب‌های تحت‌الحمایه انگلیس بود مرسوم ساخت و سپس به مرور کلمه خلیج عربی را جایگزین آن ساخت و سپس این نام را به کل خلیج‌فارس تعمیم داد.

این در حالی است که تا اوایل دهه ۱۹۶۰ درباره نام خلیج‌فارس هیچ‌گونه بحث و جدلی در میان نبوده و در تمام منابع اروپایی، آسیایی و امریکایی، دانشنامه‌ها و نقشه‌های جغرافیایی این کشورها نام از خلیج‌فارس در تمام زبان‌ها به همین نام یاد شده است.

در گفت‌وگوی صمت با کارشناسان مطرح شد

اکوسیستم خلیج‌فارس در مسیر زوال

دهم اردیبهشت در تاریخ ایران به نام روز ملی خلیج‌فارس نام‌گذاری شده؛ خلیجی که با انواع و اقسام تهدیدات محیط‌زیستی روبه‌رو است، اما نسبت به بهره‌برداری‌هایی که از آن می‌شود، هیچ اقدام تاثیرگذاری در حفاظت از آن انجام نمی‌شود. به‌گفته کارشناسان، میزان آلودگی خلیج‌فارس ۴۰ برابر حد استاندارد است. در چنین شرایطی، اقدامی مشترک در راستای حفاظت از خلیج‌فارس توسط کشورهای حاشیه آن ضرورت دارد، اما اختلاف‌های سیاسی مانع آن شده است. صمت در این گزارش به موضوع زیست محیطی این منطقه مهم جغرافیایی پرداخته است.

کامیار فکور
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

از ۵ سال پیش، برای نخستین‌بار در جنوب تنگه هرمز در نزدیکی‌های امارات‌متحده‌عربی، بحرین و قطر شاهد ۲ لکه کویر دریایی هستیم که در اثر فعالیت آب‌شیرین‌کن‌ها در آن منطقه ایجاد شده‌اند

تهدیدهای خلیج‌فارس

محمد درویش، کنشگر و پژوهشگر محیط‌زیست در گفت‌وگو با صمت بااشاره به تهدیداتی که متوجه خلیج‌فارس است، گفت: تقریبا فاضلاب همه شهرهای ساحلی، مستقیم و بدون تصفیه وارد خلیج‌فارس می‌شود. همچنین، تمام رودخانه‌هایی که از طرف عراق و ایران هستند و آب آنها به خلیج‌فارس می‌رسد، همراه خود فاضلاب‌های شهری را که در بین‌راه هستند، وارد خلیج‌فارس می‌کنند. همچنین، آب توازن کشتی‌ها که به‌شدت آلوده است و آب خاکستری و فوق‌العاده خطرناک آب‌شیرین‌کن‌ها وارد خلیج‌فارس می‌شود. به این آلاینده‌ها باید رزمایش‌هایی را هم که گهگدار در خلیج‌فارس برگزار می‌شود، اضافه کنیم و ببینیم که چه فاجعه‌ای در این خلیج اتفاق می‌افتد.

درویش گفت: برآوردها می‌گوید که میزان آلودگی خلیج‌فارس ۴۰ برابر حد استاندارد است و باتوجه به طرح‌های آلاینده آب‌شیرین‌کن، چشم‌انداز بدتری هم پیش‌روی ما است. با ادامه این رویه، به‌هیچ‌عنوان نمی‌توان در انتظار بهبود شرایط ماند.

وی اضافه کرد: شاید تنها خبر خوب این است که به‌تازگی دولت ایران شهرهای ساحلی از جمله بندرعباس را ملزم به تصفیه فاضلاب‌شان کرده، به‌شکلی که آب تصفیه‌شده را در اختیار صنایع قرار بدهند. امیدوارم بر این حرف متعهد بمانند و تلاش جدی‌تری را در راستای تحقق این مهم انجام دهند.

▣ پدیدار شدن کویر دریایی

این کنشگر محیط‌زیست گفت: در حال حاضر، شاهد پدید آمدن کویر دریایی در خلیج‌فارس هستیم. کویر دریایی یعنی جایی که ما آب داریم، اما حتی فیتوپلانکتون و مرجان هم وجود ندارد. سازمان ملل هر سال محیط‌های آبی را که دچار پدیده کویر دریایی شده‌اند، معرفی می‌کند.

از ۵ سال پیش، برای نخستین‌بار در جنوب تنگه هرمز در نزدیکی‌های امارات‌متحده‌عربی، بحرین و قطر؛ شاهد ۲ لکه کویر دریایی بودیم که در اثر فعالیت آب‌شیرین‌کن‌ها در آن منطقه ایجاد شده‌اند. متاسفانه این پدیده در حال گسترش به‌سمت سواحل ایران است.

وی تصریح کرد: برای حفاظت از خلیج‌فارس یک کنوانسیون وجود دارد، اما حقیقت این است که کشورهای منطقه به‌دلیل اختلاف‌نظرهای عمیق سیاسی که با یکدیگر داشتند، در عمل نتوانستند دور یک میز با عامل مشترک خلیج‌فارس بنشینند و اختلاف‌نظرهای خود را فراموش کنند. امیدوارم تلاش‌هایی که در حال حاضر برای بهبود رابطه با عربستان و کشورهای حاشیه خلیج‌فارس می‌شود، تاثیرات مثبتی هم بر این موضوع بگذارد تا یک اقدام مشترک و تاثیرگذار برای محافظت از خلیج‌فارس انجام بگیرد.

درویش گفت: مهم‌ترین اقدامات مشترک کشورهای حاشیه خلیج‌فارس این است که تمام شهرهای ساحلی آنها متعهد به داشتن سیستم تصفیه فاضلاب شوند و اجازه ندهند فاضلاب خام وارد خلیج‌فارس شود. همچنین بر آب توازن کشتی‌ها نظارت و از ورود آن به خلیج‌فارس جلوگیری کنند. مهم است که بر صید نیز نظارت جامعی شکل بگیرد و به‌ویژه صید ترال متوقف شود تا دیگر شاهد کاهش تنوع زیستی نباشیم. تحت هیچ شرایطی نباید اجازه داد که رزمایش‌های نظامی در خلیج‌فارس که محیط بسته‌ای دارد، انجام شود. در نهایت نیز، نباید توان زیست‌پالایی رودخانه‌هایی که به خلیج‌فارس می‌رسد، به‌خاطر سدسازی‌های متعدد پایین بیاید.

> ما بهره‌برداری گسترده‌ای از خلیج‌فارس کرده و ذخایر آن را کاهش داده‌ایم، اما هیچ کار ویژه‌ای برای حفظ اکوسیستم آن انجام نداده‌ایم

آلودگی‌های نفتی در خلیج‌فارس

احسان عابدی، عضو هیات علمی گروه علوم زیستی پژوهشگاه ملی اقیانوس‌شناسی و علوم جوی در گفت‌وگو با صمت گفت: خلیج‌فارس به‌شدت تحت‌تاثیر آلاینده‌های نفتی است. آلاینده‌های نفتی در برگیرنده ترکیبات سمی و خطرناک برای تمام موجودات زنده است. یکی از این ترکیبات PAH ها هستند که در آن ترکیباتی مانند نفتالن، فلورن، فنانترن، آنتراستن، پایرن و بنزن وجود دارند. هرکدام از این عوامل یک عامل سمی و سرطانزا است که در نهایت آب‌های خلیج‌فارس را تحت‌تاثیر قرار می‌دهند. خلیج‌فارس یک دریای جوان است و تنوع ژنتیکی و زیستی آن برای این سطح از آلودگی کافی نیست.

وی بیان کرد: به‌همین دلیل، اکوسیستم آن شکننده است و گونه‌های آن به‌شدت تحت‌تاثیر تخریب اکوسیستم قرار می‌گیرند. از همین‌رو است که امروز شاهد قرار گرفتن بیشتر گونه‌های دریایی خلیج‌فارس مانند لاک‌پشت‌ها در فهرست قرمز موجودات در معرض خطر انقراض هستیم. در خلیج‌فارس، قاچاق سوخت به‌دلیل سودآوری بیشتر یا هر دلیل دیگری به یکی از عوامل جدی ایجاد آلودگی نفتی تبدیل شده است. این کارشناس گفت: کشتی‌های صیادی و بازرگانی، مخازن بزرگی را در خود تعبیه و آن را با نفت و گازوئیل پر می‌کنند تا به کشورهای همسایه از جمله پاکستان قاچاق کنند، زیرا نرخ نفت و فرآورده‌های نفتی در ایران پایین و در کشورهای دیگر بسیار بالا است و همین مسئله باعث وسوسه افراد برای قاچاق آن می‌شود.

عابدی عنوان کرد: زمانی که ماموران مبارزه با قاچاق می‌خواهند این کشتی‌ها را در دریا متوقف و قاچاقچیان را دستگیر کنند، کشتی حامل بار قاچاق، لوله‌های نفتی خود را در بشکه‌ها قرار می‌دهد و در زمانی که در حال فرار است، تمام بار خود را در طول مسیر در دریا تخلیه می‌کند. زمانی هم که ماموران آن کشتی را متوقف می‌کنند، دیگر نفت و گازوئیلی در کشتی وجود ندارد.

وی گفت: تخلیه نفت و گاز در دریا یک فاجعه محیط‌زیستی در سطح گسترده ایجاد می‌کند که یکی از آنها از بین رفتن صخره‌های مرجانی و آلوده کردن و از بین رفتن موجودات کفزی است که در خلیج‌فارس زندگی می‌کنند. همچنین، این آلودگی نفتی باعث نابود شدن لاک‌پشت‌ها و پرندگان دریایی می‌شود، چرا که وقتی نفتی در دریا می‌نشیند، آبزیان ناگزیر در دام آن می‌افتند.

▣ دریایی جوان و شکننده

وی بااشاره به اینکه خلیج‌فارس یک دریای جوان است و تنوع ژنتیکی و زیستی آن برای این سطح از آلودگی کافی نیست، گفت: ما نسبت به بهره‌برداری گسترده‌ای که از خلیج‌فارس کرده‌ایم و ذخایر آن را کاهش داده‌ایم، تقریبا هیچ کار ویژه‌ای برای حفظ اکوسیستم آن انجام نداده‌ایم. ما می‌دانیم که خلیج‌فارس به طرق مختلف آلوده شده و تحت خطر است.

وی تصریح کرد: وضعیت خلیج‌فارس نسبت به دریاهای دیگر در دنیا یک وضعیت استثنایی است. از پیدایش خلیج‌فارس ۹۵۰۰ سال بیشتر نمی‌گذرد و به‌شدت دریای جوانی است، حتی خلیج‌فارس نسبت به خلیج عمان هم خیلی جوان است و از تنوع زیستی پایین‌تری برخوردار است. ما نسبت به این دریای شکننده که تازه در حال شکل‌گیری است و به این شدت به آن دست درازی شده و ذخایر آن کاهش پیدا کرده، هیچ اقدام محافظتی تاثیرگذاری انجام نداده‌ایم. معمولا حواس ما بیشتر به تیمار کودکی است که مریض شده و مراقبت از او را در اولویت قرار می‌دهیم، اما نسبت به خلیج‌فارس همان برخورد و استحصالی را داریم که در دریاهای قدیمی انجام می‌شود.

عابدی اضافه کرد: برای حفاظت از خلیج‌فارس یک سازمانی وجود دارد به اسم حفاظت محیط‌زیست که علاقه دارد یک‌سری اقدامات انجام دهد، اما بلد نیست و از اساس متوجه نیست که مسئله و مشکل چیست؟ به‌همین دلیل هم نمی‌تواند برای مشکل راه‌حل پیدا کند. برای مثال، طرح‌های خیلی زیادی در منطقه اجرا می‌شود. مطالعات خیلی زیادی هم انجام شده است، اما در نهایت همه این مطالعات و نتایج آنها به کتابخانه‌ها می‌رود و گردوخاک می‌خورد. این مطالعات اصلا به مرحله اجرا نمی‌رسد.

▣ نوشدارو بعد از مرگ

وی بیان کرد: برای حفاظت از اکوسیستم خلیج‌فارس به این نیاز نداریم که قانون‌های متعدد داشته باشیم. برای حفاظت از یک اکوسیستم مهمی مثل خلیج‌فارس یک قانون کافی است. می‌خواهم بگویم ما خلأ قانونی نداریم. از لحاظ حقوقی هم کنوانسیون لازم وجود دارد، اما وقتی یک اکوسیستم نابود می‌شود، دیگر کنوانسیون چه دردی از آن دوا می‌کند؟

عابدی گفت: کنوانسیون رامسر را در نظر بگیرید. این کنوانسیون از لحاظ حقوقی خیلی معتبر است و کل تالاب‌های مهم دنیا زیر نظر آن هستند، اما آیا تالابی برای ما مانده که کنوانسیون رامسر از آن تالاب‌ها حفاظت کند؟ تراز آب در دریای خزر آنقدر کم شده که خلیج گرگان را به خشکی کشانده است. روند کم شدن تراز دریای خزر تا حدی ادامه خواهد داشت که تالاب انزلی هم خشک شود. مگر تالاب هورالعظیم وجود دارد که ما قانونی برای آن بنویسیم و از آن محافظت کنیم؟ وقتی تالابی وجود ندارد، دیگر قانونی هم نمی‌تواند بر آنها نظارت کند.

وی اضافه کرد: بودن آب در خلیج‌فارس نشان‌دهنده سلامت اکوسیستم نیست. در استخر هم آب وجود دارد. آنچه سلامت اکوسیستم خلیج‌فارس را رقم می‌زند، تنوع زیستی و ذخایر آن است که در حد نرمال باشد، اما وقتی شاخص‌ها استاندارد نیست، دیگر چه قانون و حقوقی برای آن بگذاریم؟

عضو هیات‌علمی گروه علوم‌زیستی پژوهشگاه ملی اقیانوس‌شناسی و علوم جوی گفت: در بندر دیر در یک شهری که ۲۵هزار نفر جمعیت دارد، بین ۱۰۰۰ تا ۲۰۰۰ نفر از مردم به همراه ان‌جی‌اوها ۲ سال تمام برای حفاظت از جنگل حراء تلاش کردند و زنجیره انسانی تشکیل دادند. مردم می‌گفتند آنجا یک رویشگاه مهمی است که نباید در کنار آن جاده بسازند که آب به آن نرسد و خشک شود یا تاسیسات راه‌اندازی کنند که پساب و سازه‌های آن باعث خشکیده شدن جنگل شود، اما آنها کار خود را کردند و سازه‌هایی ساختند که امروز نیمی از جنگل حراء خشک شده است.

عابدی گفت: اولویت با حفظ اکوسیستم در راستای حفاظت و بهره‌وری بیشتر است، اما منظور از بهره‌وری بیشتر افزایش بهره‌برداری‌ها نیست. کشور همسایه ما امارات‌متحده‌عربی در ابوظبی یک رویشگاه حراء دارد که به‌خوبی از آن محافظت می‌کند و بذر و نهال در آن می‌کارد. امارات با این کار توانسته پای توریسم را بیشتر به آنجا باز کند و از پولی که از توریسم درمی‌آورد، برای حفظ و نگهداری از رویشگاه حراء هزینه کند. اما ما چه کردیم؟ این زنجیره در ایران معیوب است و نهایت چنین رویه‌ای می‌شود، مرگ بیشتر پستانداران و پرندگان، کاهش ذخایر صید و تشدید دیگر مشکلات و تهدیداتی که نسبت به خلیج‌فارس وجود دارد.

سخن پایانی

کارشناسان عوامل آلودگی خلیج‌فارس را فاضلاب‌های تصفیه‌نشده شهرهای ساحلی، آلودگی‌های نفتی، آب توازن کشتی‌ها، رزمایش‌های نظامی و آب‌شیرین‌کن‌ها می‌دانند. این عوامل سال‌های سال خلیج‌فارس را تحت‌مخاطره و تنوع‌زیستی آن را کاهش داده است. با این حال، تغییر رویه‌ای نه از سوی ایران و نه از سوی کشورهای دیگر حاشیه این خلیج دیده نمی‌شود. در یک کلام، باید گفت نام‌گذاری یک روز در تاریخ به نام روز ملی خلیج‌فارس شاید خوب باشد، اما برای آن «تنوع‌زیستی» نمی‌شود.

یادداشت

بی‌آبی، نتیجه بی‌تدبیری

حمیدرضا رمضانی
کارشناس آب

آنچه در ایران بیش از پیش خودنمایی می‌کند و وضعیت منابع آب را در ایران به چالش کشیده، هرگز کمبود آب نیست، زیرا خیلی کشورهای دنیا هستند که تراز بارش سالانه آنها به‌مراتب از ایران کمتر است، مانند عربستان، اسرائیل، امارات‌متحده‌عربی، قطر و... . اما هرگز مشکلاتی را که ایران در بخش آب دارد، ندارند و هرگز با چالش‌های ما روبه‌رو نیستند. آنچه وضعیت آب را در ایران با اضطرار مواجه کرده، «عدم‌مدیریت منابع آب» در ایران است و چون در ایران با نداشتن برنامه‌ریزی صحیح مواجهیم و هیچ خبری از آمایش سرزمین و افق چشم‌انداز توسعه نیست. همه دولت‌ها با تصمیمات باری به هر جهت و نابخردانه و سیاسی خود منابع آب و حتی سپهر سیاسی ایران را در سراشیبی سقوط قرار داده‌اند. در دولت نهم، رئیس‌جمهوری وقت در سفرهای استانی خود به شهرستان‌های دماوند و فیروزکوه در نطق سخنرانی خود فرمودند که هر کشاورزی که خواهان برخورداری از چاه عمیق برای کشاورزی خود است، می‌تواند برود به اداره منابع آب و به جهاد کشاورزی درخواست بدهد و مسئولان هم باید به‌سرعت و در اسرع‌وقت با نامه متقاضی موافقت کنند تا کشاورز بتواند از آب چاه (بهره‌برداری از سفره‌های آب زیرزمینی) بهره‌مند شود. همین یک سخنرانی صددرصد اشتباه و عامدانه و تخریب‌گرایانه رئیس وقت دولت موجب این شد که طی ۸ سال عمر دولت‌های نهم و دهم بیش از ۵۰۰ هزار حلقه چاه آب عمیق در ایران حفر و افزوده شود. این روند به‌صورت کندتر در دولت‌های یازدهم و دوازدهم هم ادامه داشت و امروزه کار به جایی رسیده که وجود بیش از یک میلیون و ۲۰۰ هزار حلقه چاه آب در سرزمین خشک ایران خودنمایی می‌کند. همین بی‌تدبیری و برداشت آب از سفره‌های آب زیرزمینی موجب این شده که بیش از ۸۰ درصد از دشت‌های ایران دچار مرگ آبخوان شده است. از مجموع ۶۰۹ دشت ایران در ۵۰۰ دشت با پدیده فرونشست زمین مواجه شده‌ایم و این بزرگ‌ترین زنگ خطر برای ایران است، اما شوربختانه مسئولان امر تاکنون کوچک‌ترین توجهی به آن نداشته‌اند.

لازم به ذکر است که ایران هرگز از یک رژیم بارشی مطلوب هم برخوردار نبوده است، زیرا بیش از ۷۰ درصد از بارش ایران در کمتر از ۳۰ درصد وسعت سرزمینی ایران و کمتر از ۳۰ درصد از بارش‌ها در بیش از ۷۰ درصد از پهنه سرزمینی ایران می‌بارد. این نشان‌دهنده این است که مسئولان باید بیش از پیش به مدیریت منابع آب اهتمام ورزند، اما باتوجه به سیر روند طبیعی منابع آب در ایران، شوربختانه شاهد هستیم که آب برترین صنایع دنیا نظیر فولاد، ذوب‌آهن، اتومبیل‌سازی، کاشی، سرامیک و... و آب برترین محصولات کشاورزی نظیر برنج، چغندرقند، هندوانه، گوجه‌فرنگی و... در خشک‌ترین و نابرخوردارترین استان‌های ایران به خدمت گرفته شده‌اند. همین امر موجب شده است بر طبل اضطرار آبی در ایران کوبیده شود و آینده تاریک و سیاهی در انتظار استان‌های نابرخوردار آبی ایران مانند سمنان، اصفهان، کرمان، فارس، سیستان‌وبلوچستان، خراسان‌جنوبی، خراسان‌رضوی، خوزستان، همدان، مرکزی، قم، قزوین، تهران و... باشد.

اما من آینده منابع آبی در ایران را کاملا نابرخوردار می‌دانم و باتوجه به وضعیت آبخوان‌ها، وضعیت آب در پشت سدها، استقرار صنایع آب‌بر در مناطق خشک و نابرخوردار، افت بارش‌ها، تغییر اقلیم و همچنین گرمایش زمین موجب شده است که به‌دلیل دسترسی نداشتن به منابع آب پایدار در حداقل ۲۴ استان ایران هموطنان مهاجرت اقلیمی را در دستور کار خود قرار دهند، به‌طوری که فقط در استان تهران طبق آمار وزارت کشور سالانه بین ۲۵۰ هزار تا ۳۰۰ هزار نفر از دیگر استان‌ها به‌صورت مهاجر اقلیمی وارد استان تهران می‌شوند و شوربختانه دولت‌ها حتی کوچک‌ترین برنامه‌ای برای مهار این ابربحران ندارند. طرح‌هایی مانند انتقال آب از دریای عمان و خلیج‌فارس به فلات مرکزی هم ابدا کارساز نیست و علاج‌بخش واقعه نخواهد بود. این پروژه‌ها فقط جیب مافیای آب را پر کرده است و فقط منتی است که بر سر مردم گذاشته می‌شود، اما هرگز مردم از آن بهره‌مند نخواهند شد. اگر در واقع نظام یک‌بار برای همیشه و هرچه سریع‌تر به این اجماع نرسد که دست مافیا را از کشور قطع نکند، مدیریت منابع آب را در ایران به‌درستی اعمال نکند، دست از تخریب اراضی کشاورزی و تغییر کاربری‌ها برندارد، دستور توقف تخریب باغات ندهد و از گسترش ویلاسازی‌ها جلوگیری نکند؛ به‌طورقطع و یقین آینده تیره و تاریک و خطرناکی در انتظار نظام ایران خواهد بود.

یادداشت

معماری باید فرزند زمان خود باشد

حمیدرضا صارمی
معاون شهرسازی شهرداری تهران

معماری تنها هنری است که در ذات خود با زندگی مردم پیوند دارد و اندیشه و فرهنگ مردم یک سرزمین را به‌نمایش می‌گذارد و معنای زندگی را در خود متبلور می‌کند.

معماری تنها یک حرفه نیست، بلکه یک جهان‌بینی است، چرا که به تفسیر اجزای محیط می‌پردازد و این‌گونه به فضا مفهوم می‌دهد و نوع تعاملات اجتماعی را تعیین می‌کند؛ بنابراین آنچه به شهرهای ما هویت می‌بخشد، معماری و صد البته طراحی شهر است؛ منظور از هویت شهری، همان هویت جامعه است که در فیزیک و محتوای شهر تبلور پیدا می‌کند.

از قرن‌های گذشته، تمدن‌های مختلفی در جهان شکل گرفته است که تجلی عینی آنها را می‌توان در معماری و هنر آنها مشاهده کرد که از آن جمله می‌توان به معماری سنتی ایران که گنجینه‌ای بی‌نظیر از آثار شاخص و ارزشمند است، اشاره کرد؛ اما آنچه باید موردتوجه قرار گیرد، این است که دستیابی به هویت در معماری، با تقلید از آثار گذشته تفاوت دارد؛ زیرا هویت، یک مفهوم پویا است که در گذر زمان دچار تحول می‌شود و نیازهای افراد در زمان حال را در بر می‌گیرد.

بنابراین برای خلق آثاری که دارای هویت هستند، نمی‌توان تنها به تقلید از معماری سنتی پرداخت، بلکه معماری باید با شرایط و اقتضائات روز جامعه، همخوانی داشته باشد و روزآمد شود، ضمن اینکه باید روح ایرانی در آن جریان داشته باشد، به‌عبارتی، معماری باید فرزند زمان خود باشد.

اما معماری معاصر ایران، با تاثیرپذیری از جریانات فرهنگی و اجتماعی و به فراخور شرایط زمانی و مکانی تغییرات زیادی به خود دیده است. رشد سریع شهرنشینی و نیاز به تولید انبوه موردنیاز در شهرها از یک طرف و نفوذ معماری مدرن غرب و رواج تقلیدگرایی از این سبک معماری، موجب غفلت از ظرافت‌های مفهومی و توسل به طرح‌های یکنواخت و بکارگیری عناصر و مصالح مشابه، بدون توجه به ارزش‌های زیبایی‌شناختی و هنری شهری شده است. به‌همین دلیل، امروز در سطح شهر شاهد ساختمان‌هایی یک شکل و تقلیدی هستیم که هویت مشخصی ندارند.

هرچند آثار ارزشمندی نیز در معماری معاصر ایران خلق شده که گنجینه معماری ما محسوب می‌شوند، اما واقعیت این است که اکنون معماری شهری در ایران نه سنتی است و نه غربی، بلکه ترکیبی از این ۲ نوع را می‌توان در بناهای امروز مشاهده کرد که اغلب بدون توجه به ویژگی‌های محیطی، فرهنگی و اجتماعی تقلید شده‌اند. البته مدیریت‌های شهری، طی سال‌های اخیر، قوانین، ضوابط و دستورالعمل‌هایی برای قاعده‌مند شدن، ساخت‌وساز را که بخشی از آن مربوط به معماری بناها از جمله نمای ساختمان‌ها می‌شود، تعریف و تصویب کرده‌اند، اما باید این نکته را در نظر داشت که معماری یک موضوع محتوایی و حاصل خلاقیت‌های طراح است و شخص معمار است که با مطالعه و تحقیق می‌تواند خالق یک اثر متناسب با هویت جامعه شود.

در اینجا لازم است، اشاره‌ای به معماری ایرانی ـ اسلامی داشت که سال‌ها است در کشور ما موردتوجه قرارگرفته، این سبک معماری مربوط به دوره‌های اسلامی است که در برهه‌ای از زمان، بعد اسلامی آن بیشتر شده؛ اما مسئله اینجا است که ما مصداقی برای این سبک از معماری نداریم. آنچه در معماری اسلامی موردتاکید قرارگرفته، توجه به اصول زیبایی‌شناختی و عدم‌شباهت ساختمان‌ها به سازه‌های کفار و تجمل‌گرا نبودن است، اما باید بدانیم این موضوع را با چه مصالح و روش‌هایی باید در نظر بگیریم که هنوز نتایج دقیق و مشخصی در این حوزه حاصل نشده است.

تفاهم جدید برای ساخت واحد مسکونی

وزیر راه و شهرسازی و رئیس دانشگاه آزاد اسلامی برای ساخت ۵۰۰ هزار واحد مسکونی نهضت ملی اساتید، کارکنان و دانشجویان در اراضی این دانشگاه با هم تفاهم امضا کردند. به‌گزارش پایگاه خبری وزارت راه و شهرسازی، در نشستی با حضور مهرداد بذرپاش، وزیر راه و شهرسازی و محمدمهدی طهرانچی، رئیس دانشگاه آزاد اسلامی در ساختمان شهید دادمان، برای ساخت ۵۰۰ هزار واحد مسکونی نهضت ملی اساتید، کارکنان و دانشجویان دانشگاه در اراضی معرفی‌شده توسط دانشگاه با هم تفاهم کردند. براساس این تفاهمنامه، مقرر شده است تا ساخت ۵۰۰ هزار واحد مسکونی در سراسر کشور برای کارکنان، اساتید و ساخت خوابگاه‌های متاهلی برای بهره‌مندی دانشجویان دانشگاه آزاد مدنظر قرار گیرد. بنا بر این گزارش، در این نشست، وزیر راه و شهرسازی با تاکید بر اینکه ۵۰۰ هزار واحد مسکونی استادان، کارکنان و خوابگاه‌های متاهلی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی، نوآورانه و با بهره‌مندی از ظرفیت‌های پژوهشی احداث خواهد شد، گفت: امسال و سال آینده، سال‌های شکوفایی تولید مسکن در کشور است. وی افزود: وزارت راه و شهرسازی به‌منظور تحقق اهداف نهضت بزرگ ملی تولید مسکن که رونق خوبی گرفته با مجموعه‌های مختلف و امروز با دانشگاه آزاد اسلامی برای ساخت ۵۰۰ هزار واحد مسکونی اساتید، کارکنان و دانشجویان دانشگاه آزاد تفاهمنامه امضا کرده است. وزیر راه و شهرسازی با یادآوری اینکه چندی پیش درباره تولید مسکن با وزارت علوم، تحقیقات و فناوری توافق شد، توضیح داد: رایزنی برای ساخت مسکن دانشگاه آزاد اسلامی حدود ۳ ماه پیش آغاز شد که امروز با امضای این تفاهمنامه عملیاتی شد. مقرر است تا دانشگاه آزاد اسلامی به جریان تولید مسکن برای اعضای هیات علمی، کارکنان و دانشجویان در قالب خوابگاه‌های دانشجویی و مسکن‌های استیجاری مبادرت کند.

صمت طرح دوفوریتی اخذ مالیات از معاملات مکرر مسکن را بررسی کرد

لرزه در قلمرو سوداگران ملک

آیا سوداگران مسکن در تور مالیاتی گرفتار می‌شوند؟

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

سوداگری در بازارهای مالی همیشه منافع زیادی برای سودجویان داشته است، به‌گونه‌ای که این افراد با بر هم زدن نظم بازارهای مختلف درصدد پر کردن جیب خود و ماهیگیری از آب گل‌آلود هستند. یکی از این بازارها که چندین سال است از تقاضای مصرفی به‌سمت بازار سرمایه‌ای حرکت کرده، بازار مسکن است که سیاست‌گذاری‌های غلط و دلال‌بازی و سوداگری‌های پی‌درپی وضعیت آن را روزبه‌روز بغرنج‌تر می‌کند. در این بازار پرتشنج، هیچ‌کدام از تلاش‌ها برای بهبود اوضاع چنگی به دل نزد و گرهی از مشکلات باز نکرد، اما به‌تازگی سرپرست دفتر اقتصاد مسکن وزارت راه و شهرسازی با بیان اینکه معاملات مکرر مسکن مشمول ۶۰ درصد مالیات می‌شود، امیدها را برای خلاصی از این شرایط پرتلاطم زنده کرده و ادامه فعالیت سوداگران در بازار ملک را با اماواگرهایی مواجه ساخته است. بسیاری امیدوارند این بازیگران بازار دیگر نتوانند با معاملات صوری و خریدوفروش‌های منفعت‌طلبانه نرخ مسکن را در قلمروی محتکرانه خود زندانی کنند.

صمت در این گزارش زوایای مختلف طرح مالیات بر معاملات مکرر مسکن را از نگاه کارشناسان بررسی کرده است.

عکس: صمت

برخی دلالی‌های مجاز به‌نفع مردم است، زیرا علاوه بر سرعت‌بخشیدن به روند معاملات، نتایج موثر دیگری نیز به‌همراه دارد

لایحه دوفوریتی مسکن در انتظار مجلس

سه‌شنبه ۲۹ فروردین سال ۱۴۰۱، جلسه‌ای با حضور معاون اول رئیس‌جمهوری و برخی وزرا از جمله وزیر راه و شهرسازی و وزیر اقتصاد پیرامون ساماندهی بازار مسکن شکل گرفت. در این جلسه، برای جلوگیری و کنترل سوداگری در بخش مسکن مقرر شد، با قید فوریت درباره طرح مالیات بر معاملات مکرر مسکن تصمیم‌گیری و پس از تصویب در هیات دولت، لایحه‌ای دوفوریتی به مجلس شورای اسلامی ارائه شود. در این راستا، وزارت راه و شهرسازی مکلف به تهیه پیش‌نویس اولیه لایحه دوفوریتی معاملات مکرر مسکن و این پیش‌نویس در ۲ ماده در وزارت راه و شهرسازی تهیه شد و در هیات‌دولت به تصویب وزیران رسید و هم‌اکنون در انتظار ارسال به مجلس شورای اسلامی برای تصمیم‌گیری در این حوزه است.

براساس ماده یک پیش‌نویس اولیه مالیات بر انجام معاملات مکرر واحدهای مسکونی و اراضی با کاربری مسکونی، تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی که اقدام به تملک واحد مسکونی یا زمین با کاربری مسکونی از هر طریق پس از ابلاغ این قانون می‌کنند، در صورتی که نسبت به انتقال مالکیت از هر طریق به شخص حقیقی یا حقوقی دیگر در کمتر از ۳ سال پس از تاریخ تملک اقدام کنند، مشمول مالیات بر معاملات مکرر می‌شوند. نرخ این مالیات با گذشت زمان از معامله کاهش پیدا می‌کند. به‌گفته سرپرست دفتر اقتصاد مسکن وزارت راه و شهرسازی، از مابه‌التفاوت سود خریدوفروش مسکن، ۶۰ درصد مالیات گرفته می‌شود. این مابه‌التفاوت سال دوم ۴۰ درصد، سال سوم ۲۰ درصد، سال چهارم ۱۰ درصد و سال پنجم ۵ درصد می‌شود. این مالیات برای افرادی است که در کوتاه‌مدت وارد بازار مسکن می‌شوند و در این بازار اخلال ایجاد می‌کنند. این مالیات به‌هیچ‌عنوان شامل املاک نوساز یا املاک مردم عادی نمی‌شود و هدف از آن، خروج دلالان از بازار مسکن است.

اخذ مالیات مسکن به‌جایی نمی‌رسد

علی پورشیرازی، عضو هیات‌مدیره انجمن شرکت‌های ساختمانی در رابطه با طرح مالیات بر معاملات مکرر به صمت گفت: بازار مسکن در شرایطی به‌سر می‌برد که به سیاست‌گذاری‌های کلان نیاز دارد و طرح چنین موضوعی که مالیات برای فروش مسکن بتواند در کوتاه‌مدت و فقط در یک سال موثر واقع شود، منطقی به‌نظر نمی‌رسد. اخذ مالیات مسکن در سال‌های گذشته نیز تکرار شده بود و هیچ تاثیری بر بهبود شرایط بازار نداشت. به نظر می‌آید، این موضوع نیز همانند طرح اخذ مالیات بر خانه‌های خالی، به‌جایی نرسد.

احتمال تشدید رکود معاملات مسکن

او افزود: باید در نظر گرفت که این طرح بیشتر به‌خاطر دلالی و سوداگری برخی مشاوران املاک در نظر گرفته شده است، اما به‌طورمسلم، طرح مالیات بر معاملات مکرر می‌تواند به‌نحوی باعث تشدید رکود معاملات مسکن نیز شود، زیرا برخی مشاوران املاک با خرید ملک از فروشندگانی که پول‌لازم هستند و برای فروش خانه خود عجله دارند، به روند معاملاتی مسکن سرعت می‌بخشند. درست است که املاکی‌ها چنین خانه‌هایی را ارزان‌تر از نرخ واقعی خود می‌خرند، اما این اقدام با رضایت فروشنده انجام می‌گیرد و مشکلی ندارد. حال اگر این طرح به تصویب مجلس برسد و از تابستان اجرایی شود، مشاوران املاک که همیشه برای خریدوفروش مسکن نقدینگی لازم را دارند، از این کار منصرف می‌شوند و فروشندگان پول‌لازم باتوجه به این شرایط بازار، باید مدت زیادی منتظر معامله ملک خود بمانند.

دلالی‌های مجاز به‌نفع مردم است

عضو هیات‌مدیره انجمن شرکت‌های ساختمانی به صمت گفت: همان‌طور که پیش‌تر گفته شد، برخی دلالی‌های مجاز به سود مردم است، به‌گونه‌ای که علاوه بر سرعت بخشیدن به روند معاملاتی، نتایج موثر دیگری نیز به‌همراه دارد. اکنون که تولید مسکن به‌شدت کاهش یافته است، بسیاری از خانه‌های قدیمی‌ساز که عمر بنای بیش از ۱۵ سال دارند، باید بازسازی شوند. از طرفی، کاهش قدرت مردم باعث شده تا دیگر خانه‌های نوساز به‌اندازه خانه‌های چندسال‌ساز طرفدار نداشته باشند. از این‌رو، برخی افراد در اقدامی موثر، اقدام به خرید چنین خانه‌هایی می‌کنند و بعد از بازسازی، این واحدها را با نرخ بالاتری به‌فروش می‌رسانند. به‌طورمسلم، با این اتفاق، خانه‌هایی که به‌نظر می‌رسید، باید از چرخه استفاده خارج شوند، دوباره جان تازه‌ای می‌گیرند و برای زندگی، مناسب‌تر می‌شوند. در نتیجه، با تصویب این قانون چنین افرادی مشاغل خود را از دست می‌دهند و اوضاع خانه‌های قدیمی و کهنه تغییری نمی‌کند و معاملات مسکن روزبه‌روز کاهشی می‌شود.

اخذ مالیات، از تورم نمی‌کاهد

پورشیرازی افزود: کشور دچار تورم بالای ۵۰ درصد شده و به‌طورمداوم در حال افزایش است. بازار مسکن نیز مانند دیگر حوزه‌های اقتصادی و بازارهای مالی کشور درگیر تورم شده است. در این شرایط، تولید، ریسک‌های بزرگی دارد؛ بنابراین سرمایه‌ها از بخش تولید خارج شده‌اند. نه نرخ مواد اولیه مشخص است و نه امکان صادرات به‌رغم تحریم‌ها وجود دارد؛ بنابراین سرمایه مردم در حوزه‌های دیگری همچون بازار مسکن وارد می‌شود. با وضع مالیات بر خریدوفروش مسکن در کمتر از یک سال، نمی‌توان مشکل تورم بازار مسکن را رفع کرد. مسئله و مشکل اصلی تورم است و نمی‌توان با وضع مالیات به جنگ تورم رفت. تورم بزرگ کشور ناشی از تحریم‌های اقتصادی است و مالیات این مشکل را حل نمی‌کند.

وی در پایان گفت: اخذ مالیات از معاملات مکرر مسکن نه می‌تواند دست سوداگران را از این بازار کوتاه کند و نه تورم بخش مسکن را کاهش دهد. در ضمن، در هیچ کشوری خریدوفروش مسکن جرم نیست و برعکس شغل آبرومندی است. مسئولان باید چاره دیگری برای ساماندهی بازار مسکن بیندیشند. در شرایطی که تولید مسکن به بن‌بست خورده است، چنین اقدامی معاملات مسکن را نیز با چالش مواجه می‌کند و گره بازار مسکن کورتر می‌شود.

تصویب لایحه اخذ مالیات از معاملات مکرر مسکن، موجب حذف سفته‌بازی، دلالی و کاهش خانه‌های خالی خواهد شد

فواید اخذ مالیات از معاملات مکرر مسکن

احمدرضا سرحدی، کارشناس بازار مسکن درباره موضوع مالیات بر معاملات مکرر مسکن به صمت گفت: دلالان کسب‌وکارهای غیرمولد، سودهای بادآورده به‌دست می‌آورند. در سال‌های گذشته، موضوع اخذ مالیات از این افراد چندان جدی گرفته نشده است؛ چرا که بعضی بانک‌ها، خودروسازان و افراد ثروتمند در فرآیند دلالی و احتکار خودرو و مسکن دخیل بوده و جلوی تحقق این هدف را گرفته‌اند. دولت باید با جدیت این افراد را کنار بگذارد و مالیات بر عایدی سرمایه را از دلالان بزرگ‌تر آغاز کند. وی تاکید کرد: در حال حاضر، تصویب لایحه مذکور موجب حذف سفته‌بازی، دلالی و کاهش خانه‌های خالی خواهد شد. اجرای چنین قوانینی ضمن کاهش حباب و کنترل ورود نقدینگی به بازار مسکن، تعادل را بین طرف عرضه و تقاضا برقرار می‌کند. تصویب این قوانین در راستای حذف سوداگری از سوی هیات‌دولت و مجلس می‌تواند به‌عنوان بازوی کمکی در راستای حرکت نقدینگی به‌سمت بازارهای مولد همچون بازار سرمایه عمل کند.

راهی برای تحقق شعار سال

احمدرضا سرحدی افزود: در دیدگاه کلان نیز، این دست از قوانین می‌توانند زمینه را به‌منظور تحقق شعار سال یعنی مهار تورم و حمایت از تولید فراهم کنند. اجرا و تحقق قوانینی همچون اخذ مالیات از معاملات مکرر روی واحدهای مسکونی و طرح مالیات بر سوداگری در راستای هدایت نقدینگی به‌سمت تولید نیازمند کنترل ریسک‌های سیستماتیک، حذف قیمت‌گذاری‌های دستوری و ایجاد زیرساخت‌وساز وکارهای مناسب در بازار سرمایه است.

نقش سوداگران در کاهش قدرت خرید

احمدرضا سرحدی در بخش دیگری از این مصاحبه بیان کرد: فعالیت سوداگران سبب شده با افزایش نرخ مسکن، قدرت خرید مردم کاهش یابد و اقشار جامعه به‌ناچار به‌سمت بازار اجاره سوق پیدا کنند؛ به‌طوری که اقشار ضعیف جامعه، سالیان سال در انتظار خرید یک خانه برای مصرف خود هستند و در مقابل، سوداگران بدون تحمل هیچ ریسکی روزبه‌روز ثروتمندتر می‌شوند. این کارشناس بازار مسکن افزود: در این شرایط، اتخاذ سیاست‌های مناسب برای افزایش هزینه تقاضاهای سوداگرانه، سرمایه‌ها را به سمت تولید هدایت می‌کند و از بی‌ثباتی و افزایش نرخ ناشی از فعالیت‌های سوداگرانه در بازار مسکن نیز جلوگیری خواهد کرد که یکی از این سیاست‌ها، مالیات بر معاملات مکرر است که هزینه این مالیات به‌صورت درصدی از سود معامله و از طریق پلکان معکوس از فروشنده دریافت می‌شود؛ بدین معنا که هرچه فاصله زمانی بین خریدوفروش ملک کمتر باشد، نرخ این مالیات بیشتر می‌شود و با گذشت زمان، میزان مالیات کمتر خواهد شد. به گفته سرحدی به‌نظر می‌رسد، هدف دولت درباره وضع این مالیات، ساماندهی بازار مسکن است . وی افزود: مالیات بر معاملات مکرر، مهم‌ترین ابزاری است که در خدمت تولید درآمده و از خریدوفروش‌های مکرر در مدت کوتاه و قیمت‌سازی جلوگیری می‌کند و با افزایش هزینه معامله در زمان کوتاه، شرایط را برای هدایت نقدینگی به‌سمت تولید فراهم می‌کند. این کارشناس مسکن در پایان گفت: دریافت این مالیات موجب می‌شود تا انگیزه‌ها برای سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های تولیدی و توسعه‌ای افزایش پیدا کند و فعالیت‌های بدون ارزش‌افزوده از صرفه بیفتد. به‌طبع با رونق گرفتن فعالیت‌های تولیدی به‌ویژه ساخت مسکن، اشتغالزایی انجام خواهد گرفت و در نهایت، با کاهش فاصله طبقاتی رفاه مردم بالا می‌رود.

سخن پایانی

در سال‌های اخیر، اخذ مالیات‌های مختلف در حوزه مسکن بازتاب‌های متفاوتی از سوی کارشناسان داشته، اما هیچ‌کدام تا به حال روند راضی‌کننده‌ای را دنبال نکرده است. به‌نظر می‌رسد، دولت با طرح چنین تصمیماتی نتیجه‌ای جز قانون‌گریزی و افزایش بیشتر تخلفات در حوزه مسکن را تجربه نکند؛ چرا که سوداگران می‌توانند به‌راحتی طرحی مانند اخذ مالیات از معاملات مسکن را دور بزنند و با معاملات صوری فعالیت خود را ادامه دهند. بنابراین ضرورت دارد اگر دولت سیاستی را برای ساماندهی بازار مسکن اخذ می‌کند، در ابتدا به فکر کنترل و نظارت بر آن باشد تا سیاست‌گذاری‌ها مسیر استوارتری را طی کند وگرنه تلاش‌های این‌چنینی نه‌تنها سودآور نیست، بلکه می‌تواند تاثیر سوء بر بازار ملک بگذارد.

بلغارستان، جدیدترین مشتری اروپایی نفت ایران

مرکز آمار اروپا از واردات نفت ایران توسط ۳ عضو اتحادیه اروپا در سال ۲۰۲۲ خبر داد و بلغارستان را جدیدترین مشتری نفت ایران در این اتحادیه معرفی کرد. به‌گزارش ایرنا، اطلاعات منتشرشده از سوی مرکز آمار اروپا (یورو استات) نشان می‌دهد که اتحادیه اروپا در سال میلادی گذشته، ۴۱۸۱ تن نفت‌خام یا فرآورده نفتی از ایران وارد کرده است.میزان واردات نفت اتحادیه اروپا از ایران هرچند رقم قابل‌توجهی نیست، اما حاکی از تمایل پالایشگاه‌های اروپایی برای نادیده گرفتن تحریم‌های امریکا علیه ایران است و درج این ارقام در آمار رسمی واردات نفت اروپا، نشان‌دهنده تمایل مراجع رسمی اروپا برای فاصله گرفتن از تحریم‌ها یا حداقل، نشان دادن اعتراض خود به سیاست تحریم امریکا علیه ایران است. براساس این گزارش، ۳ عضو اتحادیه اروپا در سال گذشته میلادی از ایران نفت‌خام یا فرآورده نفتی وارد کرده‌اند. این کشورها عبارتند از: رومانی، لهستان و بلغارستان.

رومانی در سال ۲۰۲۲ در مجموع ۴ هزار تن نفت‌خام یا فرآورده نفتی از ایران وارد کرده است. بلغارستان ۱۶۸ تن و لهستان نیز ۱۳ تن نفت‌خام یا فرآورده نفتی از ایران در این سال وارد کرده‌اند.

بلغارستان جدیدترین عضو اتحادیه اروپا است که از زمان تحریم‌های نفتی امریکا علیه ایران در سال ۲۰۱۸ واردات نفت یا فرآورده از ایران داشته و نخستین محموله نفت وارداتی ایران در دسامبر ۲۰۲۲ به این کشور ارسال شده،همچنین بلغارستان در ژانویه ۲۰۲۳ نیز برای دومین‌ماه متوالی ۸۳ تن نفت یا فرآورده نفتی از ایران وارد کرده است.

در بررسی صمت از آینده فروش نفت ایران مطرح شد

تلاش برای حفظ مشتریان قدیمی

فروش نفت ایران، همواره با مشکلات بسیاری همراه بوده که یکی از بزرگ‌ترین دلایل آن، بحث تحریم است؛ تحریم‌هایی که از سوی امریکا و کشورهای اروپایی صورت گرفته است، اما باوجود این سختی‌ها، ایران نفت خود را به کشورهایی که متقاضی نفت هستند، صادر می‌کند. البته در حال حاضر و برای از دست ندادن مشتری‌های موجود، ایران مجبور است نفت خود را با کمی کاهش نرخ به‌فروش برساند، اما چنین تحریم‌هایی، نه‌تنها در بحث صادرات تاثیر خود را گذاشته که در بحث بازگشت پول نیز، موثر بوده است. حال این پول‌ها، باتوجه به وضعیت تحریم‌ها و همکاری نکردن بسیاری از بانک‌های خارج از کشور، چگونه به ایران پرداخت می‌شوند و آینده نفت باتوجه به تغییر و تحولات جهانی به چه سمت‌وسویی می‌رود؟ صمت در این گزارش به بررسی آینده فروش نفت و تغییر و تحولات نرخ نفت پرداخته است.

عکس: صمت

امیرمحمد درویش
editor@smtnews.ir

تاثیر جنگ اوکراین و روسیه بر بازار حامل‌های انرژی

تحولات اخیر در جهان، سبب شده است تا نرخ حامل‌های انرژی به‌ویژه بهای نفت، بازیچه دست برخی کشورها قرار گیرد. از طرفی، جنگ میان روسیه و اوکراین، بر نوسان تولید و قیمت انرژی نقش مهمی را ایفا کرده است.

باتوجه به این جنگ، تولیدکنندگان عضو اوپک و اوپک‌پلاس، بازارهای جهانی را رصد می‌کنند تا متوجه شوند که تصمیم روسیه برای ارسال گاز به اروپا چه خواهد بود؟

همچنین بسیاری از کارشناسان، نظراتی را در ارتباط با آینده نرخ نفت جهانی مطرح کرده‌اند.

پول‌های صادرات نفت چگونه بازمی‌گردند؟

علی‌اصغر زرگر، کارشناس مسائل خاورمیانه در گفت‌وگو با صمت، در ارتباط با توافق ایران و عربستان و همچنین آینده فروش نفت ایران اظهار کرد: با برقراری مجدد روابط دیپلماتیک ایران و عربستان، تاحدودی تنش‌ها در منطقه و به‌ویژه خلیج‌فارس کمتر خواهد شد. همچنین، این توافق می‌تواند ارتباط ایران با سایر کشورهای عربی را بهبود بخشد، اما به‌نظر نمی‌رسد، این توافق در صادرات نفت ایران، تاثیر چندانی داشته باشد. وی افزود: نفت ایران شامل تحریم‌ها است و نمی‌توانیم پول فروش نفت را به‌سادگی از طریق تبادلات بانکی و به‌صورت رسمی در یک کشور دیگر ذخیره یا وارد کنیم.

این کارشناس مسائل خاورمیانه گفت: بنابراین، این پول‌ها به صورت‌های غیرمستقیم در کشور سومی برای تجارت پایاپای بلوکه می‌شوند و با خرید کالا، از آن پول استفاده می‌کنیم. باتوجه به اینکه ما نفت را به گونه‌های متفاوتی می‌فروشیم و در واقع تحریم‌ها را دور می‌زنیم، میزان و نرخ فروش نفت نیز مشخص نیست.

وی افزود: در عین حال، اگر روابط با عربستان را چراغ سبزی برای اروپایی‌ها و امریکایی‌ها در راستای پایان تنش در منطقه در نظر بگیریم، این امکان وجود دارد که در آینده‌ای نزدیک، توافق رفع تحریم‌ها انجام شود. در این صورت، اثرات روابط با عربستان می‌تواند منجر به مذاکره با امریکا و همچنین اروپا شود.

زرگر در ادامه اظهار کرد: باتوجه به آنکه دوران کرونا را پشت‌سر گذاشته‌ایم، بسیاری از کشورها چرخه تولید را به جریان انداخته‌اند و همچنین بحث گردشگری رونق بسیار گرفته است. بنابراین، می‌توان گفت دنیا به‌نحوی، به این ماده اولیه (نفت) نیازمند است.

این کارشناس مسائل خاورمیانه گفت: نفت ایران به‌اندازه کافی مشتری دارد. بنابراین، دست ایران تاحدودی برای فروش نفت باز و نظر دولت بر این است که نفت ایران به‌میزان کافی و بدون دردسر به‌فروش می‌رسد.

▣ اقدام اوپک برای تعادل در قیمت

وی بااشاره به اقدام اخیر کشورهای عضو اوپک، برای بازگشت تعادل به نرخ نفت گفت: این کشورها برای اینکه نرخ‌ها را متعادل و از کاهش بیش از اندازه قیمت‌ها در بازارهای جهانی جلوگیری کنند، بر کاهش روزانه یک میلیون بشکه از سهمیه‌ها توافق کردند؛ هرچند این اقدام در کوتاه‌مدت تاثیر زیادی بر بازار نخواهد داشت.

زرگر در ادامه این گفت‌وگو عنوان کرد: بنابراین، اگر بخواهیم درباره نفت ایران آینده‌نگری کنیم، باتوجه به میزان عرضه نفت در بازار و همچنین تقاضایی که تاحدودی رو به افزایش است، یک‌سری نشانه‌هایی وجود دارد که بعد از کرونا، کشورها در حال پیشرفت اقتصادی هستند و همچنین در بحث گردشگری، نیاز به نفت دارند. به‌نظر می‌آید، کشورهایی مانند امریکا و همچنین کشورهای اروپایی، خیلی در بند کنترل فروش نفت ایران و دور زدن تحریم‌ها توسط ایران برای فروش نباشند و ایران بتواند نفت خود را به‌فروش برساند.

این کارشناس مسائل خاورمیانه افزود: احتمال دارد، فروش نفت توسط ایران، با اندکی کاهش نرخ همراه باشد، به‌دلیل آنکه بتواند مشتری‌های فعلی خود را حفظ کند. مسئله بعد، برگشت پول حاصل از فروش نفت است. چنین موضوعی مربوط می‌شود به آنکه آیا ایران می‌تواند با امریکا و کشورهای اروپایی، سر میز مذاکره بنشیند یا خیر؟ اگر چنین اقدامی انجام شود، دست ایران برای آنکه بتواند پول حاصله از فروش نفت را به‌راحتی صرف خریدهای خارجی کند، باز خواهد بود و آنچه را نیاز است، به داخل کشور بیاورد. اینجا است که باید منتظر بود و دید که تا چه میزان می‌شود به کاهش تورم و همچنین کاهش نرخ ارز و بالا رفتن ارزش پول ملی امیدوار بود.

وی گفت: چنین موضوعاتی بیشتر در حد حدس و گمان مطرح می‌شوند، اما امید می‌رود باتوجه به مسئله عرضه و تقاضا در بازار نفت، ایران تا زمانی که تولید نفت داشته باشد، مشتری در بازار جهانی خواهد داشت.

زرگر خاطرنشان کرد: بازگشت پول نفت ایران و همچنین میزان فروش، در هاله‌ای از ابهام است. به‌دلیل آنکه هرگونه اطلاعات رسمی، سبب می‌شود تا کشورهایی که ایران را تحریم کرده‌اند، از این اطلاعات سوءاستفاده و مسیر نقدینگی گردش ارز را مسدود کنند.

وی افزود: بخشی از این پول‌ها، توسط بانک‌هایی که رفتار دوستانه‌ای با ایران دارند، نگه داشته می‌شود و ایران این مبالغ را صرف خریدهای خارجی می‌کند. بخش دیگری هم، به‌صورت تجارت پایاپای انجام می‌شود. بخش دیگر نیز، ارزهایی است که به‌صورت غیرمستقیم وارد کشور می‌شود، اما در هر صورت، اطلاعات دقیق و روشنی در دست نیست؛ زیرا دادن هرگونه اطلاعات روشن می‌تواند موجب سوءاستفاده تحریم‌کنندگان قرار گیرد.

زرگر ادامه داد: انتقال ارز همواره با سختی‌هایی همراه بوده است، اما امروز باوجود ارزهای دیجیتال، اندکی کار آسان‌تر شده است. البته باتوجه به ارز دولتی در اختیار بانک مرکزی و ارتباطات وسیع با بانک‌های کشورهای دوست، این امکان وجود دارد که در آینده نزدیک بتوان از این طریق، انتقال ارز حاصل از فروش نفت را انجام داد.

> در چند سال اخیر که تحریم‌ها علیه ایران به‌شدت افزایش پیدا کرده، آمار فروش نفت از نرم طبیعی خود خارج شده است؛ بنابراین چه میزان در بازارهای صادراتی در حال فروش است، موجود نیست

آمار درستی از میزان فروش نفت ایران نداریم

حسین وکیلی، کارشناس انرژی در گفت‌وگو با صمت گفت: بازار انرژی، در حال حاضر، باتوجه به تحولات سیاسی در روسیه و در ارتباط با حملات این کشور به اوکراین، تحت‌تاثیر نوسان عرضه قرار گرفته و در نتیجه، بی‌نظمی در عرضه و توزیع انرژی، اتفاق افتاده است که با شروع فصل زمستان و افزایش نیاز صنایع و مصارف خانگی و کارخانجات به انرژی، این بحران تشدید خواهد شد.

▣ نفت ۱۳۰ دلاری در راه است

وکیلی ادامه داد: پیش‌بینی می‌شود بهای نفت تا بشکه‌ای ۱۲۰ الی ۱۳۰ دلار برسد. در حال حاضر تولیدکننده‌های گروه اوپک و اوپک‌پلاس در واقع تحولات بازار جهانی را رصد می‌کنند و منتظر هستند تا ببینند، تصمیم نهایی روسیه برای ارسال گاز به اروپا در ماه‌های آینده چه خواهد شد و از طرفی، برخورد اروپا در راستای تحریم‌هایی که اعمال کردند، برای روسیه چه سمت‌وسویی پیدا خواهد کرد.

این کارشناس انرژی گفت: از طرف دیگر هم، باید دید کشورهایی مانند عربستان‌سعودی و ایالات‌متحده، تا چه میزان می‌توانند بازار را از نظر عرضه در تعادل حفظ کنند و ایالات‌متحده هم تا چه میزان می‌تواند ذخایر موجود را برای کنترل قیمت‌ها و کنترل عرضه آزاد کند.

وکیلی خاطرنشان کرد: باتوجه به روند شرایط سیاسی موجود در منطقه خاورمیانه و روسیه در ارتباط با عرضه نفت و گاز،در حال حاضر، تصمیم به این شکل است، مگر اینکه تحولات خاصی اتفاق بیفتد. این تحولات می‌تواند در راستای بهبود شرایط یا مسائلی که شدت بحران‌ها را افزایش می‌دهد، باشد. بنابراین، باید دید شرایط نرخ نفت و سایر حامل‌های انرژی، تحت این شرایط خاص، چه مراحل و فرآیندی را طی خواهند کرد.

▣ آینده صادرات نفت

وی در ارتباط با آینده صادرات نفت، باتوجه به شرایط سیاسی موجود در ایران گفت: نفت ایران مدت‌ها است که از حالت تجارت طبیعی، به‌صورت سهمیه مشخصی که در اوپک دارد و استحصال طبیعی که از منابع نفتی داشته، خارج شده است. در واقع باتوجه به تحریم‌هایی که از طریق ایالات‌متحده و برخی کشورهای اروپایی اعمال شده، بازار نفت ایران از وضعیت طبیعی درحوزه میزان تولید، مصرف داخل و صادرات و درآمد حاصل از فروش نفت شرایط مشخصی براساس توافقات داشت.

وی افزود: در چند سال اخیر که جریان تحریم‌ها به‌شدت افزایش پیدا کرده، این آمارها از نرم طبیعی خود خارج شده است. بنابراین آمار درستی از اینکه نفت ایران به چه میزان در بازارهای صادراتی در حال فروش است، موجود نیست. در حقیقت، چنین اطلاعاتی باتوجه به شرایطی که کشور در تحریم به سر می‌برد، به صلاح نیست که انتشار پیدا کند.

این کارشناس انرژی گفت: برای مثال، کشوری مانند چین و برخی کشورهایی که معافیت‌هایی را توانسته‌اند از ایالات‌متحده بگیرند، می‌توانند به نفت ایران دست پیدا کنند،اما اینکه این مقدار چه میزان خواهد بود و آیا ایران می‌تواند میزان عرضه صادراتی خود را به‌میزان مورد نیاز بازار افزایش دهد، کمی جای تردید دارد. به‌دلیل آنکه، سال‌ها می‌شود که ما سرمایه‌گذاری کافی در بخش نفت را انجام نداده‌ایم و همچنین، در بخش استخراج، چاه‌های موجود هم اغلب به نیمه و سال‌های آخر عمر خود رسیده‌اند و نیاز به حفاری‌ها و شناسایی‌های منابع جدید و همچنین نقاط جدید وجود دارد تا بتوانیم همچنان در بین صادرکنندگان و تولیدکنندگان عمده جهان قرار بگیریم.

▣ نیاز به سرمایه‌گذاری در زیرساخت

وی گفت: اگر بخواهیم میزان تولید و استخراج خود را در زمینه صنعت نفت و گاز افزایش دهیم، به‌طورقطع نیازمند سرمایه‌گذاری کلان هستیم. اینها فاکتورهایی هستند که در بخش صنعت نفت و گاز، می‌توانند بازار تولید، عرضه و صادرات ایران را به‌شدت تحت‌تاثیر قرار دهند. اتفاقات بین‌المللی هم از نظر سیاست‌های عمومی و جهانی، باید از منظر سمت‌وسویی که دارد، تحت نظارت دقیق قرار گیرد که آیا به‌سمت آرامش پیش می‌رود یا اینکه برای مثال، بحران‌هایی که در جنگ بین روسیه و اوکراین وجود دارد، چه اتفاقاتی را رقم خواهد زد؟

وکیلی در ادامه گفت: روسیه یکی از تولیدکننده‌های عمده نفت و گاز است که اروپا و کشورهای جامعه اروپا و کشورهای غربی، حتی کشورهای آسیای‌شرقی مانند ژاپن و کره‌جنوبی که از کشورهای بزرگ صنعتی و مصرف‌کننده نفت و گاز هستند، به‌نوعی در سمت‌وسوی مخالفت با جنگ اوکراین هستند. در راستای تحریم روسیه امکان دارد به‌دنبال اعمال تحریم‌هایی باشند که با هدف خرید، سطح عرضه را کاهش می‌دهد و سطح عرضه به‌شدت محدود خواهد شد. در نتیجه، بالا بودن تقاضا به‌ویژه در فصل سرد، قیمت‌ها می‌تواند ، روند رو به رشدی داشته و آثار این جریانات در اقتصاد کشورهای دنیا تاثیرگذار باشد.

▣ استفاده از توان دانش‌بنیان‌ها

وی در ارتباط با نقش شرکت‌های دانش‌بنیان و تاثیر آن بر صنعت نفت اظهار کرد: شرکت‌های دانش‌بنیان در واقع در بخش صنایع پایین‌دستی می‌توانند در صنعت نفت و گاز موثر باشند. در واقع، می‌توانند در بخش فرآورده‌های نفتی، گازی و پتروشیمی تاثیرگذار باشند.

این کارشناس انرژی در ادامه گفت: شرکت‌های دانش‌بنیان از طریق نوآوری‌هایی که با پیشرفت‌های تکنولوژیکی در کشور ما و در این کشورها، حاصل شده است، فرآورده‌ها را تنوع می‌بخشند و ما در حال حاضر از نظر تامین فرآورده، کمابیش مشکلی نداریم. اما در صنایع بالادستی، با مشکلاتی مواجه هستیم و عمده مشکلات این حوزه به تامین اعتبار و کمبود تکنولوژی باز می‌گردد. وی گفت: دانش‌بنیان‌ها می‌توانند در بخش صنایع بالادستی، نقش موثر و تاییدکننده‌ای داشته باشند. شرکت‌های دانش‌بنیان بیشتر در راستای تحقیق، توسعه و تولید فرآورده‌های جدید و صنایع پایین‌دستی، موثر هستند؛ اما در صنایع بالادستی؛ شرکت‌های بزرگی وجود دارند که دارای توان مالی بسیار بالا و تکنولوژی عظیم و جدیدی و دارای شهرت و بسیار انگشت‌شمار هستند.

سخن پایانی

باوجود محدودیت‌های ناشی از تحریم و مشکلات فروش نفت ایران، صادرات این کالا ادامه دارد. با اینهمه بازگشت پول‌های حاصل از فروش نفت با مشکلات جدی همراه است. از طرف دیگر، وجود هر تنشی در جهان، سبب می‌شود تا طلای سیاه دستخوش تغییراتی غیرقابل‌پیش‌بینی شود.چنانچه جنگ میان اوکراین و روسیه هم بر بازار این ماده مهم و حیاتی بی‌تاثیر نبوده است. رقابت در بحث فروش نفت نکته‌ای حائز اهمیت است که دارندگان این منبع استراتژیک با فروش نفت ارزان‌تر در تلاش برای پیروزی در این بازار رقابتی هستند.

نظرگاه

تداوم روند افزایشی فروش محصولات پتروشیمی ایران

رئیس کمیسیون پتروشیمی اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفتی ایران از برنامه‌ریزی برای افزایش تولید و فروش شرکت پلیمر آریاساسول در سال ۱۴۰۲ خبر داد و گفت: یک میلیون و ۱۹۱ هزار تن فروش محصول برای امسال برآورد شده است که با این برآورد، رکورد فروش ادوار این شرکت شکسته خواهد شد.به‌گزارش وزارت نفت، محمدرضا حیدرزاده بااشاره به اینکه مجتمع آریاساسول، اتان موردنیاز خود را از پتروشیمی پارس دریافت می‌کند، افزود: این مجتمع ظرفیت تولید سالانه یک میلیون و ۱۰۰ هزار تن اتیلن، ۳۷۵ هزار تن پلی‌اتیلن سبک، ۳۷۵ هزار تن پلی‌اتیلن متوسط و سنگین و ۱۰۰ هزار تن +C۳ را دارد.

مدیرعامل شرکت پلیمر آریاساسول با بیان اینکه سال ۱۴۰۱ یک‌میلیون و ۷۸۴ هزار تن محصول در این شرکت تولید شد، گفت: ۹۷۲ هزار تن اتیلن، ۳۶۹ هزار تن پلی‌اتیلن سبک، ۳۵۱هزار تن پلی‌اتیلن متوسط و سنگین و ۹۲ هزار تن سی‌تری پلاس تولیدات این شرکت بوده است.حیدرزاده درباره روند فروش پلیمر آریاساسول در سال ۱۴۰۱ ادامه داد: پارسال با رشد ۳ درصدی درآمد فروش، رکورد ۲۷ هزار و ۴۰۰ میلیارد تومان برای شرکت ثبت شد.به‌گفته وی، درآمدهای عملیاتی شرکت پلیمر آریاساسول در سال ۱۴۰۱، ۲۷ هزار و ۴۰۰ میلیارد تومان و سود ناخالص شرکت ۱۰هزار و ۷۰۰ میلیارد تومان بود که نشان می‌دهد حاشیه سود ۳۹ درصدی محقق شده و سود خالص شرکت ۱۱ هزار میلیارد تومان بوده است.

رئیس کمیسیون پتروشیمی اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفتی ایران در بررسی سود و زیان شرکت به عوامل افزایش‌دهنده و کاهش‌دهنده سود اشاره و تصریح کرد: کاهش نرخ اتان و افزایش نرخ تسعیر ارز از عوامل افزاینده و کاهش نرخ فروش جهانی محصولات، افزایش نرخ سرویس‌های جانبی و الزامات قوانین مالیاتی و بودجه و توقف ۱۲۲روزه واحد اتیل بنزن و استایرن مونومر شرکتی که از آریاساسول خوراک دریافت می‌کند و تعمیرات خط لوله آب GRP از عوامل کاهنده سود در بیرون از شرکت بوده‌اند که سال آینده جبران خواهد شد.

حیدرزاده افزایش فروش مستقیم و کسب حاشیه سود بیشتر نسبت به فروش از طریق کارگزاری‌ها، تولید و فروش حداکثری، تعویض خط لوله خنک‌کننده، برنامه‌ریزی برای فروش اتیلن مازاد تا بهره‌برداری از واحد جدید، درآمدزایی از طریق مرکز نوآوری و دانش‌بنیان شرکت با تجاری‌سازی دانش فنی موجود در مجموعه، اجرای پروژه احداث کوره دهم واحد الفین برای پایداری تولید را از اقدام‌های آتی شرکت پلیمر آریاساسول به‌منظور افزایش سودآوری شرکت عنوان کرد.

وی به طرح جدید ۳۰۰ هزار تنی پلی‌اتیلن آریاساسول اشاره کرد و گفت: ۲۰۰ هزار تن اتیلن آن از اتیلن تولیدی مجتمع و ۱۰۰هزار تن از خارج از مجتمع تامین می‌شود.

مدیرعامل شرکت پلیمر آریاساسول به برنامه‌ریزی پروژه جداسازی ۱۶۵ هزار تن +C۳ اشاره کرد که ۱۰۰ هزار تن آن از محصولات مجتمع و ۶۵ هزار تن از بیرون از مجتمع تامین می‌شود. حیدرزاده تاکید کرد: ماحصل تکمیل این طرح‌ها، افزایش سالانه ۱۱۰ میلیون دلاری سودآوری شرکت از سال ۱۴۰۳ تحقق خواهد یافت.

وی با بیان اینکه آریاساسول با عرضه اولیه در ۷ خرداد ۹۹ با ارزش بازار ۳۰ هزار میلیارد تومان رتبه ۳۹ را در بازار سرمایه کسب کرد، گفت: این شرکت در پایان سال ۱۳۹۹ با ارزش بازار ۸۲ هزار میلیارد تومان رتبه ۲۲ و در پایان سال ۱۴۰۰ با ارزش بازار ۱۰۵ هزار میلیارد تومانی رتبه ۱۶ را کسب کرد که با تلاش همکاران در پایان سال ۱۴۰۱ با ارزش بازار ۱۶۱ هزار میلیارد تومان رتبه ۱۳ را کسب کرد. رئیس کمیسیون پتروشیمی اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفتی ایران تصریح کرد: بازدهی شاخص کل بورس در سال ۱۴۰۱، ۶۲ درصد بوده و آریا توانست ۳ درصد بالاتر از این شاخص، بازده ۶۵ درصدی را محقق کند.

حیدرزاده بااشاره به اینکه طرح‌های توسعه‌ای شرکت؛ واحد پلی‌اتیلن جدید و +C۳ و کوره دهم با برنامه‌ریزی انجام‌شده اواسط سال ۱۴۰۳ به بهره‌برداری می‌رسند و سودآوری ۱۱۰میلیارد دلاری را برای شرکت محقق می‌کنند.وی استمرار تولید و فروش حداکثری پایدار، ثبت بالاترین رکورد تولید و فروش در تاریخ شرکت، تولید گریدهای جدید محصولات پلیمری، شناسایی بازارهای جدید صادراتی در حد فروش مستقیم، استمرار فعالیت‌های شرکت همسو با حفظ محیط‌زیست و مسئولیت‌های اجتماعی و توسعه مرکز نوآوری و دانش‌بنیان آریاساسول را از برنامه‌های سال ۱۴۰۲ این شرکت دانست. حیدرزاده با نظر به اینکه یک میلیون و ۷۸۴ هزار تن محصول در سال ۱۴۰۱ در پلیمر آریاساسول تولید شده است، گفت: براساس برنامه‌ریزی انجام‌شده، بنا داریم در سال ۱۴۰۲، یک میلیون و ۹۵۹ هزار تن تولید داشته باشیم که با افزایش ۱۷۵ هزار تنی و ۱۰ درصدی رقم خواهد خورد. وی ادامه داد: پارسال یک میلیون و ۸۴ هزار تن فروش محصولات آریا بود و سال ۱۴۰۲ یک میلیون و ۱۹۱ هزار تن فروش محصول برآورد شده است که با این برآورد رکورد ادوار آریا شکسته خواهد شد و ۱۰ درصد رشد فروش و ۱۰۷ هزار تن بیشتر از پارسال فروش خواهیم داشت.

کارشناس اقتصاد در گفت‌وگو با صمت:

دستاورد یکدست شدن قدرت عمیق‌تر شدن مشکلات است

امیرعباس آذرموند: این روزها در مجلس تحرکاتی در جریان است. گفته می‌شود تعدادی از نمایندگان معترض به عملکرد وزارت صنعت، معدن و تجارت، استیضاح فاطمی‌امین را با ۴۰ امضا آماده کرده بودند که در نهایت ۲۲ نفر از امضاکنندگان، امضای خود را پس گرفتند و با این شـرایط به‌نظر می‌رسـد مجلس در این استیضاح هم ناکام بماند، این در حالی است که شاهد تغییرات پی در پی در کابینه دولت هستیم.

هادی حق‌شناس، نماینده پیشین مجلس و کارشناس اقتصاد می‌گوید: «در ۲۱ ماه گذشته مجلس از حق قانونی خود برای حفظ منافع مردم استفاده نکرد و حالا به یکباره تحرکاتی آغاز شـده اسـت. همزمانی این تحرکات با سـال انتخابـات مجلس این شـائبه را به‌وجود می‌آورد که نمایندگان فعلی اهداف سیاسـی در سـر دارند و از ابزارهای قانونی نه برای بهبود زندگی مردم که با اهدافی سیاسی در دستور قرار گرفته است.»

متن کامل گفت‌وگوی صمت با این کارشناس را در ادامه می‌خوانید.

عکس: آیدا فریدی

◉ در روزهای گذشته صحبت‌های فراوانی حول اسـتیضاح یا عدم اسـتیضاح وزرا مطرح شـده اسـت. آیا می‌توان این رویکرد را به‌معنای به‌هم خوردن «ماه عسـل» دولـت و مجلس پس از ۲۱ ماه قلمداد کرد؟

واقعیـت این اسـت که هنوز هم نمی‌تـوان قاطعانه از تغییـر رویکرد مجلس به دولت سـیزدهم صحبت کـرد. نمی‌توان کتمان کرد که عملکرد برخی از وزرا و مسـئولان از نظر نمایندگان مجلس قابل‌قبول نیست، اما هنوز ایـن نمایندگان از اینکه رودرروی دولت قرار گیرند، می‌هراسـند، این در حالی اسـت که بسیاری از چهره‌هـای برجسـته اصولگـرا و محافظـه‌کار نیز مدت‌هاسـت انتقادات خود را از وضـع موجود به‌طور علنی بیـان می‌کننـد و از دولـت می‌خواهند هرچه سریع‌تر رویکرد خود را تغییر دهد. این شکل از انتقاد دلسـوزانه و ریشـه‌ای هم‌اکنون در مجلس طرفداران چندانی ندارد.

◉ چـرا مجلـس و دولـت در موقعیتـی قـرار می‌گیرنـد که نماینـدگان رفتـار «صبورانه» در پیش گیرند؟

مجلس تنهـا وظیفه قانون‌گـذاری را برعهده ندارد و نظارت بر عملکرد مسـئولان، به‌ویژه مسـئولان قوه مجریـه از وظایـف ذاتی و جوهری مجلس اسـت. در این مهم تردیدی وجود ندارد و کسـانی هم که به قوا توصیه همکاری می‌کنند به هیچ وجه چنین وظیفه‌ای را کتمان نمی‌کنند.

نماینـدگان مجلس در طـول دوره نمایندگی خود ابزارهـای متعددی بـرای کنترل‌گری دولـت دارند؛ از جملـه این ابزارها طرح سـوال یا انجام اسـتیضاح وزرا اسـت. چنانچـه ایـن تغییرات نتواند به مسـائل نمایندگان پاسـخ دهد، انجـام تحقیق و تفحص دیگر ابـزار نمایندگان برای کنترل عملکـرد در بخش‌های اجرایی کشور است.

اینجا باید به برخی اصول نانوشـته در ارتباط میان مجلـس و دولت هم اشـاره کنیم. اصـولا در آغاز کار یک دولت، نمایندگان مجلس تلاش می‌کنند حداکثر انعطاف را به خرج دهند و شـرایطی را فراهم کنند که دولت هرچه زودتر مسـتقر شـود و بتواند برنامه‌های خویش را اجرا کند.

ایـن مسـئله زمانی که دولت همسـو بـا اکثریت نمایندگان مجلس اسـت، با شدت و احساس دوستانه بیشتری در دستور قرار می‌گیرد. رئیسی ۲۱ ماه است سـکان امور را به‌دسـت گرفته و با مجلس همسویی سیاسـی دارد، اما مجلس فعلی حمایت‌های ویژه‌ای از ابراهیم رئیسی داشته که به‌باور من همین حمایت‌های اضافی سبب شده دست آنها امروز در نقد دولت بسته باشـد. از جملـه اینکه حدود ۲۰۰ نفـر از نمایندگان فعلی در نامه‌ای از ابراهیم رئیسی تقاضا کردند نامزدی ریاست‌جمهوری را بپذیرد.

ایـن دسـت از حمایت‌هـا که تاکنون بـاب نبود و توسـط این مجلـس صورت گرفت خود بـه خود کار منتقدان در بهارستان را دشوارتر می‌کند. ضمن اینکه در زمان معرفـی وزرا هم این مجلس حداکثر همدلی را با رئیسـی داشت و با اینکه به بسیاری از گزینه‌های وزارت به دشـواری می‌شد اعتماد کرد، آنها صلاحیت این افراد را هم تایید کردند.

◉ باوجود این همسـویی و تعارف‌های سیاسی، دولت سـیزدهم بیشـترین تغییرات را داشـت. مجلس در این موضوع نقشی نداشته است؟

به‌واقع مجلس نقشی نداشت و هنوز هم موفق نشده پس از این مدت یک اسـتیضاح را سـازمان دهد. در مجلس حرف‌هایی زده می‌شـود، امـا در عمل نهایت محافظه‌کاری و ملاحظـه‌کاری را در پیش می‌گیرند. به‌درسـتی اشـاره کردید که باوجود ایـن رویکرد قوه مقننه، دولت سـیزدهم رکورددار بیشـترین تغییر در کابینه در ۲۱ ماه اسـت. بیشـتر این تغییرات هم در بخش‌هـای اقتصادی بوده و علاوه بر تغییر برخی وزرا مانند وزیر کار، راه و شهرسـازی و جهاد کشـاورزی، رؤسـای بانـک مرکزی و سـازمان برنامه هـم تغییر کردنـد، اما هیچ کـدام از این تغییرات را مجلسـی‌ها انجام ندادند، بلکه خود دولت به این تصمیم رسـیده که باید برخی مسـئولان تغییر کنند و چنین کاری را هم انجام دادند.

◉ شـما هم از جمله منتقدان سیاسـت‌گذاران دولـت فعلی بودید. این تغییـرات را که بالاترین مدیـران اقتصـادی دولـت را هـم در بـر گرفته امیدوارکننده می‌دانید؟

مسـئله اساسـی این اسـت که تغییـرات تاکنونی، به‌معنـای تغییـر در رویکردهـا و سیاسـت‌گذاری‌ها نبـوده، بلکه افرادی را کنار گذاشـتند و افراد دیگری را جانشـین آنها کردند؛ این در حالی اسـت که تغییر رئیس کل بانک مرکزی سـبب تغییر در سیاست‌های مالی کشور نشده و وضعیت کم‌وبیش همانی است که در زمان رئیس پیشین بود.

زمانی می‌توانیم به تغییرات امیدوار باشـیم که این تغییرات واقعی باشـند. تغییر واقعـی فقط جابه‌جایی افـراد نیسـت، بلکـه جابه‌جایـی افرادی اسـت که توانایی‌هـای متفـاوت، باورهای متعـدد و روش‌های دیگـری برای اجـرای برنامه‌های خـود در نظر دارند. تغییراتـی که تـا امروز انجام شـده چیـزی بیش از جایگزینی یک مدیر با مدیر دیگری نبوده است.

◉ پیش‌تر نماینده مجلس بودید. ارزیابی شما از تحرکات اخیر نمایندگان مجلس چیست؟

عملکرد دولت سیزدهم در ۲۱ ماه اخیر ناامیدکننده بوده اسـت. هیچ تغییر شایسـته و اصولی در شرایط رخ نداد و حتی برخی شـاخص‌ها مانند تورم وضعیت بدتـری را ثبـت کردنـد و رکوردهای تورمی کشـور شکسـته شـد. حتی مدتی اسـت مرکز آمار یا بانک مرکزی گزارش تورم را منتشـر نمی‌کنند که این خود حاکی از نارضایتی دولتی‌ها از عملکرد خودشان است. مجلـس فعلی جز حمایـت از دولـت، فعالیت مهمی در این مدت برای تغییر رویکردهای اشـتباه نداشت. همان‌طور که گفتم در این مدت گرچه دولت دسـت به تغییرات زیادی زد، اما نمایندگان مجلس حتی یک اسـتیضاح برگزار نکردند و هر بـار پس از پخش خبر استیضاح ناگهان امضاهای‌شان را پس می‌گیرند.

> مسـئله اساسی این است که تغییرات تاکنونی، به‌معنای تغییر در رویکردها و سیاست‌گذاری‌ها نبوده، بلکه افرادی را کنار گذاشتند و افراد دیگری را جانشین آنها کردند

پـس مجلس از حق قانونی خـود برای حفظ منافع مردم اسـتفاده نکرد و حالا به یکبـاره تحرکاتی آغاز شـده اسـت. همزمانی این تحرکات با سال انتخابات مجلس این شـائبه را به‌وجود مـی‌آورد که نمایندگان فعلـی اهـداف سیاسـی در سـر دارند و اسـتفاده از ابزارهـای قانونی نه بـرای بهبود زندگـی مردم که با اهدافی سیاسی در دستور کار قرار گرفته است.

◉ چـه انتظـاری در ایـن ۲۱ مـاه از نمایندگان مجلس می‌رفت؟

انتظـار می‌رفت وظایـف نظارتی خـود را فراموش نکنند. همسـویی سیاسـی چیز عجیبی نیسـت. در کشورهای توسعه‌یافته موافقان و مخالفان سیاسی در یک مجلس کنار هم می‌نشـینند و گاه هم‌حزبی‌های یک مقام مسئول زودتر از مخالفان خواهان اصلاح امور می‌شوند.

در ایـران نیز چنیـن چیزی وجود داشـته و اتفاق تـازه‌ای رخ نداده اسـت؛ مسـئله‌ای که پیـش از این سـابقه نداشـته حمایت تمام‌قد نماینـدگان مجلس فعلـی از دولـت و ۲۱ ماه سـکوت مطلـق در مقابل سیاست‌گذاری‌های غلط است.

با این شـرایط این سوال در ذهن ایجاد می‌شود که اگر بنا باشد هر جناحی از رئیس‌جمهوری متبوع خود تـا آخرین نفس دفاع کند، انصـاف و منافع مردم چه می‌شـوند؟ قربانی کردن منافع مـردم به پای اهداف جناحـی کاری بس غلـط و ضدمردمی اسـت. تمام جناح‌بندی‌هـا و ایدئولوژی‌های سیاسـی بر این مبنا ایجـاد و تقویت می‌شـوند که می‌تواننـد منافع مردم را بهتـر تامین کنند؛ پس نعـل وارونه خواهد بود اگر منافع مردم در نهایت قربانی منافع جناحی شود.

◉ شما در کدام دوره نماینده مجلس بودید؟

من افتخار نمایندگی مـردم انزلی در مجلس هفتم را به‌دست آوردم.

◉ نیمی از دوره نمایندگی شما دولت اصلاحات سر کار بود و در نیمه دوم آن دولت احمدی‌نژاد. تنظیم رابطه شما با این دو دولت چگونه بود؟

مـن از حامیان دولت اصلاحات یا آن‌طور که در آن زمان می‌گفتند از جنـاح دوم خرداد بودم. همان‌طور که گفتید نیمی از دوره حضور من در مجلس همزمان با دو سـال پایانی دولت اصلاحات بـود و نیمی دیگر از آن در دو سـال ابتدایی آقای احمدی‌نژاد گذشـت. آن زمـان حتی اغلب اصولگرایان مجلس هم در مقابل دولت خاتمی تلاش می‌کردند منافع ملی را سـرلوحه قرار دهنـد. در دوره احمدی‌نژاد هم تلاش شـد با او کنار بیایند تا زودتر کارش آغاز شود.

بعدهـا دیدیم که برخـی از نماینـدگان اصولگرای مطـرح مجلس‌های وقت با برخـی از طرح‌های دولت احمدی‌نژاد مخالفت کردند و کار به جایی رسید که در اواخـر دوره دوم او، میان احمدی‌نژاد و علی لاریجانی بحث‌هـای علنی رخ داد. پس می‌توانـم بگویم در آن زمان نیز باوجود برخی کجروی‌ها، بیشـتر نمایندگان تـلاش می‌کردند منافع مردم را مبنای بحث‌های خود قرار دهند.

◉ یکـی از انتظارات خـود از مجلـس فعلی را اسـتفاده از ابزارهایی چون استیضاح دانستید. فکـر می‌کنید تغییر افـراد و جایگزینـی آنها با افراد همتراز چقدر سودآور خواهد بود؟

به‌هرحال اسـتیضاح از مهم‌ترین ابزارهایی است که نمایندگان مجلس به‌دست دارند و باید پیش از عمیق شدن مشکلات، عوامل ایجاد و تعمیق آن را پیدا کنند و آن را از بین ببرند.

نکته درسـتی است که جایگزین افرادی که تاکنون تغییـر کردند، افراد متفـاوت نبودنـد و همچنان در بر همان پاشـنه می‌چرخـد، اما نماینـدگان مجلس می‌توانند در جلسـه رای اعتمـاد، از اعتماد کردن به افراد ناتوان و همسو با مسئول پیشین جلوگیری کنند. در هـر حال هیچ وزیری نمی‌توانـد بدون رای اعتماد مجلـس کار خـود را آغاز کند. با اینکـه من هم بعید می‌دانم دولت حاضر باشـد از افراد دیگری اسـتفاده کنـد، در مقام یـک نماینده مجلس، سـازش کردن به‌جای پرداختن به مشکلات قابل‌قبول نیست.

◉ ۲۱ مـاه فعالیت و ۶ تغییر در سـطح مدیران کلان چه معنایی می‌دهد؟

۶ تغییر در سـطح کلان مدیریـت اقتصادی در ۲۱ ماه فعالیت نشـان می‌دهد دولت رئیسـی که در آغاز کار با اعتماد به‌نفس مدعی بود یک‌سـاله مشکلات را حل می‌کند و می‌تواند به‌سـرعت تـورم را تک‌رقمی کند، متوجه دشواری سیاسـت‌گذاری در کشور شده است.

دولتی کـه روزی می‌گفـت ۷ هزار صفحـه برنامه دارد، امروز از نوشـتن برنامه هفتم توسعه هم ناموفق بیرون آمده و برنامه ششـم برای دومین سـال پیاپی تمدید شـد. دولتی که می‌خواست چندماهه نرخ تورم را تک‌رقمی کند، در ۲ سـال گذشـته رکورد بدترین تورم کشـور را شکسـت و در سال گذشـته نرخ تورم به گـزارش بانک مرکزی بیشـتر از ۵۰ درصد شـده است.

اینها اتفاقات کوچک و پیش‌پاافتاده‌ای نیستند و اگر هم در ابتدا گفته می‌شـد رئیسـی و تیمش شعارهای بـزرگ ندهند، به‌ایـن دلیل بود که وقتی شـعارهای بـزرگ عملی نمی‌شـوند، اعتمـاد اجتماعی شـدیدا خدشه‌دار می‌شود.

انتخاب وزرا و مسئولان دولتی هم نشان می‌داد فعلا از مشـکلات و دلایـل آن بی‌خبر هستند و صرفـا افـراد مورد اعتمـاد و نزدیـکان خـود را برای اداره امور مدنظـر دارند، به همین دلیل افرادی در سـمت‌هایی قرار گرفتند کـه در اندازه آن نبودنـد و متعاقب آن سیاسـت‌هایی انتخـاب کردند که اثبات اشـتباه بودن آنها امـروز نیاز به بحث جدی ندارد.

◉ فکـر می‌کنید یک تغییر واقعی در رویکردها چگونه و چه زمانی محقق خواهد شد؟

زمانی که بپذیرند بی‌تدبیری‌های داخلی مشـکلات امروز را تشدید می‌کند و کشور از سر بی‌تدبیری دچار رکود تورمی شده است. از سوی دیگر رویکرد فعلی به مذاکرات هسـته‌ای باید یکسره تغییر کند. هنگامی‌که آقایـان شـعار می‌دادنـد اقتصـاد را بـه تحریم گره نمی‌زنیـم، باید فکر ایـن را می‌کردند که بدون توافق چگونه یک اقتصاد در محاصـره را می‌توان اداره کرد. کسی در ظالمانه بودن تحریم‌ها تردیدی ندارد و کسی هم کتمان نمی‌کند ترامپ عهدشکنی کرد، اما به‌لحاظ منطقـی هـم نمی‌توان منکـر نقش منفـی تحریم‌ها شد.

مـن فکر می‌کنم دولت زمانی به‌معنای واقعی تغییر می‌کند و در مسـیر درست قرار می‌گیرد که مذاکرات جـدی گرفته شـود و تلاش دسـتگاه دیپلماتیک در راسـتای رفع آن باشـد، وگرنه تـداوم تحریم‌ها اجازه آزاد شـدن انرژی بالقـوه را نخواهد داد و مشـکلات امروز را تشـدید خواهد کرد. بایـد توجه کنیم وقتی شـعار دادند که اقتصاد را به تحریم گره نمی‌زنیم، در واقع می‌گفتند ما کاری به تحریم‌ها نداریم و رفع آنها موضوعیت ندارد.

ایـن رویکـرد امروز وقتـی مرغ کیلویـی ۹۰ هزار تومان شده، هیچ حرفی برای مردم فقیرتر شده ایران نـدارد و حتی امیدواری به تغییـر این وضعیت را هم ایجـاد نمی‌کند، به همین دلیل من فکر می‌کنم تغییر رویکـرد در مدیریت اقتصاد عـلاوه بر تغییر نگاه‌ها در اداره اقتصـاد باید در بخش‌های دیگر، از جمله وزارت امور خارجه هم دیده شود.

◉ پیـش از روی کار آمـدن ابراهیـم رئیسـی، برخی یکدسـت شـدن قـدرت را به فـال نیک می‌گرفتند. دسـتاورد یکدسـت شدن قدرت در یک سال گذشته را چه می‌دانید؟

در حمایـت از یکدسـت شـدن قـدرت بحث‌های گوناگونی مطرح می‌شـد؛ از جمله اینکه وقتی کنترل امور دسـت جناحی باشـد کـه قدرتمندتر اسـت، با مشـاهده ضعف‌های واقعی و چالش‌های سـاختاری، به سـمت رفع مشـکلات خواهند رفت. ایـن ایده را امروز می‌توانیم خوشـبینانه و حتی متوهمانه بنامیم، چراکه در عمل تنها تغییری که رخ داد عمیق‌تر شدن مشکلات کشور بوده است.

هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

نوبت اول
۱۶۲ الف

آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آئین‌نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

برابـر رای شـماره ۱۴۰۱۶۰۳۰۹۰۶۸۰۰۳۴۹۶ مـورخ ۱۴۰۱/۱۱/۰۳ پرونـده کلاسـه ۱۴۰۱۱۱۴۴۰۹۰۶۸۰۰۰۲۷۸ هیـات اول موضـوع قانـون تعیین تکلیف وضعیـت ثبتی اراضی و سـاختمانهای فاقد سـند رسمی مسـتقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک منطقه دو قزوین تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی مالکیت خانم زهرا افقهی به شناسنامه شماره ۳ کدملی ۵۵۹۹۸۲۶۰۵۸ صادره از ضیاءآباد فرزند محمداسـحق در ششـدانگ یکباب ساختمان به مساحت ۲۶/۹۴ مترمربع (پس از رعایت بر اصلاحی ۲۶/۹۲ مترمربع) پلاک شماره ۵ اصلی واقع در قزوین بخش ۵ حوزه ثبت ملک منطقه دو قزوین خریداری مع‌الواسـطه از احمد حاج آقاسـی تائید و محرز گردیده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شـود در صورتی که اشـخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند، می‌توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید، ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسـلیم اعتراض، دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۲/۱۰
تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۲/۲۵

فرخ معینی، رئیس ثبت اسناد و املاک قزوین

گفت‌وگو

معاون توسعه صندوق نوآوری و شکوفایی در گفت‌وگو با صمت بیان کرد

دارایی‌های نامشهود معلق بین زمین و هوا

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

اقتصاد دانش‌بنیان زمانی رنگ واقعیت به خود می‌گیرد که فعالان این حوزه مسیر حمایت را هموار ببینند. بیشتر دانش‌بنیان‌ها معتقدند تامین اعتبار و دریافت وام از بانک‌ها بی‌شباهت با طی کردن هفت‌خوان رستم نیست و به‌طورمعمول هم دانش‌بنیان‌ها عطایش را به لقایش می‌بخشند. در چنین شرایطی بود که صندوق نوآوری و شکوفایی پا به میدان گذاشت و در نقش یک حامی مالی در اکوسیستم نوآوری قد علم کرد؛ صندوقی که فلسفه شکل‌گیری آن حمایت مالی همه‌جانبه از اکوسیستم نوآوری است و وظیفه دارد با ارائه تسهیلات مختلف در قالب‌هایی مانند سرمایه در گردش، خرید دین، فروش اقساطی، تولید صنعتی، قبل از تولید صنعتی و... بخشی از نیاز مالی فعالان دانش‌بنیان را برای تداوم فعالیت‌های‌شان تامین کند. نکته مهم درباره این تسهیلات، وجود تنوع وثایقی است که دست دانش‌بنیان‌ها را نسبت به بانک‌ها آزادتر می‌گذارد، اما با رشد روزافزون شرکت‌ها به‌ویژه آنهایی که در زمینه فناوری اطلاعات فعالیت می‌کنند، یکی از اصلی‌ترین دغدغه‌های آنها، پذیرفته شدن دارایی‌های نامشهودشان به‌عنوان وثیقه است که هنوز راهکاری برای آن در نظر گرفته نشده است. موضوعی که چندی پیش از این هم در گزارشی دیگر با بورسی‌ها مطرح کردیم و آنها هم عدم‌نقدشوندگی این نوع از دارایی‌ها را مانع اصلی حضور دانش‌بنیان‌ها در بورس دانستند. در واقع، باتوجه به تاثیرگذاری مشهود فناوری اطلاعات و ارتباطات در اقتصاد، دستاوردهای فعالان این حوزه در نظام اقتصادی تعریف نشده که البته دلایل منطقی هم برای این پذیرفته نشدن از سوی کارشناسان مطرح شده است. صمت در این شماره به گفت‌وگو با سیاوش ملکی‌فر، معاون توسعه صندوق نوآوری و شکوفایی درباره راه‌های تامین سرمایه این نهاد حمایتی پرداخته است.

صندوق نوآوری و شکوفایی، دارایی‌های فکری شرکت‌ها را به‌عنوان وثیقه مکمل می‌پذیرد. چالش اصلی، نقدشوندگی و بازار این دارایی‌ها است که باعث می‌شود نتوان آن را به‌عنوان وثیقه اصلی پذیرفت

◉ تامین سرمایه صندوق نوآوری شکوفایی که نهاد اصلی تامین مالی اکوسیستم دانش‌بنیان کشور محسوب می‌شود، از چه روالی پیروی می‌کند و دولت تاکنون چقدر به تعهدات خود در تامین سرمایه این نهاد وفادار بوده است؟

ابتدا بهتر است کمی از تاریخچه تاسیس صندوق نوآوری و شکوفایی که مولود قانون حمایت از شرکت‌ها و موسسات دانش‌بنیان محسوب می‌شود، بگوییم. نگارش این قانون، در سال ۱۳۸۷ آغاز شد که از سوی رهبر معظم انقلاب، سال «نوآوری و شکوفایی» نامیده شده بود و ۲ سال بعد، در سال ۱۳۸۹ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. در این قانون، مقرر شد که به‌منظور تامین مالی شرکت‌های دانش‌بنیان، به‌معنای شرکت‌هایی که به توسعه و تجاری‌سازی فناوری اشتغال دارند، صندوقی به نام «نوآوری و شکوفایی» زیرنظر مستقیم رئیس‌جمهوری تشکیل شود. طبق ماده ۵ این قانون، سرمایه اولیه صندوق، ۳ هزار میلیارد تومان (معادل ۳ میلیارد دلار آن زمان) بود که باید ظرف ۳ سال در اختیار صندوق قرار می‌گرفت، اما از آنجا که طراحان و معماران این قانون، معتقد بودند سرمایه صندوق باید متناسب با رشد شرکت‌های دانش‌بنیان افزایش یابد، در همان ماده ۵ مقرر کردند پس از تزریق سرمایه اولیه ۳ هزار میلیارد تومانی، باید سالانه معادل نیم‌درصد بودجه عمومی کشور نیز به صندوق تعلق گیرد. قانون در سال ۱۳۸۹ مصوب شد، اما روند تزریق سرمایه به صندوق از سال ۹۲ آغاز شد و تا سال ۹۶ ادامه داشت. در این مدت، در مجموع، ۲هزار و ۶۲۲ میلیارد تومان سرمایه در اختیار صندوق قرار گرفت و تا امروز متوقف شده است. بنابراین، نه‌تنها سرمایه اولیه ۳ هزار میلیارد تومانی به‌طورکامل تادیه نشد، بلکه تخصیص سالانه نیم‌درصد بودجه عمومی نیز هرگز تحقق نیافت. در سمت مقابل، دانش‌بنیان‌ها حتی یک لحظه از پیشرفت نایستادند و تعداد آنها و حجم کسب‌وکارشان به‌طورمستمر افزایش یافت، به‌طوری‌که در سال ۱۳۹۲ تنها ۵۰ شرکت دانش‌بنیان فعال بودند، اما امروز این رقم به ۸هزار و ۳۰۰ شرکت رسیده است. مجموع فروش این شرکت‌ها در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ به‌ترتیب ۲۰۰ و ۳۰۰ هزار میلیارد تومان بوده و برای سال ۱۴۰۱ نیز حدود ۴۳۰هزار میلیارد تومان تخمین زده می‌شود. بنابراین، سرمایه صندوق متناسب با رشد شرکت‌های دانش‌بنیان افزایش پیدا نکرده و امروز، سرمایه صندوق تناسبی با نیاز شرکت‌های دانش‌بنیان ندارد. این بدان‌معنا است که صندوق نمی‌تواند به‌نحومطلوب از رشد شرکت‌های دانش‌بنیان پشتیبانی کند. تنها سهم نیم‌درصدی از بودجه عمومی سال ۱۴۰۲ معادل حدود ۱۰ هزار میلیارد تومان است که می‌توانست صندوق را به‌طورقابل‌توجهی تقویت کند.

◉ منابع صندوق در این سال‌ها باید از محل سود تسهیلات افزایش یافته باشد. آیا چنین بوده است؟

کمابیش همه تسهیلات صندوق با نرخ ارز ترجیحی و کمتر از نرخ مصوب شورای پول و اعتبار به دانش‌بنیان‌ها پرداخت می‌شود. بخش قابل‌توجهی از تسهیلات صندوق، قرض‌الحسنه است که نرخ آن صفر است. بنابراین، اکنون صندوق در عمل از این محل عایدی چندانی ندارد، گرچه منابع صندوق بیش از ۲هزار و ۶۲۲ میلیارد تومانی است که دولت در اختیار صندوق قرار داده است، اما این اعداد و ارقام فعلی، به‌هیچ‌عنوان جای خالی سهم نیم‌درصدی از بودجه عمومی را پر نمی‌کند.

◉ یکی از معضلات امروز دانش‌بنیان‌ها به‌ویژه آنهایی که در حوزه فناوی اطلاعات فعالیت می‌کنند، عدم‌پذیرش دارایی‌های نامشهود این شرکت‌ها به‌عنوان وثیقه برای دریافت وام است. آیا در صندوق برای این منظور تدبیری اندیشیده شده است؟

صندوق دارایی‌های فکری شرکت‌ها، به‌عنوان وثیقه مکمل می‌پذیرد. اما چالش اصلی، نه به صندوق مربوط می‌شود و نه بانک‌ها و سایر نهادهای تامین مالی. بلکه چالش را باید در نقدشوندگی و بازار این دارایی‌ها جست‌وجو کرد. بانک‌ها نیز به‌خاطر ریسک نقدشوندگی، املاک مستقر در شهرک‌های صنعتی را به عنوان وثیقه قبول نمی‌کنند. حال به این فکر کنید که دارایی فکری، برای مثال اختراع یا نشان تجاری (برند و لوگو) در کشور ما چقدر نقدشونده است؟ آیا سازکاری وجود دارد که بتوان اختراع یک شرکت را وثیقه گرفت و در صورت نیاز، آن را در بازار نقد کرد؟ پاسخ تقریبا منفی است. البته در حوزه سرمایه‌گذاری، وقتی صندوق با یک شرکت دانش‌بنیان شریک می‌شود، دارایی‌های فکری شرکت و سهامداران آن را ارزش‌گذاری و قیمت‌گذاری می‌کند و هرچقدر ارزش این دارایی‌ها بیشتر باشد، به‌طبع سهم موسسان از درآمدهای پس از سرمایه‌گذاری بیشتر خواهد بود. گفتنی است، در بسیاری از تسهیلات صندوق، کار به وثیقه گذاشتن دارایی‌های فکری نمی‌کشد و وثایقی مانند چک و سفته مطرح است. به‌علاوه صندوق، دارایی‌های فکری را با همه چالش‌های آن به‌عنوان وثیقه مکمل می‌پذیرد. در حوزه سرمایه‌گذاری، صندوق این دارایی‌های فکری را با دقت ارزش‌گذاری می‌کند و ارزش این دارایی‌ها در انتفاع موسسان شرکت‌ها موثر است، اما شاید مهم‌تر از اینها، باید عرض کنم که به‌طورمعمول مسئله وثیقه گریبانگیر شرکت‌های نوپا و کوچک و متوسط است. از این‌رو، صندوق از ابتدای سال ۱۴۰۲ و با همکاری صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری صنایع کوچک و صندوق ضمانت تعاون، طرحی را به اجرا درخواهد آورد که به‌موجب آن، شرکت‌های کوچک و متوسط می‌توانند از این صندوق‌ها «ضمانتنامه تعهد پرداخت» بگیرند و این ضمانتنامه را به‌عنوان «وثیقه» در اختیار شبکه بانکی قرار دهند و از بانک‌ها تسهیلات بگیرند. پس نباید فکر کنیم که تنها راه‌حل مسئله وثیقه در شرکت‌های کوچک و متوسط، توثیق دارایی‌های فکری و نامشهود است.

◉ چشم‌انداز رشد شرکت‌های دانش‌بنیان و سرمایه صندوق را چطور می‌بینید؟

در سال ۱۴۰۰، رهبر معظم انقلاب در دیدار سالانه خود با نخبگان، چشم‌انداز رشد شرکت‌های دانش‌بنیان را ترسیم کردند. ایشان فرمودند که سهم دانش‌بنیان‌ها از اقتصاد کشور به حدود یک درصد رسیده است که کافی نیست و ظرف ۴ سال آینده، باید به ۵ درصد برسد؛ بنابراین تکلیف دستگاه‌های متولی مانند معاونت علمی و فناوری و صندوق نوآوری و شکوفایی روشن است. ما باید از رشد ۵برابری شرکت‌های دانش‌بنیان پشتیبانی کنیم. به‌طورطبیعی صندوقی با سرمایه کمتر از ۳ هزار میلیارد تومانی نمی‌تواند به شرکت‌های دانش‌بنیان که حالا بیش از ۴۰۰ هزار میلیارد تومان می‌فروشند، کمک کند تا کسب‌وکار خود را ۵ برابر کنند. بنابراین زمستان گذشته، با تصویب هیات‌امنای صندوق و تایید رئیس‌جمهوری، مقرر شد سرمایه صندوق ظرف ۵ سال به ۱۰۰ هزار میلیارد تومان افزایش یابد؛ این دورنمای سرمایه صندوق نوآوری و شکوفایی است.

◉ این افزایش سرمایه از چه محل یا محل‌هایی تامین خواهد شد؟

برای افزایش سرمایه صندوق، ۳ منبع پیش‌بینی شده است؛ منبع اول، همان نیم‌درصد بودجه عمومی است که در قانون دانش‌بنیان مصوب سال ۱۳۸۹ پیش‌بینی شده است. ۲ منبع دیگر افزایش سرمایه صندوق، به قانون «جهش تولید دانش‌بنیان» مصوب اردیبهشت ۱۴۰۱ بازمی‌گردد، حقوق ورودی یا همان تعرفه واردات ماشین‌آلات و تجهیزات خدمات تولیدی، صنعتی، معدنی و کشاورزی (ماده ۳ قانون) و مالیات بر صادرات کالاهای واسطه‌ای نیمه‌خام (ماده ۱۱ قانون). باید منتظر باشیم و ببینیم در اجرا کارها چطور پیش می‌رود.

◉ باتوجه به افزایش کمی دانش‌بنیان‌ها و فروش محصولات آنها، پیش‌بینی شما درباره سرمایه صندوق نوآوری و شکوفایی چگونه است؟

صندوق در این سال‌ها تلاش کرده است تا با روش‌های مختلف، منابعی را از نظام بانکی، بخش خصوصی و بازار سرمایه به دانش‌بنیان‌ها تزریق کند. در واقع، به‌جای اینکه نقش خود را، تامین مالی مستقیم شرکت‌های دانش‌بنیان تعریف کند و خود را یگانه بازیگر تامین مالی شرکت‌های دانش‌بنیان بداند، خود را «شکل‌دهنده و مکمل نظام تامین مالی فناوری» دانسته و تلاش کرده است تا منابع سایر بازیگران را نیز به میدان بیاورد. قانون جهش تولید نیز به‌ویژه با سازکار «اعتبار مالیاتی» و همچنین تسهیل سرمایه‌گذاری بانک‌ها در حوزه دانش‌بنیان، به‌طورقطع نقش موثری در بسیج منابع مالی برای رشد شرکت‌های دانش‌بنیان خواهد داشت، اما در خود صندوق، در حال حاضر ما در شرایط تقریبا اضطراری به‌سر می‌بریم، چرا که علاوه بر این ۲ عامل که شما اشاره کردید، تورم نیز مزید بر علت شده و در عمل صندوق از نیاز دانش‌بنیان‌ها جا مانده است. امیدواریم در سال ۱۴۰۲ شاهد ورود سرمایه جدید به صندوق باشیم، زیرا با ادامه روند فعلی، صندوق احتمالا به‌سختی بتواند عملکرد گذشته خود را حفظ کند.

◉ اعطای وام به شرکت‌های دانش‌بنیان از چه اصولی پیروی می‌کند؟ وضعیت وثیقه‌ها چطور است؟

اگر کمک‌های بلاعوض را کنار بگذاریم، روش‌های تامین مالی به ۲ روش اعمال می‌شود؛ روش‌های مبتنی بر بدهی و روش‌های مبتنی بر مشارکت. در روش‌های مبتنی بر بدهی که یکی از مهم‌ترین آنها، همین وام‌های متعارف است، صندوق مبلغی را با هدف مشخصی برای مثال؛ راه‌اندازی خط تولید یک محصول پیشرفته، در اختیار یک شرکت دانش‌بنیان قرار می‌دهد و آن شرکت دانش‌بنیان باید پس از مدتی، این مبلغ را در قالب اقساط به صندوق بازگرداند. در این حالت، صندوق در سود و زیان شرکت دانش‌بنیان شریک نیست. به‌عبارت دیگر، چه این شرکت دانش‌بنیان شکست بخورد و چه با دریافت این تسهیلات بتواند به فروش و سود قابل‌توجهی دست پیدا کند، در هر صورت باید اصل و فرع تسهیلات را به صندوق بازگرداند، نه کمتر و نه بیشتر. به همین دلیل، تسهیلات یا همان وام، نه در ایران، بلکه در همه جای دنیا، در ازای «وثیقه» پرداخت می‌شود. نقش وثیقه این است که بازگشت وام به نهاد تامین مالی را تضمین کند. خوشبختانه شرکت‌های دانش‌بنیان در کشور بسیار خوش‌حساب هستند و معوقات این شرکت‌ها چه در صندوق و چه نزد شبکه بانکی کشور اندک است. اما در روش‌های مبتنی بر مشارکت که یکی از مهم‌ترین آنها، سرمایه‌گذاری جسورانه (یا همان VC) است، نهاد تامین مالی که در اکوسیستم دانش‌بنیان صندوق نوآوری و شکوفایی است، در سود و زیان شرکت دانش‌بنیان شریک می‌شود. در واقع، صندوق مبلغی را در اختیار شرکت دانش‌بنیان قرار می‌دهد و اگر طرح شرکت با موفقیت یا شکست روبه‌رو شد، صندوق در سود و ضرر آن سهیم است. در این فرآیند، دیگر سخن از «وثیقه» به‌میان نمی‌آید. بلکه نهاد تامین مالی به روش‌های دیگری، مانند تملک بخشی از سهام شرکت یا یک قرارداد رسمی، مشارکت خود از سود و زیان شرکت را قطعی می‌کند. در حال حاضر هر ۲ نوع روش‌های تامین مالی در صندوق نوآوری و شکوفایی اعمال می‌شود. به‌طورتقریبی ۲۰ نوع تسهیلات در صندوق وجود دارد که دانش‌بنیان‌ها برای دریافت آن باید وثیقه بگذارند. عده‌ای به اشتباه تصور و تبلیغ می‌کنند که صندوق فقط یک نوع وثیقه می‌شناسد و آن هم «وثیقه ملکی» است؛ اما این‌طور نیست. وثایق موردقبول صندوق متنوع است و از «چک و سفته» تا «ضامن حقیقی و حقوقی»، «محل اجرای طرح‌ها» یا همان سوله‌ها و کارگاه‌های مستقر در شهرک‌های صنعتی، «تجهیزات و ماشین‌آلات»، «وثیقه ملکی سهل‌البیع» یا همان آپارتمان در بافت شهری و حتی سهام شرکت‌ها را در بر می‌گیرد. وثیقه، متناسب با وضعیت اعتباری شرکت‌ها و ریسک طرح آنها مشخص می‌شود. پس این‌گونه نیست که بگوییم شرکت‌های دانش‌بنیان تنها در ازای وثیقه ملکی می‌توانند از صندوق تسهیلات بگیرند. برای مثال، در صندوق تسهیلاتی موسوم به اشتغالزایی داریم، به این معنا که به‌ازای استخدام هر فرد جدید در شرکت دانش‌بنیان و تا سقف ۱۵ نفر، ۶۰ میلیون تومان تسهیلات قرض‌الحسنه (یعنی نرخ صفر درصد) از طریق یکی از ۲ بانک عامل به شرکت‌های دانش‌بنیان می‌پردازیم. پس سقف این تسهیلات ۹۰۰ میلیون تومان است. این تسهیلات، فقط و فقط با چک و سفته در اختیار شرکت‌های دانش‌بنیان قرار می‌گیرد و حتی نیاز به ضامن معتبر نیز ندارد. تسهیلات قرض‌الحسنه دیگری موسوم به «ودیعه رهن» ارائه می‌شود که در شهر تهران، تا ۶۵۰ میلیون تومان در اختیار شرکت‌های دانش‌بنیان قرار می‌دهیم تا بتوانند دفتر کاری برای خود رهن کنند که دریافت این تسهیلات هم نیاز به وثیقه ملکی ندارد.

سیاوش ملکی‌فر

گرچه منابع صندوق بیش از ۲ هزار و ۶۲۲ میلیارد تومان است، اما این اعداد و ارقام به‌هیچ‌عنوان جای خالی سهم نیم‌درصدی از بودجه عمومی را پر نمی‌کند

سخن پایانی

اکوسیستم نوآوری در کشور ما در حال آزمون و خطا است، البته برخی شرکت‌هایی که در حوزه‌هایی همچون پتروشیمی و ماشین‌آلات و تجهیزات پیشرفته فعالیت می‌کنند، از این مرحله عبور کرده و تا حدی خود را با نظام اقتصادی وقف داده‌اند، اما آن دسته از شرکت‌هایی که در زمینه فناوری اطلاعات و ارتباطات فعالیت می‌کنند، در حال گذر از دورانی هستند که بیش از هر چیز وابسته به شرایط و ثبات اقتصادی و سیاسی جامعه است. در واقع نگرش جامعه و فعالان اقتصادی نسبت به این شرکت‌ها بستگی به تحولاتی دارد که نظام حاکم به‌وجودآورنده آن است. باتوجه به موارد گفته‌شده با مصاحبه‌شونده، گویا دارایی‌های نامشهود در نظام اقتصادی توجیه مالی ندارند و به‌عبارت ساده‌تر، به‌حساب نمی‌آیند که البته عدم‌نقدشوندگی این نوع از دارایی‌ها در کشور دلیل منطقی است که فعالان اقتصادی تاکید بسیاری بر آن دارند. بی‌شک زمان و تحولات آتی تعیین‌کننده ارزشمندی‌های مالی و از ارزش افتادن برخی دیگر از دارایی‌ها خواهد بود.

یادداشت

آرمان‌های غیرواقعی را دور بیندازید

مهدی صداقت
فعال دانش‌بنیان در زمینه تجاری‌سازی

بهتر است وقتی از اقتصاد صحبت می‌کنیم، واقع‌بین باشیم و به واقعیت‌ها تاکید کنیم. اگر بخواهیم به آرمان‌هایی که تاکنون درباره دانش‌بنیان‌ها و کارآفرینان، مطلوب آحاد مردم و اندیشمندان بوده و به‌عنوان اتوپیای امریکایی شناخته می‌شود، تاکید کنیم، باید گفت، بار اصلی مسئولیت جامعه را کارآفرینان باید بر دوش بکشند و آنها مسبب اصلی پویایی اقتصاد به‌شمار می‌روند. دولت هم در این میان تنها نقش تسهیلگری دارد و باید کمک کند اداره جامعه از طریق اکوسیستم کارآفرینی پیش برود. در آموزش‌های آکادمیک و دانشگاهی هم دانشجویان درس‌های زیادی درباره این نوع از اقتصاد خوانده‌اند.

اما باتوجه به آنچه تاکنون از کنش‌های اقتصادی کشور و شرایط رفاهی مردم مشاهده کردیم، باید گفت، چنین روندی، رویایی بیش نیست و کارآفرینان نقش جدی در اقتصاد ندارند. برای تعامل حداکثری کارآفرینان در اقتصاد، خوب است، سرمایه و پول به‌سمت مردمی روانه شود که با پشتوانه علم و فن قصد دارند، در اقتصاد نقش‌آفرینی کنند. به‌طورکلی ۲ نگاه در عملکرد دولت‌ها در اقتصاد وجود دارد، زمانی شاهد این هستیم که دولت وظیفه اداره کشور را دارد و به‌عنوان بازیگر اصلی اقتصاد فعالیت می‌کند، اگر چنین دولتی سهامدارانی داشته باشد که مردم از آن نفع می‌برند یا در اصل مردم سهامدار آن هستند، باید به‌گونه‌ای نگریست که که سهامداران منتفع شوند، چون پای مردم در میان است، اما شواهد نشان می‌دهد که چنین نگرشی در کشور ما کمرنگ است و به‌طورمعمول دست مردم در کنش‌های اقتصادی کوتاه است. به‌عبارت روشن‌تر، اگر بخواهیم به اکوسیستم نوآوری با تعریف ۱۰ سال گذشته نگاه کنیم، باید گفت این اکوسیستم دچار بحران شده است. دیگر زمان یونیکورن شدن استارت‌آپ‌ها نیست و دیگر نه در دنیا و نه در ایران چنین اتفاقی برای آنها رخ نمی‌دهد. می‌توان درباره آینده اکوسیستم نوآوری از چند منظر نگاه کرد، پیرو اتفاقاتی که در دنیا افتاده، اکوسیستم نوآوری در حال ضعیف و لاغر شدن است. اگر امروز مردم نمی‌توانند کسب‌وکار خود را در هر زمینه‌ای؛ چه نوآوری و چه موارد دیگر راه‌اندازی کنند، اشکال از اقتصاد است. بی‌شک آینده نوآوری در جهان به‌سمت تخصصی شدن می‌رود و هر فردی باید بتواند از تخصصش بهره کافی ببرد، بنابراین امروز نیازمند تغییر بنیادین در مدل اکوسیستم نوآوری هستیم. از آنجایی که منابع از طریق دولت توزیع می‌شود، رانت در اقتصاد کشور تبدیل به روندی فراگیر شده است. در واقع، دولت پول و سرمایه را به هر که بخواهد، می‌دهد و شرایط رشد و پیشرفت اقتصادی را برای هر فردی که نخواهد، فراهم نمی‌کند. گفتنی است، این روند اصلا به‌نفع مردم نیست و مردم هم نفعی از چنین اقتصادی نمی‌برند. در کل، نشانه‌ای وجود ندارد که امروز بخواهیم بگوییم دولت می‌خواهد مدل اقتصادی کشور را تغییر دهد. به‌اعتقاد من، در شرایط فعلی نمی‌توان جایگاهی برای کارآفرینان در اقتصاد قائل شد. اگر اقتصاد آزاد باشد، شرایط برای مطالبه‌گری از دولت فراهم می‌شود و به‌تبع آن، می‌توان برای کارآفرینان در اقتصاد جایگاهی را در نظر گرفت. دولت در جاهایی که توانایی تصدیگری دارد، تصدیگری می‌کند و آنجایی که کم می‌آورد و نمی‌تواند تصدیگری کند، یاد کارآفرینان می‌افتد و به آنها نقش اقتصادی می‌دهد؛ چنین عملکردی به‌نفع کارآفرینی نیست، بلکه تنها به‌نفع دولت است. تعریف نادرستی از بخش خصوصی در کشور شده است؛ آن بخش خصوصی که از دل مردم بیرون بیاید و رشد کند، در صنعت و تولید کشور وجود ندارد. شرکت‌های فعال که عنوان خصوصی را یدک می‌کشند، به‌طورمعمول دولتی و شبه‌دولتی هستند، چرا که تاکنون هر آنچه به‌عنوان بخش خصوصی شناخته شده است، به منبع دولتی وصل بوده و موجب افزایش رانت در کشور شده‌اند. بخش خصوصی در صنعت و تولید اصلا جایگاهی ندارد و نفع‌های اقتصادی آن از آن دولت می‌شود. تاحدی آن دسته از بخش خصوصی که از جنس مردم است، خود را در بازار و دادوستد نشان داده است. ۹۵ درصد اقتصاد صنعتی و تولیدی در اختیار دولت است و سازکاری در این بخش وجود ندارد که کارآفرینان و دانش‌بنیان‌ها بتوانند موثر عمل کنند.

یادداشت

رشد نقدینگی عامل گرانی‌ها

حسن رادمهر
کارشناس مسائل اقتصادی

افزایش قابل‌توجه نقدینگی در کنار رشد اقتصادی که در محدوده صفر و گاهی اوقات منفی است، نشانه نزدیک شدن اقتصاد به مرز بحران است و این بحران چیزی نیست جز فقیرتر شدن اقشار مختلف مردم. در سال‌های اخیر همواره نقدینگی در حال افزایش، عاملی برای افزایش تورم اعلام شده و موتور خلق نقدینگی در ایران نیز همیشه بانک‌ها معرفی‌شده‌اند.

کسی منکر این نیست که بانک‌ها نقش زیادی در خلق و افزایش درصد رشد نقدینگی دارند، اما یک نقطه مبهم در این میان وجود دارد؛ چرا در چند سال اخیر موتور خلق پول بانک‌ها هرگز از فعالیت نایستاده است.

پول در چرخه مالی هر کشور دارای ساختار اقتصادی مناسب همواره در گردش است و این گردش ماحصل اقتصاد سامان‌یافته و پررونق است، اما اتفاقی که در چند سال اخیر در اقتصاد ایران رخ داده، فقیرتر شدن مردم به‌واسطه رکود اقتصادی است؛ بنابراین دولت و بانک‌ها ناچار شده‌اند در نبود رشد اقتصادی با خلق پول و شبه‌پول نقدینگی را به شکل کذایی به اقتصاد تزریق کنند. بر همین اساس می‌توان گفت اقتصاد و بانک‌ها و همچنین تولید نقدینگی در یک دور باطل گرفتار شده‌اند و در نهایت این چرخه معیوب فقر و نقدینگی در یک دور باطل می‌چرخد و هر روز مانند گردابی عمیق اقتصاد کشور را در فلاکت بیشتر فرو می‌برد.

نقدینگی از دو عامل پایه پولی و ضریب فزاینده پولی تاثیر می‌پذیرد و افزایش هر یک از این دو به‌طور مستقیم بر حجم نقدینگی اثرگذار خواهد بود؛ بنابراین هرگونه تغییری در این دو عامل باعث تغییر در نقدینگی کل کشور می‌شود. علاوه بر این کسری بودجه‌های کلان دولت به خلق نقدینگی دامن زده است. رشد نقدینگی از آن جهت اهمیت دارد که رشد بالاتر نقدینگی نسبت به نیاز واقعی اقتصاد ایران، منجر به بروز شوک‌های متعدد در بازارهای مالی و افزایش قیمت‌های عمومی می‌شود.

رشد نقدینگی در هر اقتصادی اجتناب‌ناپذیر است، زیرا اقتصاد بدون رشد نقدینگی، دست‌کم در عمل معنا ندارد. وجود این پدیده در اقتصاد ایران نیز امری غیرقابل‌انکار و طبیعی است. اما موضوع مهم، کمیت و کیفیت نقدینگی است. مقدار نقدینگی نباید آنقدر بالا باشد که نتوان ارتباطی منطقی بین آن و شاخص‌های کلان اقتصادی همچون «نرخ رشد اقتصادی» برقرار کرد. از آنجایی که نرخ رشد اقتصادی ایران سال‌هاست که در محدوده صفر قرار دارد، این ضریب افزایش نقدینگی کاملا به‌ضرر قشر آسیب‌پذیر تمام‌شده و با افزایش سطح عمومی قیمت‌ها به‌ویژه در ۲ سال اخیر رفاه خانوار را دچار تزلزل کرده است. کنترل نقدینگی در بخش عرضه پول معمولا توسط بانک مرکزی انجام می‌شود، اما خلق پولی است که نظام بانکی و عموما بانک‌های تجاری در ذات خود دارند باید توسط بانک مرکزی در قالب نهاد ناظر کنترل شود.

اگر رشد نقدینگی و پایه پولی کنترل شود متناسب با آن تورم هم کنترل خواهد شد؛ بنابراین یکی از مولفه‌های مهم در کنترل رشد نقدینگی ارتباط بانک مرکزی با دولت است.

در گام بعدی دولت باید با رعایت قوانین و مقررات مربوط به بودجه، دخل و خرج کشور را کنترل کند و باتوجه به حجم لازم برای گردش مالی در سطح کشور انضباط مالی برقرار کند، زیرا در نهایت کاهش بهره‌وری و توسعه نیافتن فعالیت‌های اقتصادی ارمغانی است که از این آشفته‌بازار نقدینگی و عدم مدیریت این شاخص کلان اقتصادی نصیب کشور می‌شود.

همچنین افزایش بی‌رویه نقدینگی می‌تواند اهداف اقتصادی کشور را تحت‌الشعاع قرار دهد و اگر سیاست‌گذاران، برنامه‌ای برای جلوگیری از آن نداشته باشند و عزمی در این زمینه شکل نگرفته باشد، حسرت این فرصت‌سوزی‌ها بیشتر خواهد بود.

ممنوعیت معامله سکه، بدون ثبت در سامانه

رئیس اتحادیه طلا و جواهر تهران گفت: ثبت نشدن مبادلات سکه در سامانه جامع تجارت تخلف محسوب خواهد شد و افراد خاطی تحت پیگردهای قانونی قرار خواهند گرفت.

نادر بذرافشان، رئیس اتحادیه طلا و جواهر تهران در گفت‌وگو با تسنیم، پیرامون ثبت معاملات سکه در سامانه جامع تجارت، گفت: طبق آخرین آمار افرادی که در حوزه سکه برای ثبت اطلاعات در سامانه جامع تجارت به‌صورت حضوری آموزش دیده‌اند تعدادشان به ۷۰۰ نفر می‌رسد. همچنین در سطح کشور فقط اتحادیه تهران است که به‌صورت جدی پیگیر آموزش اعضای صنفی خود است. وی افزود: طبق مصوبات قانونی، تا ۲۴ مهر سال گذشته برای اتحادیه طلا و جواهر تهران مهلت تعیین شد تا آموزش اعضای خود در زمینه همکاری با سامانه جامع تجارت را کامل کند، اما به‌دلیل عدم آمادگی برخی از همکاران برگزاری این کلاس‌ها با ۲ ماه تاخیر آغاز شد. بعد از گذشت ۲ ماه یعنی از زمستان سال گذشته آموزش‌ها به‌صورت جدی و منسجم برای همکاران فعال در بازار سکه آغاز شد. رئیس اتحادیه طلا و جواهر تهران اظهار کرد: همکاران ما طی این مدت آموزش لازم برای فعالیت در سامانه جامع تجارت را دریافت کردند و توضیحات لازم از طریق کارشناسان وزارت صمت به آنها منتقل شد. بعد از ایام نوروز نیز برای افرادی که به هر دلیلی نتوانستند برای دریافت این آموزش‌ها به اتحادیه مراجعه کنند، کلاس فوق‌العاده برگزار شد. بذرافشان ادامه داد: قرار است در اتاق اصناف ایران به‌صورت وسیع‌تر همکاران ما در بخش طلای آب‌شده و بنکداری نیز آموزش ببینند. همچنین برنامه‌ریزی‌شده تا به‌صورت فشرده‌تر آموزش در این سامانه به افراد صنف داده شود تا ثبت مبادلات در سامانه هرچه سریع‌تر شروع شود.

چرا آثار کاهش نقدینگی ملموس نیست؟

اقتصاد، گروگان نقدینگی

مریم غدیرپور
editor@smtnews.ir

براساس ادعای جدید بانک مرکزی رشد نقدینگی در کشور آهنگ کاهشی به خود گرفته است. این نهاد اعلام کرده بررسی وضعیت نقدینگی ریالی بخش غیردولتی در هفته منتهی به ۱۱ اسفند سال ۱۴۰۱ نشان می‌دهد نرخ این شاخص از ۳۲.۵ درصد در ۱۱ اسفند سال ۱۴۰۰ به ۲۷.۸ درصد در ۱۱ اسفند ۱۴۰۱ کاهش یافته است. این کاهش رشد نقدینگی در نیمه اسفند سال ۱۴۰۱ در مقایسه با مقاطع مشابه ۳ سال گذشته بی‌سابقه بوده است. اسفند سال گذشته، پیمان قربانی، معاون اقتصادی بانک مرکزی، درباره آخرین وضعیت نقدینگی و تورم گفته بود: نرخ تورم در بهمن ۴۳.۶ درصد بوده و در حوزه تحولات نرخ تورم تولیدکننده ۳۶.۱ درصد بوده است. دولتمردان انتظار دارند با اقدامات سیاستی اخیر بانک مرکزی و همچنین تحولات مثبت در عرصه سیاست خارجی کشور و بازگشت ثبات در بازار ارز در ماه‌های آتی، انتظارت تورمی و سیالیت افزایشی نقدینگی به رکود تاریخی کاهشی خود دست یابد. صمت در این گزارش نظر کارشناسان را درباره آمار کاهش نقدینگی توسط بانک مرکزی جویا شده است.

عکس: صمت

کاهش رشد نقدینگی باید در «اقتصاد کل» ملموس باشد که متاسفانه از آغاز به‌کار دولت فعلی تاکنون نه‌تنها چنین اتفاقی رخ نداد، بلکه همه متغیرهای وابسته به نقدینگی خلاف این مدعا را اثبات می‌کنند

تورم باید کاهش می‌یافت

ایمان کرمی، کارشناس مسائل اقتصادی در زمینه کاهش رشد نقدینگی و تاثیر این شاخص بر اقتصاد کلان به صمت گفت: اگر نقدینگی‌کاهش یافته باشد، نخستین اثر خود را در کاهش تورم نشان می‌دهد. بانک مرکزی هنوز نرخ تورم فروردین را اعلام نکرده، اما به‌نظر می‌رسد تورم نقطه‌به‌نقطه در ماه گذشته همچنان افزایش داشته است.

حجم بسیار بالای نقدینگی سرگردان

وی با تاکید بر اینکه حجم نقدینگی به خودی خود متغیر خوب یا بدی در اقتصاد نیست، اظهار کرد: حجم نقدینگی هر کشوری و اثر آن بر اقتصاد کلان در عمل بستگی به وضعیت اقتصادی آن کشور دارد. در حال حاضر نسبت حجم نقدینگی به تولید ناخالص ایران حدود ۷۰ درصد است. از نگاه اقتصادی رقم این نسبت بسیار پایین است، اما آنچه هم‌اکنون به‌عنوان یک مسئله در کشور مطرح و باعث نگرانی شده این است که این حجم نقدینگی در کشور به سمت تولید هدایت نمی‌شود.

اقتصاد، نیازمند رشد

این کارشناس مسائل اقتصادی اوضاع نامناسب اقتصادی را عامل افزایش نقدینگی دانست و گفت: حجم نقدینگی فعلی در اقتصاد کل با فرض کاهش ۱۵ درصدی رشد، بنا بر آنچه بانک مرکزی ادعا کرده، همچنان موجب افزایش تورم در بازار دارایی‌ها و سپس در بازار کالا و خدمات شده است؛ این در حالی است که اگر این نقدینگی به سمت بخش مولد اقتصاد حرکت کند، موجب رشد اقتصادی می‌شود و رشد اقتصادی نیز می‌تواند به کنترل تورم منجر شود.

کرمی در ادامه یادآور شد: سال‌هاست که اقتصاد ایران به‌دلیل تصمیمات غیرکارشناسی، از جنبه‌های مختلف دچار بیمارهای مزمن شده و این موضوع، از یک سو معیشت مردم را در تنگنا قرار داده و از سوی دیگر اصلاح امور را پیچیده، پرهزینه و دشوار ساخته است.

نقدینگی مخرب

وی با اشاره به اینکه در میان همه بیماری‌های مزمن اقتصاد ایران، افزایش نقدینگی مخرب‌ترین آنهاست؛ توضیح داد: رشد فزاینده نقدینگی از مهم‌ترین مشکلات و معضلاتی است که اقتصاد ایران را به گروگان گرفته و هر لحظه می‌تواند آن را با بحران‌های مختلف مواجه کند. در حال حاضر رفاه خانوار ایرانی به‌دلیل درمان نشدن بیماری رشد بی‌رویه نقدینگی در اقتصاد به‌شدت به مخاطره افتاده است.

این کارشناس مسائل اقتصادی در ادامه تصریح کرد: آسیب رشد نقدینگی مهارنشده به‌قدری بالاست که امنیت سرمایه‌گذاری را نیز به خطر انداخته، زیرا در چنین شرایطی تورم نیز قابل‌کنترل نخواهد بود؛ در نتیجه سرمایه‌ها به سمت تولید نمی‌رود و به‌جای تولید از بازارهای سوداگری زودبازده سر در می‌آورد. در حال حاضر شرایط نقدینگی به‌گونه‌ای است که از یک سو سیاست‌گذاران نگران آثار مخرب این حجم وحشتناک نقدینگی بی‌سامان در جامعه‌اند و از سوی دیگر دغدغه تامین نقدینگی برای بنگاه‌های تولیدی و بازرگانی را دارند.

کرمی با تاکید بر اینکه نقدینگی سرگردان اقتصاد کشور را به هر سو می‌کشاند، خاطرنشان کرد: شاید بانک مرکزی ادعا کند شیب رشد نقدینگی در کشور کاهش پیدا کرده، اما واقعیت این است که نقدینگی هر لحظه می‌تواند بخش‌های مختلفی را دچار گرفتاری و آسیب‌های اساسی کند و راهکار کاستن از سرعت رشد آن، انجام جراحی‌های بزرگ در اقتصاد کشور است که متاسفانه کسی حوصله و جسارت آن را ندارد.

نقدینگی به ضرر تولید

این کارشناس مسائل اقتصادی با تاکید بر اینکه روند فعلی گردش نقدینگی کشور به زیان تولید است، عنوان کرد: وقتی حجم کلان نقدینگی به سمت بخش مولد اقتصاد حرکت نمی‌کند و در بخش غیرمولد در جریان است، رشد اقتصادی متوقف می‌شود و در نتیجه توقف رشد اقتصادی آفتی نظیر تورم و نااطمینانی در «اقتصاد کل» رشد می‌کند که این آفت موجب افزایش نرخ در بازار دارایی‌ها، کالا و خدمات می‌شود؛ در نتیجه حجم نقدینگی در اقتصاد ایران یک متغیر بد و آسیب‌زا تلقی می‌شود که به بدنه اقتصاد کشور لطمه وارد می‌کند.

راهکار مهار

کرمی در بیان راهکار کنترل نقدینگی توضیح داد: دولت یا باید رشد نقدینگی را کنترل یا تلاش کند نقدینگی به سمت بخش غیرمولد جریان پیدا نکند و به‌سمت بخش مولد اقتصاد هدایت شود. در این صورت نقدینگی منجر به رشد اقتصادی می‌شود و رشد اقتصادی نیز به افزایش تولید می‌انجامد که در مجموع جلوی تورم در اقتصاد گرفته می‌شود.

این کارشناس مسائل اقتصادی درباره ادعاهای دولت مبنی بر کنترل نقدینگی گفت: هنوز وضعیت اقتصاد ایران نشان از کنترل رشد نقدینگی ندارد و ساختارهای اقتصاد ایران کنترل‌کننده رشد نقدینگی نیستند. نظام بودجه‌ریزی و بانکی در کشور همچنان تداوم‌دهنده رشد نقدینگی هستند؛ بنابراین باید تلاش شود این ساختارها اصلاح شوند.

بانک مرکزی هنوز نرخ تورم فروردین را اعلام نکرده، اما به‌نظر می‌رسد تورم نقطه‌به‌نقطه در ماه گذشته همچنان افزایش داشته است

کاهش رشد نقدینگی ملموس نیست

علی رحیمی، کارشناس مسائل اقتصادی درباره کاهش رشد نقدینگی و تاثیر این شاخص بر اقتصاد کلان به صمت گفت: دولت با این ادعا که تاکنون هیچ استقراض مستقیمی از بانک مرکزی انجام نداده و همین عدم استقراض نخستین گام در جهت کنترل رشد نقدینگی بوده، نرخ رشد نقدینگی را ۲۵ درصد اعلام کرده، اما کاهش رشد نقدینگی باید در «اقتصاد کل» ملموس باشد که متاسفانه از آغاز به‌کار دولت تاکنون نه‌تنها چنین اتفاقی رخ نداد، بلکه همه متغیرهای وابسته به نقدینگی خلاف این مدعا را اثبات می‌کنند.

نقدینگی، عامل تشدید فقر

وی درباره اثرات افزایش نقدینگی بر اقتصاد کشور خاطرنشان کرد: آن‌طور که بازارها نشان می‌دهد، با افزایش نقدینگی، تورم افزایش می‌یابد و به‌دنبال آن نابرابری و فقر نیز تشدید می‌شود. با این وصف افزایش رشد نقدینگی تاثیر منفی بر زندگی خانوارهای ایرانی به‌ویژه قشر متوسط و ضعیف جامعه دارد.

رحیمی در پاسخ به این پرسش که برخی کارشناسان معتقدند میزان نقدینگی نقشی در افزایش تورم ندارد، آیا این موضوع می‌تواند صحت داشته باشد، گفت: اینکه بگویند رشد نقدینگی تاثیری بر تورم ندارد، جزو مهملات اقتصادی است. افزایش نقدینگی هم بر نرخ تورم و هم بر نرخ ارز تاثیر دارد و باعث افزایش نرخ هر دوی این شاخص‌ها می‌شود.

وقتی افرادی به‌غلط ادعا دارند رشد نقدینگی آثار سوئی بر اقتصاد ایران ندارد و حتی باعث رشد اشتغال می‌شود و این ادعاها نیز پذیرفته می‌شود، نتیجه این خواهد شد که هیچ مقاومتی در برابر کسری بودجه، بودجه انبساطی و سیاست‌های انبساطی پولی دیده نمی‌شود.

تبعات رشد نقدینگی

این کارشناس مسائل اقتصادی درباره تبعات عدم کنترل نقدینگی ازسوی دولت، تصریح کرد: برای حل مشکلات معیشتی در درجه اول باید جلوی رشد بیشتر نقدینگی گرفته شود، زیرا آسیبی که بعد از تحریم‌ها به کشور وارد شده ناشی از رشد نقدینگی در داخل کشور است.

وی هدایت نقدینگی موجود به سمت تولید را گام بعدی برای حل مشکلات و گرانی‌ها دانست و گفت: این کار مستلزم مداخله دولت و تصمیم‌گیری در زمینه منابع بانک‌ها و مبالغی است که به بورس و سایر بازارهای مالی واریز شده و باید به سمت تولید هدایت شود.

روش‌های غلط دولت

این کارشناس مسائل اقتصادی با اشاره به ادعای عدم استقراض دولت از بانک مرکزی در ۲ سال گذشته گفت: اگر دولت کسری بودجه را با استقراض از بانک مرکزی جبران نکرده، قطعا برای تامین کسری بودجه به راهکارهای دیگری متوسل شده که نتیجه این راهکارها هم افزایش نقدینگی و تورم فزاینده است، این در حالی است که همچنان استقراض بانک‌ها تجاری از بانک مرکزی ادامه دارد و باید تدابیر لازم صورت گیرد تا بانک‌های تجاری نیز مجبور به استقراض از بانک مرکزی نباشند.

رفع ناترازی

وی در بیان راهکار پیشگیری از رشد نقدینگی توضیح داد: اگر بانک‌های تجاری ناترازی‌ها را برطرف سازند تا مجبور به استقراض از بانک مرکزی نباشند، می‌توان امیدوار بود که رشد نقدینگی آهنگ نزولی به خود گیرد، زیرا در این صورت منابع و مصارف بانک‌ها دچار مشکل نمی‌شود و استقراض از بانک مرکزی انجام نخواهد شد. براین اساس دیگر عامل رشد پایه پولی نیز مهار خواهد شد.

این کارشناس مسائل اقتصادی یادآور شد: در ۴ دهه گذشته رشد نقدینگی در اقتصاد ایران هیچ گاه منفی نشده و اگر هم شده به‌صورت کاملا مقطعی یا حتی دوره‌های کوتاه‌مدت ماهانه بوده است. اگر فرض را بر این بگذاریم که ادعای بانک مرکزی در زمینه کاهش نرخ رشد نقدینگی صحیح است، بنا بر آنچه گزارش‌ها نشان می‌دهد ادامه این روند نزولی در اقتصاد ایران بعید است، زیرا عوامل افزایش رشد نقدینگی هنوز کنترل نشده و اتفاق خاصی در اقتصاد کلان نیفتاده که رشد نقدینگی کشور کاهش یابد.

رحیمی در پاسخ به این پرسش که آیا کاهش نرخ رشد نقدینگی در فروردین می‌تواند سیگنالی برای بهبود شرایط اقتصادی باشد، گفت: معتقدم بانک مرکزی برای اعلام کاهش رشد نقدینگی عجولانه رفتار کرده است. در حقیقت با کاهش نرخ رشد نقدینگی در یک ماه نمی‌توان گفت این روند در کل سال ادامه پیدا خواهد کرد.

سخن پایانی

۲ سال است که دولت مدعی است هیچ گونه استقراضی از بانک مرکزی نداشته و در نتیجه این عدم استقراض رشد افسارگسیخته نقدینگی از ۴۵ درصد در آغاز سال گذشته به حدود ۲۵ درصد در امسال کاهش یافته، اما کارشناسان اقتصادی بر این باورند که اگر نقدینگی کاهش یافته بود، به‌طور قطع سایر شاخص‌های وابسته را نیز نزولی می‌کرد، اما از آنجایی که نرخ تورم از اسفند گذشته کاهش نیافته به‌نظر می‌رسد خلاف ادعای دولت پایه پولی رشد کرده است.

شالیکاران نگران واردات برنج نباشند

استاندار گیلان با تاکید بر اینکه کشاورزان نگران واردات برنج نباشند، گفت: اجازه واردات در زمان برداشت این محصول را نمی‌دهیم ازاین‌رو شالیکاران با اطمینان به کشت و کار اقدام کنند. به گزارش ایرنا، اسدالله عباسی در شورای حفاظت از منابع آب استان گیلان در سالن شهید انصاری استانداری اظهار کرد: اگرشالیکاری از سال گذشته برنج در اختیار دارد به این دلیل بوده که به‌موقع عرضه نکرده است. وی بیان اینکه تعادل بین زنجیره تولید، امنیت غذایی و تعیین قیمت‌ها موردتوجه است، اضافه کرد: کیفیت محصول برنج، کمیت، نرخ تمام‌شده، میزان سود عاید کشاورز و سرمایه‌گذاری در شالی‌کوبی‌ها برای ما مهم است. نماینده عالی دولت در گیلان با تاکید بر اینکه باید در تولید بهره‌وری ارتقا یابد، اظهار کرد: فرآوری و بسته‌بندی محصولات کشاورزی اعم از برنج باید موردتوجه قرار گیرد ازاین‌رو ضروری است تا شالیکاران به این موارد اهتمام کنند. وی در بخش دیگری از سخنانش با اشاره به محدودیت‌های آبی در فصل زراعی جدید و ضرورت همکاری همه برای عبور از آن اظهار کرد: الان در وضعیت بحران کم‌آبی نیستیم بلکه در شرایط سخت کم‌آبی قرار داریم و همه باید برای گذر از آن کمک کنند. عباسی اضافه کرد: به‌رغم اینکه استان‌های شمالی را پربارترین مناطق کشور در نظر می‌گیرند اما به دلیل محدودیت‌های موجود در آبدان‌ها و سدها برای ذخایر آبی، شاهد هدر رفت منابع آبی هستیم و به‌این‌ترتیب زمان نیاز به آب، با کمبود مواجه می‌شویم. وی با تاکید بر توزیع عادلانه آب در واحد سطح توسط آب منطقه‌ای اظهار کرد: دستگاه‌های ذی‌ربط اعم از جهاد کشاورزی، آب منطقه‌ای و هواشناسی در خصوص تقویم زراعی، میزان بارش‌ها و رهاسازی آب و تمام موارد مربوط به محدودیت‌های منابع آبی را شفاف به کشاورزان اطلاع‌رسانی کنند.

تعیین نرخ خرید تضمینی گندم در پرده آخر

گندمکاران ناراضی هستند

تعیین قیمت جدید گندم در شورای قیمت‌گذاری محصولات کشاورزی آخرین مراحل را می‌گذراند و این عدد احتمالا ۱۶ هزار تومان در هر کیلو خواهد بود. قیمت پایه پیشنهادی برای خرید تضمینی گندم ۱۵ هزار تومان بوده و دولت نیز با پرداخت ۱۰۰۰ تومان به عنوان جایزه تحویل، قیمت جدید گندم را ۱۶ هزار تومان تعیین کرده است. عدد نهایی شده باید در مدت یک هفته از سوی وزیر جهاد کشاورزی، رئیس شورای قیمت‌گذاری محصولات کشاورزی اعلام و ابلاغ شود. هرچند که گندمکاران باتاکید بر نرخ ۱۷ تا ۲۰ هزار تومان برای هر کیلو گندم، از نرخ تضمینی اعلام شده ناراضی هستند.

نرخ جدید خرید تضمینی گندم منجر به نارضایتی کشاورزان شده و برخی از نمایندگان مجلس نیز به دفاع از گندمکاران نسبت به این نرخ گلایه دارند

گروه استان‌ها
editor@smtnews.ir

تامین امنیت غذایی کشور

محصولات زراعی به‌ویژه غلاتی مانند گندم جایگاه مهمی در سبد اقلام خوراکی دارند، محصولاتی که به علت تحولات ژئوپلیتیکی منطقه و جنگ سوریه و اوکراین مورد توجه بیشتر کشورهای مختلف قرارگرفته و همگان تلاش می‌کنند تا در مقوله امنیت غذایی به جایگاه مطمئن و بی‌دغدغه‌ای دست یابند.

فارغ از مباحث منطقه‌ای، دولت‌مردان با لحاظ شرایط اقلیمی، تلاش مضاعفی برای دست‌یابی به استقلال غذایی به‌ویژه در بخش محصولات زراعی داشته و حمایت از گندمکاران به‌عنوان تامین‌کننده عنصر پایه نان، قوت غالب مردم یکی از این رویکردها بوده است.حمایت و مساعدتی که ثمره آن در میزان تولید محصولات استراتژیکی مانند گندم در سال‌های قبل نمایان و مشهود بود به‌طوری‌که هرگاه این حمایت رویه افزایشی داشت، میزان تولید و رغبت زارعان به کشت گندم هم افزایش یافت. افزایش نرخ خرید تضمینی، تامین و توزیع نهاده‌های زراعی، کود و سم، پیش‌بینی حمایت‌های مالی و مشوق‌های مادی ازجمله راهکارهای بوده که زمینه رغبت بیشتر زارعان به کشت این محصول را افزایش داده است.

با وجود سیاست‌های کلان دولت سیزدهم برای حمایت از کشاورزان، رقم پیشنهادی کمیسیون کشاورزی در جلسه بدوی شورای قیمت‌گذاری برای اصلاح نرخ خرید تضمینی گندم موردقبول واقع نشد و در نهایت قیمت خرید تضمینی این کالا با کاهش ۱۲ درصدی نرخ به تصویب رسید. این درحالی است که کارشناسان معتقدند با توجه به شرایط خاص اقلیمی و تحولات ژئوپلیتیکی منطقه باید شاهد حمایت حداکثری دولت در زمینه گندم باشیم تا مقوله امنیت غذایی کشور به مخاطره نیفتد.

> به نظر اعضای کمیسیون کشاورزی مجلس رقم ۱۷ هزار تومان برای هر کیلوگرم گندم، رقم منصفانه‌ای است که می‌تواند هزینه‌های سم، کود، بذر، آب و اجاره زمین را جبران کند

اعتراض نمایندگان به نرخ تعیین شده گندم

مدیرعامل بنیاد ملی گندمکاران کشور در گفت‌وگو با مهر گفت: اعلام نرخ جدید خرید تضمینی گندم از سوی دولت منجر به نارضایتی و گلایه گسترده از سوی کشاورزان شد و برخی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی نیز به دفاع از گندمکاران نسبت به این نرخ گلایه دارند. علیقلی ایمانی افزود: از بهمن سال گذشته تلاش‌ها برای تغییر نرخ گندم در دستور کار بنیاد ملی گندم کاران قرار گرفت و با توجه به افزایش هزینه‌های تولید و قمیت جهانی گندم مقوله تغییر نرخ با جدیت پیگیری شد. وی گفت: به دلایل گوناگونی موضوع اصلاح نرخ گندم، مدنظر مدیران شورای قیمت‌گذاری قرار نگرفت و هفته‌به‌هفته این موضوع به تاخیر افتاد تا اینکه به‌ناچار مکاتبه‌ای خطاب به رئیس‌جمهوری تنظیم و رونوشت آن به کمیسیون کشاورزی مجلس و شورای قیمت‌گذاری ارائه شد.

ایمانی افزود: این پیگیری‌ها منجر به شکل‌گیری جلسه‌ای در کمیسیون کشاورزی شد و اعضای کمیسیون متفق‌القول به عدد پیشنهادی ۱۷ هزار تومان رسیده و در اظهارات و مصاحبه‌های مختلف از آن حمایت کردند.

▣ توئیت سخنگوی دولت و اعتراض کشاورزان

مدیرعامل بنیاد ملی گندم کاران کشور گفت: این مباحث از طرق مختلف در دست پیگیری بود تا اینکه سخنگوی دولت پس از تغییراتی که در وزارت جهاد کشاورزی انجام شد، توئیتی با موضوع اعلام نرخ خرید تضمینی گندم منتشر کرد و گفت: بنابر پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی و با تصویب هیات دولت نرخ خرید تضمینی گندم کشاورزان‌به ازای هر کیلوگرم ۱۵ هزارتومان تعیین شد و دولت علاوه بر مبلغ ۱۱ هزار و ۵۰۰ تومان نرخ گندم، هزار و ۵۰۰ تومان برای بخشی از هزینه‌های کود و بذر و یک هزار تومان هم جایزه تحویل گندم برای کشاورزان عزیز تصویب کرد».

وی ادامه داد: توئیت بهادری جهرمی منجر به اعتراض کشاورزان شده و با ایجاد کمپین‌هایی، نامه سرگشاده گندمکاران خطاب به رهبر معظم انقلاب تنظیم و ارسال شد تا شاهد اجرای قانون در این رویه باشیم. ایمانی افزود: باوجود همه برنامه‌های حمایتی دولت از کشاورزی،دولت در حوزه تعیین نرخ تضمینی گندم به قانون عمل‌نکرده است، زیرا بر اساس قانون شورای قیمت‌گذاری مسئول تعیین و اعلام نرخ تضمینی محصولات کشاورزی است و قبل از تشکیل شورا، دولت مبادرت به اعلام نرخ کرده و این امر موجب اعتراض کشاورزان شد.

مدیرعامل بنیاد ملی گندمکاران کشور ادامه داد: اوایل هفته جاری شورای قیمت‌گذاری تشکیل و عدد پایه ۱۵ هزار تومان برای هر کیلو گندم به بحث و بررسی گذاشته شد. این عدد با مخالفت اعضای شورا روبه‌رو و مقرر شد تا هسته‌های کارشناسی این رقم را دوباره ارزیابی و در جلسه شورای قیمت‌گذاری تصمیم‌گیری شود.

▣ ۱۷ هزار تومان عدد مناسبی است

وی گفت: انتظار بر آن است که عدد پیشنهادی ۱۷ هزار تومان برای هر کیلو گندم، در این جلسه به تایید برسد و یا اینکه در راستای مدیریت تورم و حمایت از دولت با کاهش حداکثر هزارتومانی، نرخ خرید تضمنی گندم با عدد ۱۶ هزار تومان نهایی شود.

ایمانی بیان کرد: نرخ گندم بر مبنای یک فرمول تعیین‌شده و تلاش شده تا همه پارامترهای دخیل منظور شود. مدیرعامل بنیاد ملی گندمکاران کشور توضیح داد: با برآورد هزینه‌های تولید گندم و پیش‌بینی سود معقول حدود ۲۰ درصد برای کشاورز و همچنین لحاظ کردن نرخ جهانی گندم، تورم سالانه و نرخ مبادله‌ای ارز، نرخ ۱۷ هزار تومان برای نرخ تضمینی هر کیلو گندم به‌دست‌آمده است.

ایمانی تاکید کرد: با توجه به حمایت‌های دولت از کشاورزان به‌ویژه گندمکاران، انتظار می‌رود کشاورزان هم به مقوله افزایش بهره‌وری و افزایش راندمان تولید توجه بیشتری داشته باشند تا بتوانیم به بالندگی حداکثری برسیم.

▣ پیش‌بینی تولید ۱۲.۵ میلیون تن گندم

وی گفت: براساس برآورد برداشت محصول برحسب سطح زیر کشت ۵ میلیون و ۹۵۰ هکتار گندم آبی و دیم، پیش‌بینی می‌شود امسال بین ۱۲ تا ۱۲.۵ میلیون تن گندم در کشور تولید شود که بخش عمده نیاز کشور را تامین خواهد کرد.

ایمانی بیان کرد: به‌طورکلی روند تولید گندم نسبت به سال گذشته بهتر است و پیش‌بینی می‌شود با توجه به افزایش نرخ خرید تضمینی گندم و البته همراهی بیشتر کشاورزان، امسال یک‌میلیون تن بیشتر از سال گذشته خرید گندم انجام شود. وی اعلام کرد: سال گذشته نزدیک ۷.۵ میلیون تن گندم توسط دولت خریداری شد و مابقی نیاز داخل از محل واردات تامین‌شد. ایمانی درباره وضعیت گندم‌زارهای استان گلستان گفت: امسال تولید گندم در گلستان به دلیل خشکسالی در وضعیت بدی دارد و بخش زیادی از اراضی دیم در استان قابل‌برداشت نخواهد بود. همچنین اراضی که در آن گندم دیم سبز شده هم با خسارت‌بین ۲۵ تا ۷۵ درصد روبه‌رو هستند.

پیشنهاد مجلس ۱۷ هزار تومان بود

عضو کمیسیون کشاورزی مجلس شورای اسلامی نیز در گفت‌وگو با مهر گفت: به نظر اعضای کمیسیون کشاورزی مجلس رقم ۱۷ هزار تومان برای هر کیلوگرم گندم، رقم منصفانه‌ای است که می‌تواند هزینه‌های سم، کود، بذر، آب و اجاره زمین را جبران کند. رحمت اله نوروزی گفت: هرچند شخص بنده، عدد ۱۹ هزار تومان را پیشنهاد داده‌ام، ولی اعضای کمیسیون روی عدد ۱۷ هزار تومان اجماع نظر دارند و بر اساس مصوبه مجلس، برای تعیین قیمت محصولات زراعی باید نظر شورای قیمت‌گذاری مدنظر قرار بگیرد. وی گفت: شورای قیمت‌گذاری با حضور وزیر جهاد کشاورزی، نمایندگان وزارت اقتصاد و دارایی، سازمان برنامه‌وبودجه، بنیاد ملی گندمکاران، سازمان نظام‌مهندسی کشاورزی، سازمان نظام صنفی کشاورزی، سازمان اتحادیه تعاون روستایی و دو کشاورز خبره کشوری تشکیل می‌شود و اعداد خروجی این شورا اعلام شود، جنبه قانونی دارد.

سخن پایانی

بسیاری از کشاورزان چشم‌انتظار برگزاری جلسه شورای قیمت‌گذاری محصولات زراعی با محوریت گندم هستند تا با تکیه‌بر رقم پیشنهادی، برای فروش دسترنج خود تصمیم‌گیری کنند.کارشناسان بر این باور هستند که اتخاذ و تصویب یک قیمت منصفانه می‌تواند نقش بسزایی در افزایش رغبت فروش محصول گندم از سوی کشاورزان به دولت داشته باشد و در سطح کلان خروج ارز از کشور برای خرید گندم را کاهش دهد. به روایت ساده‌تر، تمکین دولت برای احصا قیمت نهایی خرید گندم از طریق شورای قیمت‌گذاری نقش بسزایی در تحقق استقلال غذایی کشور خواهد داشت.

مدیرعامل شرکت سنگ‌آهن بافق خبر داد

تامین خوراک سنگ‌آهن مرکزی، دستاورد ۱۴۰۱

مدیرعامل شرکت سنگ‌آهن بافق گفت: تامین خوراک سنگ‌آهن، بهره‌برداری از معدن آنومالی ۸ ناریگان و ۳ معدن فعال در ساغند، اخذ مجوز کارخانه کنستانتره و آهن اسفنجی، بهره‌برداری از پست برق گندله، پیگیری تامین آب آینده شرکت سنگ‌آهن، سرمایه‌گذاری و اخذ مجوز ۳۰ هزار میلیارد ریال تامین مالی از بورس، اصلاح چارت و رفع نابرابری‌های شغلی، مجموعه اقدامات انجام‌شده در سال ۱۴۰۱ بود.

به گزارش خبرنگار صمت به نقل از مرکز اطلاع‌رسانی شرکت سنگ‌آهن بافق؛ مجتبی حمیدیان در نشست با پرسنل کارخانه فرآوری گفت: اتفاقات متعددی در صنعت فولاد در سطح بین‌المللی در سال گذشته رخ داد و مشکلاتی برای همه شرکت‌های معدنی و فولادی به وجود آورد که به طبع کم‌وبیش اثرات این مشکلات همه شمارا درگیر کرد و تلاش همکاران ما در معاونت‌های مختلف این بود که این مشکلات را به حداقل برسانیم اما به‌هرحال بازهم بخشی از مشکلات در بدنه فضای کارگری احساس شد.

▣ تامین خوراک سنگ‌آهن

حمیدیان با اشاره به حجم پایین ذخایر معدنی شرکت، بیان کرد: با کمک معاونت معدنی تلاش کردیم علاوه بر افزودن ذخایر جدید، مشکلات ذخایر موجود نیز رفع شود تا خوراک سنگ‌آهن تامین شود. وی افزود: پیگیری معدن دی ۱۹ با جدیت دنبال شده و امیدواریم در پایان سال شاهد برداشت سنگ از دی ۱۹ باشیم و به ذخایر عملیاتی اضافه شود.

مدیرعامل شرکت سنگ‌آهن تصریح کرد: معدن چغارت و معدن سه چاهون در حال بهره‌برداری است. همچنین مشکلات و بدهی معدن آنومالی شمالی حل شده و مجموعه پرعیارسازی با ظرفیت بالا ابتدای سال ۱۴۰۲ بهره‌برداری خواهدشد. در فصل دوم سال نیز خوراک با عیار بالا برای شرکت فراهم می‌شود.

▣ بهره‌برداری از ۳ معدن فعال در ساغند

حمیدیان در بخش دیگری از سخنان خود گفت: پس از یک سال مذاکره، اواخر سال گذشته بهره‌برداری و اکتشاف از معدن آنومالی ۸ ناریگان انجام و همزمان، ۳معدن در منطقه ساغند فعال شد. همچنین برای نخستین سنگ‌آهن مرکزی از محدوده شهرستان بافق فراتر رفت و فعالیت‌های معدنی خود را در بیرون از بافق آغاز کرد. با برنامه‌ریزی‌های صورت گرفته اواسط امسال می‌توانیم از ظرفیت‌های معدنی این معادن استفاده کنیم.همچنین تلاش می‌شود تا پایان سال، ظرفیت تامین مواد معدنی شرکت کامل شود.

▣ اخذ مجوز کارخانه کنستانتره و آهن اسفنجی

مدیرعامل شرکت سنگ‌آهن عنوان کرد: در حوزه ظرفیت‌های صنعتی، مجوز کارخانه کنستانتره و آهن اسفنجی برای تکمیل زنجیره فعالیت‌های فولادی شرکت اخذ شد. حمیدیان افزود: علاوه بر اخذ مجوز کارخانه آهن اسفنجی، انتشار اسناد مزایده، تعیین پیمانکار و تمامی مجوزهای مرتبط با آن انجام شد و عملیات کارخانه آهن اسفنجی پایان سال گذشته کلید خورد. در ماه‌های آینده نیز کارخانه آهن اسفنجی به شکل رسمی آغاز به کار خواهد کرد که گام دیگری برای تضمین آینده سنگ‌آهن مرکزی خواهد بود.

امضای تفاهمنامه شهرک‌های صنعتی هرمزگان و بانک توسعه تعاون

تفاهمنامه شرکت شهرک‌های صنعتی هرمزگان و بانک توسعه تعاون امضا شد. به گزارش خبرنگار صمت از استان هرمزگان، مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی استان هرمزگان از امضای تفاهمنامه این شرکت با بانک توسعه در راستای کمک به رشد تولید و رسیدن به اهداف در حوزه صنعت با توجه به شعار امسال خبر داد. سید امیر امیری‌زاد درباره اجرای این طرح عنوان کرد: بر اساس این تفاهمنامه تا سقف ۳۰ میلیارد ریال تسهیلات سرمایه در گردش به واحدهای صنعتی فعال ودارای پروانه بهره‌برداری تعلق می‌گیرد. وی افزود: متقاضیان می‌توانند درخواست خود را به‌صورت کتبی به شرکت شهرک‌های صنعتی استان جهت معرفی به بانک موردنظر اعلام نمایند. مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی استان هرمزگان یادآور شد: با توجه به دستورالعمل ابلاغی از سوی سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران درخواست واحدهای متقاضی در کمیته ارزیابی شرکت شهرک‌های صنعتی استان مورد تایید قرارگرفته و پس ازآن جهت پرداخت به بانک معرفی می‌شوند. امیری زاد در پایان تصریح کرد: امیدواریم بتوانیم با این اقدام به اهداف و چشم‌انداز تعیین‌شده درراستای افزایش تولید، فعال‌سازی بیشتر صنایع کوچک و تامین سرمایه برای دستیابی به ارزش‌افزوده مناسب گام‌های موثری برداریم.

نیاز نوسازی مدارس خوزستان به ۴ هزار میلیارد اعتبار

مدیرکل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس خوزستان با اشاره به نیاز ۴ هزار میلیارد تومانی نوسازی مدارس برای انجام پروژه‌ها، گفت: امیدواریم در طرح ۳ ساله با تخصیص اعتبارات از منابعی ازجمله مولدسازی که دولت بر آن تاکید دارد، چالش‌های این بخش را حل کنیم. محمد سعیدی پور در گفت‌وگو با ایسنا، با اشاره به برنامه‌های در دست اجرای اداره‌کل نوسازی، تجهیز و توسعه مدارس خوزستان اظهار کرد: حذف مدارس سنگی به‌عنوان یک بحران و نیاز آموزش‌وپرورش و خواسته مردم مطرح است؛ مدارس سنگی بیشتر در دامنه زاگرس در شهرهایی ازجمله مسجدسلیمان، باغملک، ایذه، اندیکا، سردشت، عشایر اندیمشک و الوار گرمسیری مستقر هستند که با کمترین زمین‌لرزه و حتی حوادث دیگر، بیشترین آسیب را خواهند دید. حذف مدارس سنگی دغدغه دولت است و ما نیز با این رویکرد تلاش کرده‌ایم بخش عمده‌ای از این مدارس را در برنامه‌ای ۵ ساله حذف کنیم. وی افزود: آغاز طرح حذف مدارس سنگی از ابتدای سال ۱۳۹۹ کلید خورد و یک هزار و ۲۰۰ کلاس درس در استان شناسایی شد که تاکنون موفق شده‌ایم تقریبا ۶۰۰ کلاس درس سنگی را حذف و کلاس‌های استاندارد را جایگزین کنیم. سعیدی پور بیان کرد: ۶۰۰ کلاس درس سنگی دیگر در استان خوزستان باقی‌مانده که بخش سخت کار است، زیرا در مرحله اول، مدارس یک تا ۳ کلاسه حذف شدند اما عمده مدارس باقی مانده ۴ تا ۱۲ کلاسه هستند. نقطه ثقل مدارس سنگی نیز شهرستان مسجدسلیمان است. وی گفت: برای حذف این ۶۰۰ کلاس سنگی، به رقمی بیش از ۸۰۰ میلیارد تومان نیاز است که تامین آن نیاز به اقدام ملی دارد تا دولت اعتبارات ویژه‌ای برای این حوزه پیش‌بینی کند. این تامین اعتبار می‌تواند از محل مولدسازی یا مسئولیت‌های اجتماعی و ظرفیت‌های استانی باشد. در کنار آن، خیرین و گروه‌های جهادی، بسیج و سپاه می‌توانند گره‌گشای بخشی از چالش‌های آموزش و پرورش باشند. مدیرکل نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس خوزستان با اشاره به اعلام نیاز به تمام نهادها گفت: میزان اعتبارات مورد نیاز را احصا کردیم و در اختیار سازمان نوسازی مدارس و استانداری و دیگر نهادها قرار دادیم. امیدواریم در طرح ۳ ساله با تخصیص اعتبارات از منابعی از جمله مولدسازی که دولت بر آن تاکید دارد، چالش‌های این بخش را حل کنیم.

یکشنبه
۱۰ اردیبهشت ۱۴۰۲- ۹ شوال ۱۴۴۴ - ۳۰ آوریل ۲۰۲۳- شماره ۲۳۰۷- پیاپی ۳۶۲۵

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»
مدیرمسئول: ناصر بزرگمهر
سردبیر: عاطفه خسروی

سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۲ - ۰۹۹۹۹۱۹۵۷۶۱
ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر: (داخلی-۱۰۴) پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶ - کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: انتخاب رسانه

info@smtnews.ir
www.smtnews.ir
instagram.com/smtnewspaper
telegram.me/smtnews
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

در تقویم رسمی ایران، روز ۹ اردیبهشت به‌عنوان روز شوراها ثبت شده است. در اصل ششم قانون اساسی آمده است: «در جمهوری اسلامی ایران امور کشور باید به اتکای آرای عمومی اداره شود و از راه انتخابات، رئیس‌جمهور، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، اعضاء شوراها و نظایر اینها، یا از راه همه‌پرسی در مواردی که در اصول دیگر این قانون معین می‌گردد.» گرچه شوراهای اسلامی روستایی از سال ۱۳۵۸ در سطح کشور و به‌صورت پراکنده وجود داشتند، اما شرایط خاص کشور و از جمله جنگ تحمیلی مانع تشکیل شوراها به صورت فراگیر شد تا اینکه این مهم در سال ۱۳۷۸ عملی گردید. اکنون با گذشت بیش از ۲ دهه از عمر شوراهای اسلامی می‌توان عملکرد آنها را ارزیابی قرار داد.

به مناسبت روز ملی شوراها بررسی شد

نقاط قوت و ضعف شوراهای اسلامی

سابقه شوراها در مغرب زمین به یونان باستان می‌رسد. نظام شورایی در یونان باستان از قرن چهارم قبل از میلاد آغاز شد و این نظام خود موجد یکی از قدیمی‌ترین قوانین اساسی جهان شد. به‌علاوه شورای یونان در مورد درآمدها و هزینه‌های کشور تصمیم می‌گرفت و همین‌طور بر امر نگهداری و تحویل کشتی‌های جنگی ساخته شده نظارت می‌کرد. امروزه نیز در بیشتر شهرهای دنیا شوراهای شهر حضور فعال دارند، با این تفاوت که شورای شهر یونان هم به اعمال حاکمیت می‌پرداخت و هم به اعمال تصدی ما شوراهای امروزی تنها اعمال تصدی را بر عهده دارند یعنی امری از قبیل عمران شهری، محیط‌زیست، بهداشت محیط و بهداشت عمومی، امور فرهنگی، ورزشی، آموزشی و هنری، حمل‌ونقل شهری، مسکن، تجارت و... به‌عنوان نمونه شورای شهرهای تورنتو و ریچموند کانادا، سالفورد و ساندرلند انگلستان، اسلوی نروژ، سیدنی استرالیا، مادرید اسپانیا و... با چنین خط‌مشی فعالیت می‌کنند. در جمهوری اسلامی ایران نیز شوراهای اسلامی شهر و روستا مشارکت مردم در تصمیم‌گیری و اداره کشور را برای «پیشبرد صحیح برنامه‌های اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، بهداشتی، فرهنگی، آموزشی و سایر امور رفاهی» تسهیل می‌کنند.

با این‌همه این بخش با ضعف‌هایی نیز همراه است که ناشی از عوامل داخلی و ضعف‌های حقوقی و قانونی می‌شود. در بررسی این ضعف‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱-ابهام و نبودن انسجام و هماهنگی در برخی از اصول قانون اساسی و قوانین مربوط به شوراها با قوانین تقسیمات کشوری.

۲-ابهام در اصل یکصد و پنجم قانون اساسی به‌عنوان مرجع تشخیص مخالفت یا عدم مخالفت تصمیمات شوراها با موازین اسلام و قوانین کشوری.

۳-عدم تناسب بین اختیارات و وظایف شوراها.

۴-نبود ضمانت اجرایی برای تصمیمات شوراها.

۵-نبود سازوکارهای اجرایی لازم به‌منظور نظارت مردم بر تصمیمات شوراها

ضعف‌های تشکیلاتی و اجرایی شوراها

۱-خود محوری برخی از اعضا شوراها این خود محوری نتایج سوئی را درپی داشته است. که عبارت‌اند از:

الف)اختلافات درونی و بی‌اعتمادی برخی از اعضا شوراها نسبت به هم به‌عنوان نمونه این اختلافات باعث شده که جلسه شورای شهر تهران به علت حضور نداشتن اعضا تشکیل نشود

ب)تمایل نداشتن به همکاری جمعی و پافشاری بر رفتارهای فردی منفی.

۲-سیاست زدگی شوراها: مقصود از سیاست زدگی این است که تصمیم‌گیری به جای عقلی بودن براساس منافع باشد و متاسفانه تصمیمات و رفتار برخی از اعضای شوراهای شهر به ویژه کلانشهرها به جای آنکه در خدمت پیشبرد برنامه‌های مثبت شهری و رفاه شهروندان باشد در خدمت اهداف گروهی و جناحی است. به‌علاوه اینکه اساسا انگیزه انتخاب اعضای شوراها سیاسی بوده به این معنا که انگیزه اصلی مردم در انتخاب اعضای شوراها وابستگی آنها(نامزدها)به گروه‌های دوم خردادی بوده است.

۳-فقدان تجربه کار اجرایی و مملکت‌داری که در ادامه ضعف قبلی قابل طرح است. یعنی زمانی که انگیزه‌های سیاسی در انتخاب اعضای شوراها تعیین‌کننده شد شوراهای شهر به ویژه در کلانشهرها به یک باشگاه سیاسی تبدیل شدند تا یک نهاد اجتماعی، فرهنگی، عمرانی، اقتصادی و... همچنان که در صفحات قبل یادآور شدیم شوراها در همه جای دنیا نهادهایی هستند که وظایف آنها اساسا سیاسی نیست بلکه اقتصادی، فرهنگی، آموزشی و نظایر اینهاست. اما در کشور ما کاملا برعکس عمل می‌شود.

۴-دو شغله بودن برخی از اعضای شوراها که موجب می‌شود تا عضو شورا غالبا در شورای محل خدمت خود حاضر نباشد. این مسئله علاوه بر اینکه باعث می‌شود تا عضو شورا از تحرک لازم و کافی برخوردار نباشد همچنین باعث می‌شود تا کار در شورا برای عضو مذکور یک وظیفه فرعی و حاشیه‌ای قلمداد شود.

۵-مشکل کم‌سوادی اعضای شورای اسلامی در روستاها و کمبود نیروهای متخصص مسائل شهری در شورای اسلامی شهرها، مشکل کم‌سوادی اعضای وراهای روستا و مشکل کمبود متخصص در شوراهای شهر بر عملکرد آنها تاثیر منفی داشته است و این امر را می‌توان باتوجه به میزان کم فعالیت‌های بهداشتی، فرهنگی، آموزشی، اجتماعی، هنری و...آنها طی چهار سال گذشته درک کرد.

۶-حیف ومیل امکانات توسط اعضای شوراها در برخی از شهرها و روستاهای کشور. به این صورت که اعضای شوراها امکانات شهری را به محله‌هایی که خود و وابستگانشان در آنجاها زندگی می‌کنند سوق می‌دهند و به مناطق دیگر بی‌توجه هستند. به‌علاوه در روستاها که شوراها نوعی وظیفه قضایی و حل اختلافات را نیز به عهده دارند برخی از اعضاء با جانبداری از اقوام و خویشان خود در منازعات محلی موجب بی‌اعتمادی مردم به شوراها را فراهم می‌آورند.

۷-عدم ارتباط کافی شوراها با افراد با تجربه و ریش سفید در روستاها و همچنین با افراد متخصص در شهرها.

۸-ارتباط ناکافی بین شوراهای مختلف کشور. وجود ارتباط قوی هم می‌تواند رویه‌ها را بهم نزدیک و هماهنگ کند و هم به انتقال و انباشت تجربه‌های کمک نماید.

۹-سفرهای غیرضرر و پرتعداد خارجی که موجب به هدر دادن بخش قابل توجهی از بودجه شوراها و نهایتا کشور می‌شود.

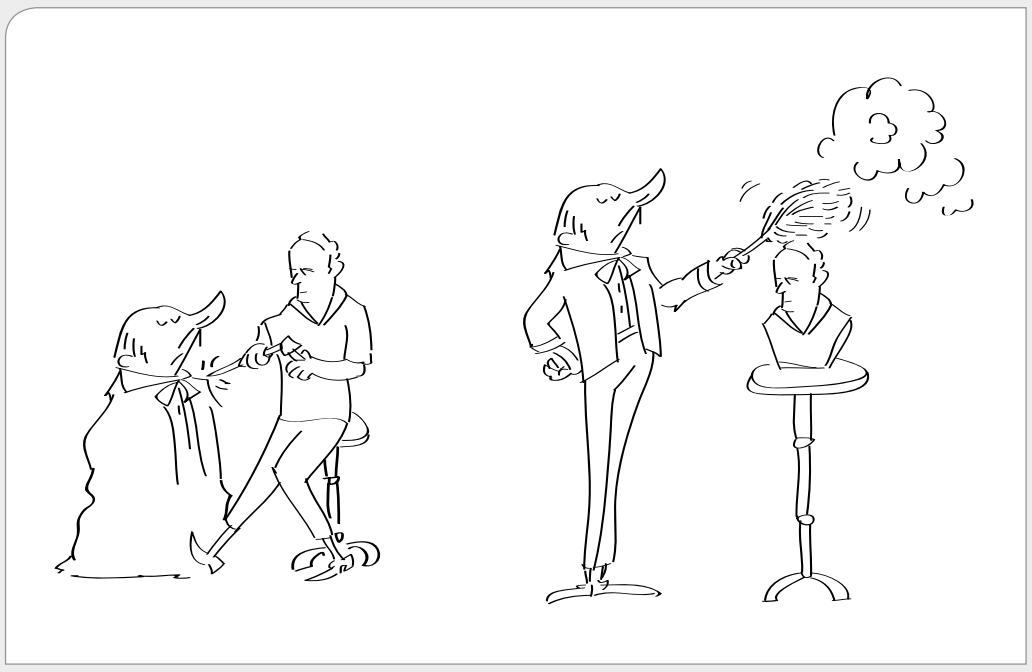
۱۰-دریافت حقوق‌های کلان برخی اعضای شوراها که نهایتا موجب بی‌اعتمادی مردم نسبت به شوراها خواهد شد.

۱۱-ناهماهنگی و گاه تضاد بین شوراها و شهرداری‌ها. به طور کلی تفکر و تجربه شورایی در جامعه ما بسیار ابتدایی است. شهرداری‌ها و شهرداران هم از این قاعده مستثنا نیستند چرا که شهرداران طی سالیان متمادی منصوب می‌شدند و شهرداری‌ها یک اداره دولتی بودند. بنابراین نه تنها شهرداران تجربه کار شورایی را ندارند بلکه باور این امر برای آنها مشکل است که تابع یک نهاد مردمی باشند و البته پذیرش و جا افتادن این موضوع نیاز به گذشت زمان دارد.

سخن پایانی

شورای اسلامی شهر و روستا به‌عنوان یکی از نمادهای شرکت در جامعه و مردم سالاری دینی قدرت را در داخل کشور تا پایین‌ترین سطح، و در خارج جمهوری اسلامی ایران را به مثابه دموکراسی مبتنی بر دین معرفی کرده است. علاوه بر آن دیدگاه شورایی، شورا و مشارکت در امور، به‌عنوان یک اصل دینی و قرآنی، در جمهوری اسلامی پایه اعتقادی دارد آن چنان که در قانون اساسی و دیدگاه رهبران آن متجلی است. در سال‌های اولیه پس از پیروزی انقلاب اسلامی شوراها در روستاها شکل گرفتند، اما مشکلاتی از قبیل جنگ تحمیلی و خطر تجزیه‌طلبی قومیت‌ها، به ویژه، در استان‌های مرزی مانع از تشکیل فراگیر آنها شدند تا اینکه انتخابات شورای اسلامی شهر و روستا به‌صورت فراگیر در سال ۱۳۷۷ برگزار شد. از آنجا که تجارب گذشته می‌تواند برای آینده مفید باشد، بنابراین با شناخت دقیق ضعف‌ها و آسیب‌ها و موانع گذشته و تلاش در جهت رفع آنها می‌توان این نهاد نوپای مردمی را قوام بخشید و کارآمد کرد.

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

یادداشت

شوراها در مسیر توسعه سیاسی و حکمرانی مطلوب

محمود رضا کبیری یگانه- معاون ارتباطات و امور بین‌الملل شورای اسلامی شهر تهران

۹ اردیبهشت سالروز فرمان تاریخی امام خمینی مبنی بر تاسیس شوراهای اسلامی شهر و روستا در راستای توسعه سیاسی کشور و افزایش نقش مردم در اداره حکومت‌های محلی، رویدادی مهم و قابل تامل به شمار می‌آید؛ شاید برای نسل جوان امروز به دلیل نهادینه شدن نهادها و فرآیندهای دموکراتیک در کشور این نهادها عادی به شمار آید، اما تشکیل بسیاری از این نهادها به‌صورت واقعی و برخواسته از خواست و بطن مردم، از دستاوردهای مهم انقلاب اسلامی در سال ۵۷ به شمار می‌آید.

تا پیش از پیروزی انقلاب اسلامی نهادی به نام انجمن شهر مشابه آنچه امروز به عنوان شوراهای اسلامی شهر و روستا خوانده می‌شوند، وجود داشتند اما با بررسی نحوه تشکیل، نحوه انتخاب اعضا و کارکرد آن تفاوت آن با نهادهای دموکراتیک فعلی به راحتی شناخته می‌شود.

تنها مروری بر ۲ انتخابات اخیر در شورای شهر تهران نشان می‌دهد، هر بار نظر و خواست مردم تا چه اندازه می‌تواند در ترکیب و گرایش سیاسی اعضای شورا و مدیریت شهری موثر باشد، نکته‌ای که در دوران رژیم گذشته به چشم نمی‌آمد و انتخابات فرمایشی و غیرواقعی ترکیبی معمولا گزینشی، غیرمردمی و ثابت را برای انجمن شهر و روستا مشخص می‌کردند.

از این رو تشکیل شوراها را باید در ادامه تعمیق و تقویت دموکراسی و افزایش نقش مردم در اداره حکومت به شمار آورد، گرچه در فرآیند تصویب و تشکیل شوراها چالش‌ها و مسائلی وجود داشت که می‌توان امیدوار بود به مرور زمان و آسیب‌شناسی آن به شرایط مطلوب رسید، یکی از چالش‌های تشکیل شوراها این بود که نهاد شورا رد قیاس با سایر ارکان و نهادهای مورد اشاره در قانون اساسی به دلایل مختلف با دو دهه تاخیر به مرحله اجرا رسید، از این رو بسیاری از ماموریت‌ها، اختیارات و شرح وظایف نهاد شورا پیش از تشکیل این نهاد در میان سایر نهادها و ارکان اداره کشور تقسیم شده بود، موضوعی که باعث شده مدیریت شهری برخواسته از دل شوراها، از مدیریت یکپارچه شهری فاصله داشته باشد و به عنوان یک مطالبه مهم جامعه شورایی در ۲ دهه گذشته از نهادهای بالادستی پیگیری شود.

به عنوان فردی که تجربه حضور در عرصه مدیریت شهری و شوراها را دارم، از محاسن و دستاوردهای نهاد شورا به‌صورت میدانی و ملموس آگاهی دارم، مجموعه مدیران و نیروهای مدیریت شهری به دلیل تمرکز بر حوزه اجرا و کار میدانی به‌صورت ناخودآگاه از فضای سیاست‌گذاری و نگرش‌های کلان فاصله می‌گیرند، حال آن که در نهاد شورا از قضا تمرکز بر روی رویکردهای استراتژیک، سیاست‌گذاری، ریل‌گذاری و برنامه‌ریزی‌های بلندمدت است، فارغ از ۲ وظیفه مهم نظارت و تقنین، وجود نهاد شورا در کنار مدیریت شهری به پختگی و بلوغ مدیریت شهری کمک می‌کند و به نوعی نیروی مکمل مدیریت شهری در عرصه خدمت بشمار می‌آید. از سویی نظارت اعضای شورا بر عملکرد شهرداری و برنامه‌های مدیریت شهری با همه کاستی‌ها و نواقص آن می‌تواند در شفافیت عملکرد، کاهش فساد، مطالبه‌گری شهروندان و پاسخگویی مدیران شهری موثر و مفید باشد.

با چنین برداشتی از نهاد شورا، تقویت نهاد شورا یک اصل جدی و ضروری برای توسعه سیاسی و ارتقای سطح حکمرانی مطلوب است، جامعه بزرگ شورایی کشور باید با تکیه بر تجارب ۳ دهه گذشته و به ویژه پیگیری جدی لایحه مدیریت یکپارچه شهری و نهایی کردن آن نهاد شورا را به یک نهاد موثر و بالغ در کنار سایر نهادهای و ارکان نظام تبدیل کند، نکته‌ای که به بقیه باعث افزایش سطح رضایتمندی و کارکرد مدیریت شهری نیز خواهد شد.

چهره

واکنش به اخراج یک خبرنگار

ایمان شمسایی- مدیر کل مطبوعات داخلی وزارت ارشاد در اینستاگرام خود در واکنش به اخراج یک خبرنگار توسط علیرضا دبیر در نوشت: مدیر کل مطبوعات و خبرگزاری‌های داخلی در واکنش به اقدام اخیر سیلی عضو شورای شهر و دستان رئیس فدراسیون به نشانه اخراج خبرنگار نکاتی را بیان و مطرح کرد: این رفتارها بیش از همه ضعف نظام صنفی رسانه را نمایان می‌کند. دو روز پیش درگیری لفظی علیرضا دبیر رئیس فدراسیون کشتی با یک خبرنگار باعث اخراج خبرنگار از مجمع انتخابات ریاست هیئت کشتی مازندران شد.

به گزارش ایسنا، ایمان شمسایی مدیر کل مطبوعات و خبرگزاری‌های داخلی در واکنش به این رفتارهای برخوردی عنوان کرد: افکار عمومی درباره این رفتارها قضاوت خواهد کرد. اما ضعف نظام حرفه‌ای ما هم باید چاره شود. آن هم ساماندهی و تشکیل ساز و کارهای صنفی برای اعطای عنوان خبرنگاری به فعالان رسانه است.

در ادامه اظهار نظر مدیر کل مطبوعات و خبرگزاری‌های داخلی که در صفحه شخصی‌اش منتشر کرده، آمده است:

«سیلی عضو شورای شهر و دستان رئیس فدراسیون به نشانه اخراج خبرنگار اگر چه خطا و نشان از تفرعن حاکم بر بخشی از بدنه مدیران است اما بیش از همه ضعف نظام صنفی رسانه را نمایان می‌کند. اینکه به راحتی روابط عمومی‌ها بیانیه می‌دهند که وی خبرنگار نیست یا خبرنگار تخصصی نیست و یا فلان حرف مربوط یا نامربوط را زد، ادعایی است که ساز و کار قانونی برای رد و اثبات آن وجود ندارد.

قانون مطبوعات به عنوان اصلی‌ترین منشور حقوقی رسانه در ایران، تنها صاحب امتیاز و مدیرمسئول را می‌شناسد و نسبت به بازیگران کف تحریریه سکوت کرده است.

از نظر رسمی، کسی که عضو تحریریه رسانه دارای مجوز از هیات نظارت بر مطبوعات و یا خبرنگار نهادهای رسانه‌ای چون رادیو و تلویزیون است خبرنگار محسوب می‌شود ولی به سبب انبوه مجوزها و خبرنگارانی که شاید شغل دوم و سومشان این باشد، نمی‌توان آمار دقیقی از فعالان رسانه ارائه کرد.

درحال‌حاضر بیش از هشت هزار خبرنگار عضو سامانه جامع رسانه‌های کشور داریم و بسیاری خبرنگار که در تحریریه رسانه‌ها کار می‌کنند و عضو سامانه نیستند. الزام قانونی هم ندارند. منعی هم برای کارشان در تحریریه‌ها وجود ندارد.

خلاصه آنکه رفتار علیرضا دبیر غلط است چرا که خبرنگار یا هر فردی بی‌دعوت به آن جلسه نیامده است. روابط عمومی فدراسیون هم نمی‌تواند ادعای خبرنگار غیورزشی بودن فرد را کند و عملکرد خودش زیر سوال است از این بابت که فرد غیرمرتبط را به جلسه راه داده. رفتار دبیر وقتی بیشتر زیر سوال می‌رود که از مرام پهلوانی و نماز اول وقت دم بزند و صدایش را پشت بلندگو بلندتر کند و حراست را صدا بزند.

افکار عمومی درباره این رفتارها قضاوت خواهد کرد. اما ضعف نظام حرفه‌ای ما هم باید چاره شود. آن هم ساماندهی و تشکیل ساز و کارهای صنفی برای اعطای عنوان خبرنگاری به فعالان رسانه است.

دیدرچه

دیوار کوتاه روزنامه‌نگاران

دو اتفاق رسانه‌ای در روزهای اخیر، نشان از وضعیت نابسامان جایگاه روزنامه‌نگاری در ایران است.

در یکی از این دو رویداد مسعود درخشان مهمان یک برنامه تلویزیونی به صراحت روزنامه‌نگاران را «منحط» می‌خواند و در رویداد دیگر علیرضا دبیر، رئیس فدراسیون کشتی حتی یک کلمه انتقادی را برنمی‌تابد و در نامودبانه‌ترین شکل ممکن، به خبرنگاری که از وی سوال کرده است توهین می‌کند و حکم به اخراج خبرنگار از جلسه می‌دهد.

انجمن صنفی روزنامه‌نگاران استان تهران ضمن حمایت از خبرنگاری حاضر در جلسه، با محکوم کردن توهین و اخراج خبرنگاران از حوزه کاری ایشان، بر ارزشهای اجتماعی فعالیت روزنامه‌نگاران در شرایط سخت فعلی تاکید می‌کند و به همکاران خود پیشنهاد می‌کند در برخورد با مسئولانی که جایگاه روزنامه‌نگاری را درک نکرده و توهین روا می‌دارند بطور منسجم اعتراض کرده و از پوشش خبری فعالیت‌های آنان خودداری کنند. انجمن همچنین عکس‌العمل مدیرکل مطبوعات داخلی وزارت فرهنگ را در این مورد بموقع و مثبت ارزیابی می‌کند و انتظار دارد در سایر موارد اتهام و توهین به کلیت خبرنگاران نیز این روش در پیش گرفته شود.

